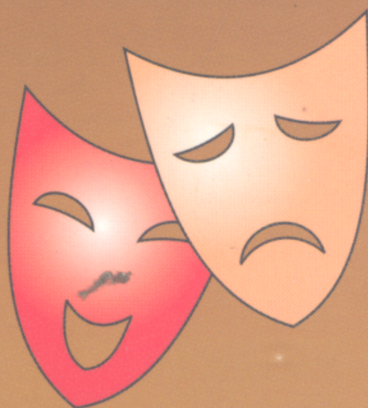
KIỆT TÁC
SÂN KHẤU THẾ GIỚI

CÁCLÔ GÔNĐÔNI

Cô chủ quán

NHÀ XUẤT BẢN SÂN KHẤU

KIỆT TÁC SÂN KHẤU THẾ GIỚI

CÁCLÔ GÔNĐÔNI

CÔ CHỦ QUÁN

HOÀNG HỮU ĐẢN *dịch*

NHÀ XUẤT BẢN SÂN KHẤU
HÀ NỘI - 2006

LỜI NHÀ XUẤT BẢN

*Tủ sách **Kiệt tác Sân khấu thế giới** ra mắt bạn đọc là công sức của nhiều thế hệ Sân khấu nối tiếp sưu tầm, nghiên cứu, dịch thuật và giới thiệu với bạn đọc Việt Nam suốt hơn nửa thế kỷ qua, có ảnh hưởng lớn không chỉ về Sân khấu mà có tầm ảnh hưởng đến phát triển văn học nghệ thuật Việt Nam nói chung. Tất nhiên tiếp nhận và giao lưu văn hoá nghệ thuật không diễn ra một chiều mà tác động qua lại.*

Bắt đầu từ các tác phẩm cổ đại Hy Lạp, Trung Quốc, Ấn Độ với các tên tuổi hàng đầu về bi kịch và hài kịch như: Exkhin, Ơripít, Xôphốc, Vương Thừa Phủ, Kaliđáx... bộ sách trải rộng qua nhiều thời kỳ rực rỡ của Sân khấu thế giới như thời đại Phục hưng, Lãng mạn và Hiện đại... giới thiệu những kiệt tác chói sáng có sức sống xuyên qua nhiều thế kỷ của những nhà viết kịch kiệt xuất như Sếchxpia, Sinlơ, Môlie, Coócnây, J.Gớt, Gôgôn, Ípxen, Muyxê, Ghenman, B.Brếch, Sêkhốp,

Bếckét, Raxin, Jăng Anui, Camuy, Tào Ngu... Nhiều tác phẩm ra đời từ hàng ngàn năm trước nhưng tư tưởng và nghệ thuật vẫn đồng hành với bạn đọc và khán giả hôm nay.

*Tác phẩm của ba tác giả Sân khấu Việt Nam: Đào Tấn, Nguyễn Huy Tưởng, Nguyễn Đình Thi có mặt trong Tủ sách **Kiệt tác Sân khấu thế giới** đã đáp ứng đòi hỏi của đông đảo bạn đọc.*

***Nhà xuất bản Sân khấu** cảm ơn Hội đồng tuyển chọn gồm các nhà Sân khấu học tiêu biểu do NSND Trọng Khôi – Chủ tịch Hội nghệ sĩ Sân khấu Việt Nam và Công ty Minh Thành - Bộ Chỉ huy Quân sự TP Hồ Chí Minh đã giúp đỡ tận tình, trách nhiệm cao để Tủ sách kiệt tác kịp thời ra mắt bạn đọc trọn vẹn 100 cuốn trong năm 2006, chào mừng những sự kiện trọng đại của đất nước.*

Xin trân trọng giới thiệu cùng bạn đọc

NHÀ XUẤT BẢN SÂN KHẤU

LỜI GIỚI THIỆU

Cùng với Pháp và toàn thể châu Âu, từ đầu thế kỷ XVIII, nước Ý của phong trào Phục hưng bước vào một thời đại mới, sôi nổi khí thế đấu tranh chống phong kiến mà lịch sử gọi là *Thời đại Khai sáng*

Nhà viết kịch Cáclô Gônđôni (*Carlo Goldoni*) (1707 - 1793) đã sống gần trọn thế kỷ của thời đại đó ở Ý và ở Pháp. Là một tâm hồn nghệ sĩ nhạy cảm, trung thành với những tư tưởng tiên tiến cuối thời đại Phục hưng, Gônđôni đã tiếp thu được những làn sóng tư tưởng của thời đại mới, đồng thời vẫn tìm cách sử dụng những gì còn giá trị trong truyền thống lâu đời của thời đại cũ; nói một cách khác, ông đã khéo léo kết hợp cái cũ và cái mới, kết hợp những truyền thống dân tộc Ý với ảnh hưởng văn hoá nước ngoài, trước hết là văn hoá Pháp, để đạt tới những thành tựu sáng tạo nghệ thuật mới.

Trong lịch sử văn học Ý thế kỷ XVIII, bên cạnh những tên tuổi Mêtaxtaxơ và Anphiêri gắn liền

với việc cải cách bi kịch[1], Cáclô Gônđôni nổi tiếng là nhà cải cách hài kịch vĩ đại, là "Môlie của nước Ý".

*

* *

Lúc 80 tuổi, Gôđôni viết, mở đầu cuốn Hồi ký: *Cuộc đời tôi chẳng có gì hay ho thú vị*, nhưng trong cuộc đời đó, nếu có gì đặc biệt, thì trước hết phải nói đến một điểm, là từ rất sớm, Gônđôni đã phát lộ thiên hướng về nghệ thuật sân khấu. Một thiên hướng gần như là bẩm sinh, đến nỗi người ta đã liên hệ tới trường hợp Môza với âm nhạc, Paxcan với khoa học[2], nhưng ở Gônđôni, điều này có lẽ cũng không có gì bí ẩn. Từ tuổi ấu thơ, Gônđôni đã nghe kể về ông nội, một người mê sân khấu, qua đời trước khi Gônđôni sinh ra chẳng bao lâu, thường tổ chức diễn kịch và hoà nhạc trong nhà riêng ở nông thôn. Thân sinh Gônđôni làm nghề thầy thuốc, nhưng cũng mê sân khấu không kém, đã sắm những con rối cho con làm đồ chơi và lập cho con cả một sân khấu múa rối

---

(1) Métastase (1698 - 1782), người sáng tác nhạc kịch trữ tình, được mệnh danh là "Xôphôcơlơ của Ý". Victoriô Alfieri (1749 - 1803), nhà bi kịch đầu tiên của Ý.

(2) Theo P. Rơnúcxi (Paul Renucci) trong lời tựa tập kịch Gônđôni, Galima, Paris 1972, tr. IX.

nho nhỏ. Lên tám tuổi, cậu bé Cáclô đã ứng tác được một màn hài kịch đầu tiên góp vui cho không khí gia đình. Ít năm sau, vào khoảng mười hai tuổi, cậu đã sắm một vai nữ trong vở *Người em gái Đông Pilônê* của Gigơli[1]. Cậu lục lọi tủ sách gia đình và đọc ngốn ngấu trước tiên những vở kịch.

Bên cạnh không khí gia đình là ảnh hưởng xã hội. Nước Ý là đất nước của hội hè. Hầu như quanh năm đều có hội. "Hội toàn phần, hội một nửa, hội một phần tư" như A. Đuyma đã viết một cách hài hước trong bút ký du lịch[2]. Thật là một sự trùng hợp ngẫu nhiên thú vị khi cậu bé Cáclô mê sân khấu lại sinh đúng vào hội Hoá trang năm 1707 của thành phố quê hương, một thành phố độc đáo và nổi tiếng khắp thế giới của Ý: Vơnidơ. Mùa hội truyền thống này mở ra hàng năm vào mùa xuân. Thiên nhiên hình như cũng ưu đãi đất nước xinh đẹp này bằng cách cho mùa xuân đến đây sớm nhất châu Âu. Và khách du lịch, để trốn cái rét ở miền Bắc, tấp nập kéo xuống miền Nam, đến Vơnidơ dự hội. Đó là những đám rước hoá trang, những cuộc đua thuyền, những cuộc tụ tập nhảy múa ca hát, náo nhiệt và đầy màu sắc. Trên các

---

(1) Girolamo Gigơli; tác giả hài kịch có tên tuổi, người đi trước Gônđôni định cải cách hài kịch nhưng không thành công.

(2) A. Đumas: Một năm ở Flôrăngxơ.

quảng trường, trên kênh nước, đâu đâu cũng có những cuộc biểu diễn ngoài trời, đủ mọi hình thức và nhiều không kể xiết! Có thể nói trong dịp này, toàn thành phố Vơnidơ biến thành một sân khấu rộng lớn, rộn ràng. Nếu như cả nước Ý đều hâm mộ sân khấu như các nhà du lịch từ hồi xưa đã nhất trí thừa nhận, thì thành phố quê hương "kỳ lạ" của Gônđôni lại là nơi say mê sân khấu hơn cả, say mê đến mức cuồng nhiệt. Điều đó được thể hiện một cách cụ thể ở số lượng, quy mô kiến trúc và sự bài trí lộng lẫy của các nhà hát. Vào nửa sau thế kỷ XVIII, khi Gônđôni bước vào thời kỳ hoạt động sân khấu sôi nổi nhất của ông, thì thành phố Vơnidơ 14 vạn dân có đến 14 nhà hát cố định, cùng lúc đó "thủ đô sân khấu thế giới" là Paris, với 66 vạn dân, mà chỉ có ba nhà hát[1]. Đó là không nói tới các rạp hát tư nhân trong dinh thự của các nhà quý tộc và nhà buôn giàu có. Ở Vơnidơ, sự xuất hiện của một gánh hát lưu động, một diễn viên có tài, một vở diễn mới đều có thể trở thành sự kiện gây nên xao động trong thành phố. Người ta bàn tán, người ta cãi cọ nhau, rồi phân thành phe phái, như ta đã thấy trong trường hợp cuộc tranh chấp giữa Gônđôni và Gôtxi (*Gozzi*). Ở Ý, phong cách sân khấu

---

(1) Dẫn theo X. X. Môcunxki (Liên Xô): *Lịch sử sân khấu thế giới*, tập III, Bản dịch tiếng Việt, Nxb Văn hoá Hà Nội, 1978, tr. 507.

thâm nhập cả trong sinh hoạt thường ngày: nói năng kèm theo nhiều điệu bộ, bạn bè cũ gặp nhau trên đường phố, ồn ào cởi mở, một dân tộc thích hát, thích bông đùa, dễ cãi nhau mà cũng dễ làm lành... tất cả đều có màu sắc một cảnh diễn.

Cậu bé Cáclô đã sinh ra và lớn lên trong bầu không khí đó. Cho nên trong khi bố mẹ muốn hướng cậu theo nghề luật sư, vì như người ta nói:

Nước Ý là thiên đường của các luật sư, thì Cáclô sớm chỉ có một ham mê hoạt động sân khấu. Năm 1720, đang trọ học ở Rimini thì một đoàn kịch đi qua thành phố, thế là Cáclô bỏ mặc ông thầy dòng đôminicanh với những bài giảng chán ngấy về triết lý thần học của thánh Tôma để đi theo đoàn kịch, rồi về ở với bố mẹ ở Kiôtgia, một thị trấn cách Vơnidơ khoảng 30 cây số về phía nam. Bà mẹ cấm không cho đi xem kịch thì Gônđôni đi xem diễn viên, vào ban ngày, chăm chỉ, đều đặn hơn ai hết. Việc học luật của cậu nhiều lần bị gián đoạn: năm 1725, đang học luật ở Pavia thì bị đuổi vì tội làm thơ châm chọc các tiểu thư quyền thế ở địa phương; năm 1727 học tiếp ở Mođêna, lại bỏ, rồi lại học tiếp ở Vơnidơ, cuối cùng, đến năm 1731, ông cũng kiếm được mảnh bằng Luật ở trường Đại học Padôva. Để làm vui lòng bà mẹ - lúc này ông bố đã qua đời - Gônđôni hành nghề luật sư ở

Vơnidơ, nhưng mới được ba tháng, ông đã bỏ việc đi lang bạt qua nhiều thành phố, cuối cùng đến Milan, mang theo trong túi một vở bi kịch viết chưa ráo mực, với hy vọng mong manh là nhà hát ở đây sẽ dựng vở kịch này. Bị từ chối ông đốt ngay tác phẩm bất hạnh. Trong Hồi ký ông viết: "Tôi để mặc cho thần kịch lôi cuốn mà không suy tính gì hết; trong đời tôi, tôi đã bỏ lỡ mất ba hay bốn cơ hội may mắn để được sống khấm khá hơn, song lần này cũng vậy, tôi lại mắc vào đúng cái lưới đó, tuy vậy tôi không hề ân hận. Có thể là tôi đã tìm được ở nhiều nơi khác một cuộc sống dễ chịu hơn nhưng ít thú vị hơn"[1].

Năm 1734 là một năm đáng ghi nhớ trên con đường đi đến với sân khấu của Gônđôni. Ông nhận cộng tác với đoàn kịch Imerơ ở nhà hát Xan Xamuenlô, và theo đoàn đi diễn lưu động ở Pađôva, ở Giên. Ở đây ông kết hôn với người vợ, sẽ kiên trì đi theo ông trong suốt cuộc đời hoạt động sân khấu nay đây mai đó. Nhưng rồi nghệ thuật không đủ nuôi sống nhà nghệ sĩ. Mắc nợ nhiều, ông phải bỏ nghề kịch, rời Vơnidơ đi kiếm sống bằng nghề luật sư trong ngót ba năm (1745 - 1748) ở Gidơ. Nhưng "thần kịch" vẫn không buông tha ông. Từ Vơnidơ, Xắcki, diễn

(1) Các đoạn trích Hồi ký Gônđôni phần lớn trích theo Acmăng Mônggiô, lời giới thiệu Tuyển tập kịch Gônđôni của Nxb Xã hội Paris, 1957.

viên hài kịch nổi tiếng nhất của Ý thời ấy mà Gônđôni kết thân trong đoàn Imerơ, viết thư "cầu cứu" ông một dàn ý kịch cương. Không thể từ chối, Gônđôni đã đáp ứng yêu cầu của bạn và về sau, khi xem sự ứng diễn tài tình của Xắcki, ông đã viết thành văn toàn bộ vở kịch. Đó là vở *Anh đầy tớ thờ hai chủ (Il servitore di due padroni).* Trong Hồi ký ông viết: "Tôi chết thèm về nỗi muốn thử sức một lần nữa... Tôi không còn biết làm cách nào khác. Nào hãy thử một keo nữa. Hay thôi? Hay cứ làm tới đi? Rút cục tôi viết, tôi hưởng ứng, tôi nhập cuộc. Ban ngày tôi hành nghề luật sư, ban đêm tôi viết kịch, viết xong gửi đi Vơnidơ. Ngoài vợ tôi, không một ai hay biết về điều bí mật đó".

Năm 1748 sẽ là một cái mốc có ý nghĩa quyết định trong diễn biến cuộc đời sân khấu của Gônđôni. Sau năm năm vắng mặt, Gônđôni trở lại Vơnidơ để thực hiện một hợp đồng dài hạn với đoàn kịch Mêđêbác của nhà hát Xan Angiêlô. Từ đây Gônđôni bỏ hẳn nghề luật sư và chuyên sống về sân khấu. Ông cũng không còn tập dượt ngòi bút trên nhiều thể loại như ca kịch, bi kịch, tiểu phẩm hề, thậm chí cả dàn kịch cương mà tương đối chuyên chú về hài kịch và điều quan trọng hơn hết là ông bắt đầu thực hiện chương trình cải cách sân khấu hài kịch, với hoài bão muốn nâng hài kịch Ý - mà ông nhận thấy còn nhiều

non kém - lên ngang tầm chung của nền kịch châu Âu. Lúc này ông đã ngoài 40 tuổi.

Ông làm việc say mê suốt ngày đêm và sáng tác theo nhịp độ nhanh phi thường. Mùa diễn 1748 - 1749, ông đưa ra bảy vở mới, trong đó có vở *Người đàn bà goá tinh khôn (La vedona scaltra)*; mùa diễn 1749 - 1750, sáu vở mới. Việc trình diễn những tác phẩm này trên sân khấu Xan Angiêlô khiến ông nổi tiếng một cách nhanh chóng và đồng thời có thêm nhiều địch thủ. Bị linh mục Kiari[1] công kích, ông sáng tác càng hăng hơn, vì ông chủ trương đáp lại bằng tác phẩm, chứ không phải bằng lý lẽ. Mùa diễn 1750 - 1751, ông đưa trình diễn mười bảy vở mới, trong đó có một số vở đáng lưu ý như *Quán cà phê (La bottega del caffe), Kẻ nói dối (Il bugiardo).*

Mâu thuẫn với Mêđêbác, ông quyết định thôi cộng tác với đoàn này khi hết hạn hợp đồng, sau khi đã trao thêm cho đoàn, từ 1751 đến 1753 mười lăm vở mới trong đó có vở *Cô chủ quán (La locandiera)* nổi tiếng.

Từ 1753, Gônđôni chuyển sang làm cho nhà hát Xan Luca. Sau chín năm, ông cung cấp cho nhà

---

(1) Pietro Chiari (1711 - 1785), linh mục dòng Tên và cũng là một tác giả có tên tuổi trong nền kịch Ý thời Gônđôni.

hát này gần bảy mươi vở, trong đó có những vở nổi tiếng như *Những chuyện eo xèo ở Kiốtgia (Le baruffe Chiozzote), Lũ người thô lậu (I rusteghi), Căn nhà mới (La casa nova).* Giai đoạn làm việc căng thẳng này cũng là một giai đoạn đấu tranh gian khổ. Kết quả là Gônđôni mắc bệnh suy nhược thần kinh. Thay đổi nhà hát, Gônđôni lại phải vất vả thuyết phục chủ rạp và các diễn viên vốn quen với lối ứng diễn tuỳ tiện, chấp nhận và tuân thủ những cải cách sân khấu của ông, phải tìm hiểu và thích nghi với thị hiếu công chúng mới, phải thích nghi với các buồng diễn mới, rộng lớn hơn, nhất là phải đối phó với các địch thủ cũ, mới, công kích ông ngày một mãnh liệt hơn. Đoàn kịch Mêđêbác, để trả đũa Gônđôni, đã mời địch thủ cũ của ông là Kiari đến thế chân ông. Cuộc tranh chấp dai dẳng giữa Gônđôni và Kiari đã chia rẽ công chúng Vơnidơ thành hai phe. Phe Kiari lôi kéo được bá tước Gốtxi của Viện Hàn lâm Gơranenlétxki đứng về phía mình. Ông này cho dàn dựng *Những truyện cổ tích (Fiabe)*, đánh vào thị hiếu thích những cái hoang đường, quái dị của công chúng, do đó đã nhất thời thu được cảm tình của khán giả. Gốtxi còn cho khôi phục cả những mặt nạ của sân khấu hài kịch chuyên nghiệp mà Gônđôni đã bỏ mất nhiều thời gian đấu tranh để loại bỏ. Hoang mang trước sự thay đổi dễ dãi và khó hiểu của công chúng Vơnidơ, Gônđôni

nhận lời mời của nhà hát Hài kịch Ý sang làm việc ở Pari sau khi cho diễn vở *Dạ hội hoá trang cuối cùng (Una delleultime sere di Carnevale)* vào đêm 23 tháng hai năm 1762, như một lời chào từ biệt.

Ngày 26 tháng 8 năm 1762, Gônđôni đến Paris. Đây là giai đoạn cuối cùng trong cuộc đời hoạt động sân khấu của ông. Nhưng ở Paris, mọi công việc cũng không dễ dàng hơn. Gônđôni phải làm lại từ đầu cuộc đấu tranh lâu dài mà ông đã tiến hành ở Vơnidơ để cải cách sân khấu hài kịch. Lại còn phải viết những dàn ý kịch cương cho đám diễn viên còn nặng tập quán ứng diễn trước khi có thể đưa ra những kịch bản viết sẵn. Ông còn viết một vở hài kịch bằng tiếng Pháp *Ân nhân cáu kỉnh (Le bourru bienfaisant)* diễn lần đầu ở nhà hát Hài kịch Pháp và sau đó ở Phôngtennơblô nhân dịp vua Lui XVI cưới vợ. Buổi diễn được hoan nghênh nhiệt liệt và đó là thành công rực rỡ cuối cùng của Gônđôni trong lĩnh vực sân khấu. Vở này về sau được dịch sang tiếng Ý với nhan đề *Il burbero benôfico*. Nhưng tác phẩm đáng lưu ý nhất của Gônđôni trong thời gian này là cuốn Hồi ký ba tập, được ông viết bằng tiếng Pháp, từ năm 1783 đến 1787. Tập Hồi ký khiêm tốn và thành thực này cho thấy con đường phấn đấu từ cậu bé Cáclô mê say ánh sáng huyền diệu của sâu khấu đến

khi trở thành Gônđôni, "Môlie của nước Ý", gian khổ như thế nào. Hơn thế nữa, nó còn là một nguồn tài liệu sinh động về tình hình sân khấu Ý và Pháp ở thế kỷ XVIII.

Từ 1765, Gônđôni trở thành giáo sư dạy tiếng Ý cho các công chúa, quận chúa của Lui XVI và sống trong điện Vécxây. Trong Hồi ký ông viết: "Với một chức vụ danh giá như thế và với những sự che chở có thế lực như thế, đáng lý ra tôi đã có một cơ nghiệp to lớn ở Pháp, lỗi tại tôi khi tôi chỉ có một tài sản nhỏ nhoi. Tôi đã sống trong cung đình nhưng không phải là nịnh thần".

Cách mạng Pháp bùng nổ đã tước mất của Gônđôni, cũng như của những người khác, khoản trợ cấp của Lui XVI. Khi Công ước quyết định trao lại cho ông món tiền đó thì ông đã mất được một ngày (tức là ngày 6 - 1 - 1793)[1].

*

* *

(1) Phần tiểu sử Gônđôni, nhất là các năm tháng, dựa theo F. Mátsialino, *Lịch sử văn học Ý* (tiếng Ý) Bơréttxia, 1955, tr. 315 - 318.

Gônđôni để lại một khối tác phẩm đồ sộ: 267 vở kịch, trong đó có 155 vở hài kịch. Khi Gônđôni còn sống, tác phẩm của ông đã được in đi in lại hàng chục lần và từ năm 1761, ở Vơnidơ đã bắt đầu in Toàn tập Gônđôni do chính ông đề tựa.

Tên tuổi Gônđôni gắn liền với việc sáng lập nền hài kịch văn học dân tộc Ý và việc cải cách sân khấu hài kịch chuyên nghiệp. Trước Gônđôni, trong nền văn học Ý hầu như chưa có kịch bản văn học. Tác phẩm quan trọng nhất thuộc loại này thường được nhắc đến là vở *Măngđơragôla (La Mandragola)* của Makiaven (1512)[1]. Chính Gônđôni, năm 1723, tình cờ được đọc vở hài kịch tính cách đầu tiên này đã nảy ra ý nghĩ cần phải có những kịch bản văn học.

Hình thức hài kịch truyền thống từ thời Makiaven (thế kỷ XVI) cho đến Gônđôni là Hài kịch ứng diễn (La commedia all'improviso). Tác giả chỉ cung cấp một cái sườn kịch, với sự phân bố các màn, các vai, kèm theo một ít ghi chú cần thiết, còn ngoài ra, hay dở, thành công hay thất bại, hoàn toàn tuỳ thuộc vào tài ứng diễn của diễn viên. Chỉ có các diễn viên nhà nghề, có kinh nghiệm, mới có thể thủ vai

---

(1) Vở kịch này bằng văn xuôi, viết năm 1512, diễn lần đầu năm 1720, Makiaven (Machiaven) (1469 - 1527) trước hết là nhà lý luận chính trị, tác phẩm nổi tiếng nhất là *Nguyên lý (Il Principe)*.

kiểu này, vì vậy loại hài kịch này thường được gọi là Hài kịch chuyên nghiệp, *la commedia dell'arte*,[1]. Khi diễn, các diễn viên phải đeo mặt nạ, vì tế cũng gọi là Hài kịch mặt nạ. Ngoài ra còn có những vai hề mà mối quan tâm diễn xuất chỉ cốt "cù" cho công chúng cười, những trận cười nhiều khi rẻ tiền, vô ý thức và không ăn nhập gì với màn diễn.

Người ta có thể dễ dàng nhận ra những nhược điểm của hài kịch chuyên nghiệp: thiếu một kịch bản văn học thể hiện một chủ đề tư tưởng có ý nghĩa để làm cương lĩnh chỉ đạo các động tác hài kịch của các diễn viên; các mặt nạ truyền thống, mang nặng quy cách ước lệ, hạn chế sự diễn xuất phong phú chân thực bằng ánh mắt, nét mặt, tiếng nói những vai hề gây cười bằng các thủ pháp sáo mòn, quen thuộc như tật nói lắp, lối chơi chữ, lối nói chữ, thích trích dẫn một cách ngây ngô các danh ngôn bằng tiếng la tinh, v.v... Nói tóm lại, hài kịch chuyên nghiệp đã trở thành một loại hình nghệ thuật già cỗi, sơ lược, công thức, ước lệ, không còn có khả năng biểu hiện những con người thực, những vấn đề thực đang đặt ra cho xã hội Ý thế kỷ XVIII đang cùng với toàn thể châu Âu tiến vào thời đại Khai sáng.

---

(1) Tiếng Ý: Arte có nghĩa là nghề nghiệp.

Nhiều người đi trước Gônđôni như G. Gigơli (1660 - 1722), I. A. Nenli (1673 - 1767), G. Phagiuôli (1660 - 1742) đã thử cải cách sân khấu hài kịch nhưng không thành công. Khác với những người trên đây, Gônđôni không chỉ nhìn thấy mặt hạn chế, lỗi thời, bất hợp lý của hài kịch chuyên nghiệp mà ông còn phát hiện ra cả một cái gì đó thuộc về sức mạnh tiềm tàng của nó, thể hiện trong thái độ thưởng thức của công chúng và điều đó cũng không phải đơn giản là do thói quen bảo thủ một thị hiếu thưởng thức nghệ thuật lâu đời.

Thời Trung cổ, Ý là một nước tiên tiến nhất châu Âu. Trong lời nói đầu bản *Tuyên ngôn Đảng Cộng sản* in lần thứ nhất ở Ý (1893), Ăngghen đã từng khẳng định "Ý là một quốc gia tư bản đầu tiên". Vị trí địa lý thuận tiện nằm giữa Địa trung hải đã đảm bảo cho Ý vai trò thông thương giữa Tây Âu và phương Đông. Quan hệ buôn bán với phương Đông đã tạo ra sự phát triển nhanh chóng của các nước cộng hoà thương mại giàu có như Cộng hòa Vơnidơ, Cộng hoà Giên và các thành phố kỹ nghệ tự trị như Milan, Flôrăngxơ. Đó là những trung tâm đô thị đầu tiên của nền kinh tế hàng hoá được giải phóng khỏi quyền lợi của các lãnh chúa phong kiến.

Nhưng bước qua thế kỷ XV, sự phát kiến ra châu Mỹ và con đường đi Ấn Độ vòng quanh châu Phi

đã làm mất ưu thế độc quyền của con đường thông thương Đông Tây xuyên qua Địa Trung Hải. Nền ngoại thương Ý bị đánh một đòn nặng nề. Các ngành sản xuất nổi tiếng thế giới hồi đó của Ý như làm đồ mỹ nghệ bằng thuỷ tinh ở Vơnidơ, đóng tàu ở Vơnidơ và Giên, dệt thảm len ở Flôrăngxơ, sa sút nhanh chóng. Lịch sử sẽ diễn ra một cảnh trái ngược: trong lúc ở các nước Anh, Pháp, Hà Lan, quan hệ sản xuất tư bản chủ nghĩa phát triển nhanh chóng đã kéo theo sự biến đổi căn bản trong chế độ ruộng đất, sự hình thành quốc gia và thị trường dân tộc thống nhất thì ở Ý, nước tư bản hoá sớm nhất châu Âu, lại diễn ra một quá trình ngược lại: quá trình *tái phong kiến hoá* và phân quyền triệt để. Nông dân lệ thuộc vào địa chủ và nhà thờ. Những hàng rào thuế quan và cảnh sát nghiêm ngặt ngăn cản việc thống nhất thị trường chung. Quá trình hình thành dân tộc diễn ra chậm chạp.

Nước Ý của Gônđôni, ở đầu thế kỷ XVIII, là một tập hợp của hàng chục quốc gia lớn nhỏ, không đồng nhất về chế độ chính trị và chịu ảnh hưởng của những nước ngoài khác nhau: Đó là các Công quốc Tôtxcan, Lômbácđi, Môđênơ, Pácmơ, các Vương quốc Piêmông, Xixilơ, các nước Cộng hoà Vơnidơ, Giên, đặc

khu toà thánh Vatican. Nhưng giữa các quốc gia đó cũng có những yếu tố dân tộc thống nhất, biểu hiện trước hết trong lĩnh vực văn hoá và văn học nghệ thuật. Trước hết là ngôn ngữ. Bên cạnh hàng chục thứ tiếng địa phương, có một tiếng Ý thống nhất. Tiếng Ý của các nhà văn A. Đantê (1265 - 1321), F. Pêtơrácca (1304 - 1374), G. Bốccácxiô (1313 - 1375). Tiếng Ý của các nhà khoa học G. Brunô (1548 - 1600), G. Galilây (1561 - 1642). Có cả một di sản nghệ thuật dân tộc rực rỡ, trước hết là hội họa và điêu khắc, với những tên tuổi vĩ đại Lêônácđô đa Vinxi (1452 - 1519), Mikenlangiơ (1475 - 1564), Raphaen (1483 - 1520). Tóm lại là đã có một nền văn học nghệ thuật dân tộc thống nhất trước khi có một nước Ý thống nhất.

Trên tinh thần ấy, người Ý nhìn hài kịch chuyên nghiệp như một tài sản văn hoá dân tộc, một loại hình nghệ thuật sân khấu chung của toàn đất nước Ý. Với nhãn quan tư tưởng của một nhà khai sáng luôn luôn hướng tới mục đích cải tổ xã hội và thống nhất dân tộc, Gônđôni đã nhận ra điểm mạnh đó của hài kịch chuyên nghiệp. Vì vậy mặc dầu sinh ra và lớn lên ở nước Cộng hòa Vơnidơ, gắn bó chặt chẽ về nhiều phương diện với Vơnidơ, Gônđôni không hành động như một nhà văn địa phương của riêng

Vơnidơ mà của nước Ý vào thời kỳ chưa có một nước Ý thống nhất. Phải đợi đến hơn nửa thế kỷ sau khi Gônđôni qua đời, Vương quốc Ý thống nhất mới được thành lập (1861). Nhưng Gônđôni đã sử dụng sân khấu kịch như một vũ khí để góp phần phát triển ý thức dân tộc Ý và truyền bá những tư tưởng của thời đại mới tới mọi tầng lớp xã hội đông đảo. Gônđôni cũng viết nhiều vở kịch theo phong cách dân gian, bằng tiếng địa phương Vơnidơ nhưng phần lớn, ông đều sáng tác bằng tiếng Ý, một thứ tiếng Ý giản dị, trong sáng. Nhất là những đề tài được ông đề cập đến như phê phán giai cấp quý tộc suy đồi, khẳng định vai trò tích cực của giai cấp tư sản, chỉ trích những thói học đòi quý tộc của tư sản, đều là những đề tài có ý nghĩa xã hội rộng lớn, vượt ra ngoài phạm vi chật hẹp của một địa phương.

Chúng ta thử hình dung những âm hưởng tâm lý trong chiều sâu tâm hồn của khán giả Ý, vốn mong ước đất nước thống nhất, khi nghe những lời, sau đây, từ miệng một phụ nữ Ý xinh đẹp trong vở *Người đàn bà goá tinh khôn*: "Nếu ta sinh ra ở Paris, ta sẽ có giá trị thêm chút nữa! Nhưng ta tự hào vì đã sinh ra ở một đất nước mà thị hiếu tốt đẹp cũng thịnh hành như ở bất kỳ nước nào khác. Nước Ý ngày nay là mẫu mực về cách sống. Nó tập hợp mọi cái gì là tốt

đẹp ở các nước khác và để lại cho họ mọi cái gì là xấu của họ. Chính điều đó đã khiến cho nó thật đẹp và các dân tộc trên thế giới đều thích tới đó nghỉ chân". (Hồi I, cảnh 18).

Lời nói trên đây cũng bộc lộ một phần động cơ dân tộc của Gônđôni khi cải cách sân khấu kịch. Sự cải cách đó không chỉ nhằm vào một số yếu tố kỹ thuật, hình thức, như chấm dứt tình trạng ứng diễn, lựa chọn và hoá trang lại các mặt nạ, cuối cùng là loại bỏ chúng, tổ chức lại các vai hề... mà trước hết là nhằm vào nội dung; cải biến bản chất xã hội của các nhân vật kịch truyền thống, xác định lại các đối tượng bị đả kích và đã được đề cao và như vậy là trên thực tế, đã thực hiện "một cuộc cách mạng thực sự" trong lĩnh vực sân khấu. Sự đối lập giữa Gônđôni và Gốtxi không phải chỉ thuộc phạm vi văn học: đấu tranh giữa chủ nghĩa hiện thực và xu hướng phản hiện thực mà còn thuộc phạm vi đấu tranh tư tưởng, đấu tranh chính trị: đả kích hay bảo vệ giai cấp quý tộc lỗi thời, chế giễu hay tỏ thái độ ưu ái đối với các đại diện của nhân dân. Acmăng Môngjô cho rằng: " Gônđôni đã nhìn dân tộc mình với con mắt không bắt chước nổi, mà chỉ có thể có được ở một con người nhìn vào chính tổ quốc mình"[1]. Các địch thủ của Gônđôni

(1) Armand Monjo, sách đã dẫn, tr. 7.

đã không lầm khi chế giễu ông là "vị bá tước nhân dân" (Conte Popolo). Còn Antôniô Gramsi người sáng lập và là nhà lý luận của Đảng Cộng sản Ý thì hết sức nhấn mạnh đến tính cách nhân dân của Gônđôni, thể hiện trong ngôn ngữ kịch, trong sự phê bình gay gắt giai cấp quý tộc, trong lập trường tư tưởng dân chủ có được ngay trước khi được đọc Rútxô và trước khi Cách mạng Pháp bùng nổ. Theo Gramsi, "Gônđôni hầu như là trường hợp *duy nhất* trong truyền thống văn học Ý"[1].

Khi Gônđôni còn sống, các hài kịch của ông đã được diễn đi diễn lại nhiều lần, không phải chỉ ở Vơnidơ, thành phố quê hương ông, mà còn ở nhiều thành phố lớn, ở miền Bắc và miền Trung nước Ý như Milan, Turin,

Bôlônhơ, Vêrônơ, Pacmơ, Rômơ, Flôrăngxơ, Naplơ; ở đâu cũng được hoan nghênh nồng nhiệt, nhiều khi còn hơn cả ở quê hương ông. Ngày nay, bên cạnh những tác phẩm của Piranđenlô, những hài kịch của Gônđôni vẫn chiếm một vị trí cao trong chương trình biểu diễn của các nhà hát Ý.

NGUYỄN VĂN HOÀN

---

(1) Antonio Gramsi, (1891 - 1937): Tác phẩm chọn lọc, Nxb Xã hội Paris, 1959, tr. 467.

TIỂU DẪN

Cô chủ quán là một trong những vở kịch xuất sắc nhất của Gônđôni. Nội dung của nó phản ánh một số chi tiết tự truyện. Tác giả đã gửi gắm vào đó không ít tâm sự của mình. Và cùng với tâm sự ấy, lịch sử của nó cũng có nhiều sóng gió, nhiều nỗi thăng trầm.

Tháng 2 năm 1751, đoàn kịch Mêđêbac có thêm một nữ diễn viên, Carôlin. Carôlin tức là Mađalêna Rachi Macliani, sau những "sự việc ngông cuồng dại dột của tuổi trẻ" lại trở về với chồng và sân khấu. Sự có mặt của người thiếu phụ Vơnidơ rất xinh đẹp, dễ thương, đầy trí tuệ và tài năng này trong đoàn đã giúp cho Gônđôni mở rộng cái âm giai những nhân vật nữ của ông, phát triển thêm vài con sen con hầu sau khi đã dựa vào tài năng của bà Mêđêbac mà phát triển vai người con gái thật thà đức hạnh. Trong Hồi ký, ông có viết: "Bà Mêđêbác cung cấp cho tôi những ý nghĩ thú vị, cảm động hoặc hài hước một cách đơn sơ vô tội. Và bà Macliani vốn hoạt bát,

thông minh và duyên dáng một cách hồn nhiên tạo cho trí tưởng tượng của tôi một sức bật mới và khích lệ tôi sáng tác loại kịch vui đòi hỏi sự tinh vi và kỹ xảo". *Bà quản gia (La Castalda)* và *Người thị tì độ lượng (La Serva amorosa)* là những bước đầu chuyển đưa vai con sen con hầu làm vai chính. Đến vở *Cô chủ quán* thì việc chuyển hoá đó hoàn thành. Carôlin vừa là nguyên mẫu, vừa là người thể hiện xuất sắc vai chính, Mirandôlin. Sóng gió bắt đầu. Với sự xuất hiện chói lọi của Carôlin bà Mêđêbác cảm thấy địa vị "đào nhất" của bà bị đe doạ. Bà luôn luôn bị những trận "choáng đầu" dằn vặt. Bà cười đó, khóc đó, bà thét lên, bà nhăn mặt, bà vặn mình. Gia đình bà tưởng bà bị bùa mê hay ma ám. Khi nhà hát Xăng Angiêlô biểu diễn vở *Cô chủ quán*, tháng 1 năm 1753, bà Mêđêbac vừa rất khoẻ mạnh hôm qua đó bỗng lại ốm liệt giường, với những cái dướn mình, những cái vặn người mới được sáng tạo thêm làm cho cả nhà từ mẹ chồng, họ hàng, đến kẻ ăn người ở lo sốt vó. Nhưng vì cơn choáng của bà thuộc loại đặc biệt nên chỉ trong hai ngày bà đã dậy và kiên quyết yêu cầu đoàn cắt ngay vở *Cô chủ quán* để diễn thay vào đó vở *Pamêla* do bà đóng vai chính. Thế là vở *Cô chủ quán*, vở kịch vui nổi tiếng nhất của Gônđôni, chỉ ra mắt công chúng Vơnidơ được bốn buổi, mặc dù được mọi người nhiệt liệt hoan nghênh.

Vở kịch vui, có một phần tự truyện này nói lên cái gì?

Trong bài tựa, Gônđôni đã xác định ý nghĩa đạo lý của nó là sự đối lập giữa tính quỷ quyệt của đàn bà với tính giản dị thẳng thắn của đàn ông. Tóm tắt vở kịch như sau:

Trong quán trọ của Mirandôlin, có ba ông khách quý tộc: hiệp sĩ Đơ Ripafratta, ông hầu tước Fooclipôpôli và ông bá tước mua Đanbafiorita. Ông hầu tước và ông bá tước, một ông kiết không một xu dính túi, một ông hãnh tiến rất giàu và hào phóng, tiêu tiền như rác, cả hai ông say đắm cô chủ quán trẻ, đẹp, chưa chồng Mirandôlin. Đối với cả hai, Mirandôlin luôn luôn lịch sự, chiều chuộng, nên cả hai đều tin cô chủ quán yêu mình. Hiệp sĩ Đơ Ripafratta ngược lại cũng rất giàu, nhưng lại rất căm thù đàn bà, luôn luôn tuyên bố một cách kiến quyết không thể nào nhìn mặt đàn bà được. Mirandôlin bèn nẩy ra cái ý định dùng sắc đẹp và tài hoa của mình để chiến thắng chàng hiệp sĩ kiêu kỳ. Và nàng đã thắng. Khi chàng hiệp sĩ đã yêu nàng, mê mệt vì nàng rồi, thì Mirandôlin chấm dứt màn kịch. Ripafratta biết Mirađôlin đã lừa dối mình, bè nổi cơn điên, đe doạ nàng, nhưng rồi bất lực, hầm hầm bỏ đi Livuốcnơ. Trước nguy cơ mất danh dự, phẩm chất và

cả tính mạng mình bị đe doạ nghiêm trọng, Miranđôlin, cô chủ quán xinh đẹp nhưng không cha mẹ, không người thân thích, liền tuyên bố trước mặt các ông khách si tình nàng trao duyên gửi phận vào tay anh đầy tớ của nàng là Fabrixơ, nhớ lời cha dặn trước khi qua đời. Rồi nàng nhã nhặn mời hai ông hầu tước và bá tước mở lòng nhân ái đi tìm một quán trọ khác.

Qua ba màn kịch vui, luôn hấp dẫn, Gônđôni đã khám phá và phát hiện cho người đọc, người xem những nét tâm lý sâu sắc, đặc trưng và điển hình của một vài tầng lớp xã hội, chủ yếu là bọn quý tộc, hạng đàn ông bộc trực, thật thà và người phụ nữ bình dân, với một thái độ phê phán rành rọt. Trước hết là bọn quý tộc. Cũng như khi đọc vở *Người đàn bà goá tinh khôn*, đọc sang vở này, độc giả ngày nay không khỏi lạ lùng về cuộc sống của hạng người ấy. Ba nhân vật hầu tước, bá tước và hiệp sĩ, trời biết họ có quan niệm gì về cuộc sống, họ theo đuổi một lý tưởng gì, họ làm một công việc cho xã hội đã nuôi họ, ngoài cái công việc bám váy phụ nữ? Lắm tiền như tên bá tước mua Đanbafiorita thì "nghìn vàng đổ một trận cười như không" còn hiểu được. Nhưng kiết xác như lão hầu tước Fooclipôpôli, không có nổi một đồng paoli dính túi, ở nhà trọ hàng tháng không trả tiền, kè kè bên mình một be rượu con con nhạt thếch lại tự dối

mình và dối người "đó là rượu Sip hảo hạng". gươm đeo thì cụt nửa lưỡi tự bao giờ. chuyên môn đi gạ ăn và gạ cả mấy cô diễn viên kiết xác xơ..., ấy thế mà cũng đeo đẳng, cũng si mê, lúc nào cũng bô bô khoe khoang "dành cho cô chủ quán sự bảo trợ của ông ta...". Bị Ripafratta làm nhục thì chẳng dám làm gì, vừa thấy hắn nổi xung đã vội vàng run lên và nói lời nịnh bợ...

Hiệp sĩ Ripafratta cũng là một nhà quý tộc có danh dự. Nhưng tính nết anh chàng có khác thường. Anh ta thù ghét đàn bà, khinh miệt đàn bà ra mặt. Anh ta không thể nào nhìn mặt đàn bà được. Lý do đơn giản: vì đàn bà chuyên nói dối, thiếu chân thực và chỉ có lả lơi. Anh ta tự trả lời mình như thế. Ở đây xin nói ngay trong ngoặc rằng hiệp sĩ mà ghét đàn bà là một chuyện hiếm thấy, vì lý tưởng tuyên thệ của hiệp sĩ là trung thành với Chúa, bảo vệ kẻ yếu hèn và tôn trọng phụ nữ. Nhưng khi Mirandôlin dùng mẹo giả dối tán tỉnh một lần, hai lần, thì chàng hiệp sĩ xiêu dần, xiêu dần, bắt đầu bằng ý nghĩ: "Người đàn bà này thẳng thắn chân thực đây!" Cuối cùng anh chàng rơi vào tròng của Mirandôlin. Thì ra anh chàng hiệp sĩ Ripafratta bề ngoài có vẻ có bản lĩnh đặc biệt hơn người ấy, thực ra chẳng có chút bản lĩnh nào, làm ra vẻ sõi đời, thực ra chẳng hiểu gì đời, và cũng chẳng hiểu gì mình; mà không hiểu được cả tư tưởng,

tình cảm, tính cách bản thân mình thì làm sao đòi hiểu đời được!

Sắc sảo nhất, được khám phá và phát hiện đầy đủ nhất trong vở kịch là Miranđôlin. Gônđôni muốn dùng nhân vật này để nêu bật những nét tính cách phổ biến của nữ giới, vì vậy ông không chọn một bà quý tộc mà chọn một người con gái bình dân, gần gũi với mọi người. Miranđôlin hoạt bát, thông minh, khôn khéo. Nàng làm việc gì cũng có suy trước tính sau, có mục đích xác định, có kế hoạch rõ ràng. Nhưng nổi bật là một số nét đặc trưng của nữ tính: thích thú được mọi người đàn ông phục vụ, ước muốn, tôn thờ mình; bị khinh miệt thì trả thù cho lòng tự ái bị xúc phạm.

Tự ái và hiếu thắng, cái đó hầu như người phụ nữ nào cũng có. Nhưng Miranđôlin đã bộc lộ cái tính cách rất chung ấy qua cá tính đặc biệt sắc sảo của mình, sắc sảo và tinh vi, đến mức độ một người đàn ông bình thường khó mà phân biệt được hành vi, thái độ, cử chỉ, ngôn ngữ và cả cái tình cảm bộc lộ của nàng, thực hay giả, và cứ thế, anh ta bị mê hoặc, cúi đầu nhất nhất làm theo mệnh lệnh của nàng!

Tính cách Miranđôlin là như vậy. Rõ ràng cô chủ quán xinh đẹp ấy đã thực sự là bà chủ của mọi người trong quán trọ của cô, chủ của những đầy tớ làm công đã đành, chủ cả mọi ông khách trọ nữa.

Tính cách sắc sảo của nhân vật trung tâm đó làm nổi rõ cái điều mà tác giả muốn nói lên trong vở kịch này.

Nhưng nội dung, ý nghĩa của vở kịch không chỉ giới hạn ở sự đối lập giữa tính xảo quyệt của người đàn bà với tính giản dị cả tin của người đàn ông. Nó còn đề cập tới những mâu thuẫn xã hội, trong đó đồng tiền và địa vị còn làm day dứt lòng người không yên. Trong hoàn cảnh một xã hội như vậy, thái độ của Gônđôni đã rõ ràng: cảm tình của ông dành cho tầng lớp bình dân. Có thể có người suy nghĩ: Để cho Miranđôlin cuối cùng phải lấy anh đầy tớ của mình - một anh đầy tớ mà không rõ yêu cô chủ quán hơn hay là yêu chính cái cơ ngơi, cái quán trọ rất phát tài của cô hơn? - chính là tác giả trả thù, là thoá mạ Miranđôlin, trả thù cô Carôlin đã làm ông nhiều phen đau khổ. Cũng có thể lắm. Nhưng nếu là trả thù thì sự trả thù này đã mất hiệu lực ngay từ khi mới nảy nở: đối tượng trả thù vẫn đáng yêu quá! Không, dù tác giả có nói thế nào đi chăng nữa, cũng không ai ghét Miranđôlin, khi chính tác giả không ghét. Người ta không ghét Ripafratta, mà qua Ripafratta tự xét lại mình. Cũng chẳng hơi đâu ghét cái lão hầu tước và bá tước - mua làm gì! Người ta chỉ xác nhận đó là hạng người thừa, nên sớm chuyển chỗ trọ đi nơi khác, sang thế giới khác có lẽ tốt cho mọi

người hơn... Hiểu được tất cả điều đó, có được những ý nghĩ tình cảm đó trong vở kịch này chính là đã tiếp thu được cái bài học đạo lý mà nó mang trong mình.

Nói tóm lại, là một vở kịch tiêu biểu của Gônđôni, *Cô chủ quán* mang trong nội dung và hình thức của nó, những nét đặc sắc đáng chú ý của nhà văn lớn này: một cái nhìn khám phá rất sâu sắc và hiện thực biểu thị ở những chi tiết hành động cụ thể lấn át hẳn những đoạn phân tích tâm lý chung chung; một lối kết cấu giản đơn mà chặt chẽ khiến cho hành động kịch luôn luôn chuyển biến và gây hứng thú cho người xem; những nhân vật rất đa dạng, nhưng nhân vật nào cũng có một tiêu chuẩn đạo đức xác định cho mình mà dù trong tình huống nào cũng không vi phạm. Về phương diện xã hội, Gônđôni quan niệm rất đúng đắn vai trò quan trọng bậc nhất của gia đình trong đời sống xã hội, và ông giải quyết gián tiếp các quan hệ xã hội thông qua việc giải quyết các vấn đề gia đình. Câu nói của Miranđôlin: "Tôi là con gái, tôi không lệ thuộc vào ai; nhưng khi tôi lấy chồng, tôi biết tôi phải làm gì", chính là một sự khẳng định bổn phận của người vợ tốt. Sau nữa, trong các tác phẩm của mình, Gônđôni bao giờ cũng gượng nhẹ đối với phụ nữ, cái gượng nhẹ xuất phát từ một ý thức công bằng, bình đẳng, song

song với tinh thần khoan dung độ lượng đã thành truyền thống từ thời Phục hưng.

Kịch vui của Gônđôni không gây những cảm xúc mãnh liệt. Nó thấm nhẹ lòng người như giọt mưa xuân thấm vào lòng đất cái mát tươi của cuộc sống để rồi lại nảy nở ra những ý nghĩa lạc quan đúng đắn về cuộc sống và con người.

HOÀNG HỮU ĐẢN

NHÂN VẬT

HIỆP SĨ ĐƠ RIPAFRATTA

HẦU TƯỚC ĐƠ FOOCLIPÔPÔLI

BÁ TƯỚC ĐANBAFIÔRITA

MIRANĐÔLIN, CHỦ QUÁN

HOOCTANXƠ, NỮ DIỄN VIÊN

ĐÊJANIRO, NỮ DIỄN VIÊN

FABRIXƠ, HẦU PHÒNG CỦA MIRANĐÔLIN

HẦU PHÒNG CỦA HIỆP SĨ.

HẦU PHÒNG CỦA BÁ TƯỚC.

KỊCH XẢY RA Ở FLÔRĂNGXƠ, TRONG QUÁN TRỌ CỦA MIRANĐÔLIN

HỒI MỘT

CẢNH MỘT

Một căn phòng quán trọ. Hầu tước Đơ Fooclipôpôli và Bá tước Đanbafiôrita

HẦU TƯỚC: - Này, ông bạn, giữa ngài và tôi có phần nào khác nhau đấy!

BÁ TƯỚC: - Đến lúc phải chi tiền nhà trọ, ông bạn ạ, tiền của ngài không có giá trị gì hơn tiền của tôi đâu!

HẦU TƯỚC: - Có thể như thế, nhưng nếu cô chủ quán của chúng ta vì nể tôi, thì đó là tôi xứng đáng hơn ngài nhiều.

BÁ TƯỚC: - Vì lý do gì, xin ngài vui lòng cho biết?

HẦU TƯỚC: - Là vì, ông bạn ạ, tôi là hầu tước Đơ Fooclipôpôli.

BÁ TƯỚC: - Còn tôi, tôi là bá tước Đanbafiôrita, ông bạn ạ.

HẦU TƯỚC: - Mà phải, ngài là bá tước! Tước hiệu của ngài khá là đắt cho ngài đấy!

BÁ TƯỚC: - Tôi đã mua tước bá chính vào lúc ngài đem bán tước hầu của ngài đi!

HẦU TƯỚC: - Ồ, thôi đi, ông bạn! Tôi, tôi là một kẻ đáng mặt, và người ta phải tôn trọng tôi.

BÁ TƯỚC: - Nào có ai nghĩ đến việc thiếu tôn trọng ngài đâu? Chính bản thân ngài là người, do đã đánh giá cao việc đó mà...

HẦU TƯỚC: - Tôi ấy, tôi đến trọ ở đây là vì tôi yêu cô chủ quán. Tất cả mọi người đều biết chuyện đó, và tôi đòi hỏi mọi người phải tôn trọng một phụ nữ trẻ trung đã có cái vinh dự làm vừa lòng tôi.

BÁ TƯỚC: - Ồ, quả thật đấy mới là khôi hài chứ! Chẳng hay ngài muốn cấm tôi yêu Mirandôlin ư? Vậy ngài nghĩ tôi đến Flôrăngxơ để làm gì, tôi vào quán trọ này để làm gì?

HẦU TƯỚC: - Chẳng cần biết! Ngài sẽ không đi tới đâu cả cho mà xem!

BÁ TƯỚC: - Tôi sẽ không đi tới đâu, còn ngài thì sao?

HẦU TƯỚC: - Đúng lắm! Tôi, tôi là một kẻ đáng mặt. Và Mirandôlin cần được tôi bảo trợ.

BÁ TƯỚC: - Mirandôlin cần tiền chứ không cần được bảo trợ đâu!

HẦU TƯỚC: - Tiền à? Ồ tiền, ai mà chẳng cần!

BÁ TƯỚC: - Thưa ngài hầu tước, tôi thì tôi tiêu mỗi ngày một đồng xơ-canh[1] và luôn luôn có quà cáp tặng Mirandôlin.

HẦU TƯỚC: - Còn tôi, những việc tôi làm tôi không nói cho ai hay cả.

BÁ TƯỚC: - Ngài không nói ra, nhưng ngài khéo thu xếp để ai ai cũng biết.

HẦU TƯỚC: - Người ta không biết hết được!

BÁ TƯỚC: - Có chứ! Ông bạn, người ta biết hết đấy! Kẻ hầu người hạ ở đây sẽ nói lại. Do đó người ta biết rằng ngài không bao giờ tiêu quá ba đồng pao-lô[2] quèn mỗi ngày.

HẦU TƯỚC: - Lại nói bọn đầy tớ thì cái thằng mang

---

(1) Xơ-canh: Đơn vị tiền tệ lưu hành ở Vơnidơ, vào thời Gônđôni, có giá trị tương đương 12 đồng lia vàng Ý.

(2) Pao-lô: Đơn vị tiền tệ lưu hành ở Rôma và Tôxcan, có in hình Giáo hoàng Pôn V, giá trị tương đương 0,60 lia Ý.

tên Fabrixơ không hợp với tôi đâu. Dường như cô chủ quán của chúng ta lại nhìn nó bằng con mắt thiện cảm.

BÁ TƯỚC: - Có thể là cô ta nghĩ chuyện lấy nó đấy. Và thế là cô ta chẳng vụng nghĩ chút nào. Bố cô ta chết đã sáu tháng nay và một người phụ nữ trẻ một mình đứng đầu một quán trọ thường dễ gặp phải những tình huống khó xử. Về phần tôi, nếu cô ấy lấy chồng, tôi đã hứa sẽ tặng cô ba trăm ê-quy[1].

HẦU TƯỚC: - Nếu cô ta lấy chồng, cô sẽ được tôi bảo trợ và ngoài ra. .. Đúng thế, ngoài ra tôi biết mình sẽ phải làm gì.

BÁ TƯỚC: - Này, ông bạn, ta hãy đối xử bằng tình bạn bè thân mật. Mỗi người chúng ta sẽ tặng cô ấy ba trăm ê-quy.

HẦU TƯỚC: - Cái gì tôi định làm thì tôi làm kín đáo, không khoe khoang. Tôi như thế đấy. *(Gọi)* Này, có đứa nào đấy không!

BÁ TƯỚC: *(Nói một mình)* - Không có lấy một đồng xu dính túi mà lại kiêu ngạo như một vị công tước ấy.

---

(1) Ê-quy: Đơn vị tiền tệ bằng 7 đồng lia vàng.

CẢNH HAI

Vẫn những người ấy, thêm Fabrixơ

FABRIXƠ: *(Vừa đi ra sân khấu vừa nói với hầu tước)* - Ông cần gì ạ?

HẦU TƯỚC: - Ông à? Mày học lễ phép ở đâu đấy?

FABRIXƠ: - Xin ông vui lòng miễn thứ cho!

BÁ TƯỚC: *(Nói với Fabrixơ)* - Này, Fabrixơ, bà chủ xinh đẹp của mày mạnh giỏi chứ?

FABRIXƠ: - Thưa Đại nhân, bà chủ con khoẻ ạ.

HẦU TƯỚC: - Bà đã dậy chưa?

FABRIXƠ: - Thưa Đại nhân, đã ạ.

HẦU TƯỚC: - Đồ ngu như bò ấy.

FABRIXƠ: - Thưa Đại nhân, tại sao thế ạ?

HẦU TƯỚC: - Mày thưa Đại nhân với ai thế?

FABRIXƠ: - Đó là danh hiệu con cũng vừa mới thưa ông bá tước đấy ạ.

HẦU TƯỚC: - Giữa ông ấy và ta có chỗ khác nhau đấy!

BÁ TƯỚC: *(Với Fabrixơ)* - Mày hiểu rồi chứ?

FABRIXƠ: *(Nói nhỏ, với bá tước)* - Thưa ngài bá tước, ông ấy nói đúng. Con nhận thấy có sự khác nhau khi con kiểm quỹ.

HẦU TƯỚC: - Bảo bà chủ mày đến gặp ta: ta có vài điều cần nói với bà.

FABRIXƠ: - Con sẽ bảo bà chủ con đến, thưa quý ngài. Lần này thì con không nhầm chứ, thưa quý ngài?

HẦU TƯỚC: - Được! Đã ba tháng nay, mày biết mọi người phải gọi ta là gì rồi, nhưng mày là một tên láo xược!

FABRIXƠ: - Con xin phục tùng quý ngài.

BÁ TƯỚC: - Này, Fabrixơ! Mày có muốn thấy sự khác nhau giữa ta và ngài hầu tước không?

HẦU TƯỚC: - Khác nhau thế nào nhỉ?

BÁ TƯỚC: - Đây, Fabrixơ! Cho mày một đồng xơ-canh. Mày cố làm sao để ông hầu tước cũng làm được cái việc như ta đã làm với mày đây.

FABRIXƠ: - Thưa Đại nhân, cảm ơn ngài... *(Với hầu tước)* Thưa quý ngài...

HẦU TƯỚC: - Ta không ném tiền qua cửa sổ như một vài thằng điên đâu! Cút ngay!

FABRIXƠ: - Cầu Trời phù hộ cho ngài, thưa bá tước đại nhân! *(Với hầu tước)* Thưa

quý ngài... *(Nói một mình)* Cái nhà ông này lẽ ra phải biết từ lâu rằng, khi đi du lịch, cái điều người ta cần có để được trọng vọng không phải danh hiệu chức tước, mà là nhiều tiền.

CẢNH BA

Hầu tước và Bá tước

HẦU TƯỚC: *(Với bá tước)* - Ngài tưởng là những lối ăn chơi hào phóng của ngài có thể đè bẹp được tôi, nhưng ngài nhầm đấy! Địa vị của tôi, thưa ngài, có giá trị bằng tất cả tiền bạc của ngài.

BÁ TƯỚC: - Ồ, ngài biết đấy, tiền bạc của tôi chỉ có giá trị với tôi ở chỗ tôi có thể tiêu dùng nó.

HẦU TƯỚC: - Thì ngài cứ việc ăn tiêu thả cửa! Dẫu sao Miranđôlin cũng không thèm để ý đến ngài một tý nào!

BÁ TƯỚC: - Vậy ngài cho rằng cái tước hiệu rỗng tuếch của ngài lại gây được ấn tượng cho nàng chăng? Không, cái mà nàng cần, đó là tiền!

HẦU TƯỚC: - Tiền ư? Cái mà nàng cần là sự bảo trợ của người như tôi! Của một người khả dĩ, khi cần thiết, có thể giúp đỡ nàng.

BÁ TƯỚC: - Phải, của một người khả dĩ, khi cần thiết, có thể cho nàng vay một trăm đồng đu-blông[1]

HẦU TƯỚC: - Một người phụ nữ cần làm cho mọi người tôn trọng mình!

BÁ TƯỚC: - Khi tiền không thiếu, thì tất cả mọi người đều tôn trọng mình!

HẦU TƯỚC: - Ngài không hiểu điều ngài nói, ông bạn ạ!

BÁ TƯỚC: - Tôi hiểu nó rõ hơn ngài kia đấy, ông bạn ạ!

CẢNH BỐN

Vẫn những người ấy, thêm hiệp sĩ Đơ Ripafratta.

---

(1) Đu-blông: Đơn vị tiền tệ xưa ở Ý bằng 20 đồng lia vàng (N.D.)

HIỆP SĨ: *(Ra khỏi phòng của ông)* - Các bạn ơi, sao lại ồn lên thế? Các ngài có gì không đồng ý với nhau chăng?

BÁ TƯỚC: - Chúng tôi vừa mới tranh luận về một điểm quan trọng.

HẦU TƯỚC: *(Châm biếm)* - Ngài bá tước tranh luận với tôi về những giá trị của giai cấp quý tộc!

BÁ TƯỚC: - Tôi không phủ nhận những giá trị của giai cấp quý tộc, nhưng theo tôi thì, muốn thoả mãn được cái tính thất thường, cần phải có tiền.

HIỆP SĨ: - Ngài hầu tước thân mến, quả tình thì...

HẦU TƯỚC: - Thôi, ta hãy nói sang chuyện khác...

HIỆP SĨ: - Nhưng cái gì đã khiến các ngài phải cãi nhau như vậy?

BÁ TƯỚC: - Cái lý do lố bịch nhất hạng trên đời!

HẦU TƯỚC: - Hay lắm, khá lắm! Ngài bá tước biết làm cho mọi sự thành lố bịch!

BÁ TƯỚC: - Ngài hầu tước yêu cô chủ quán của chúng ta. Tôi thì tôi yêu cô ta hơn nhiều. Ông ta nghĩ là mối tình của ông

phải được cô ta đáp lại, như một cống vật cho giai cấp quý tộc của ông. Tôi thì tôi hy vọng được nàng yêu vì những sự chăm sóc ân cần của mình. Ngài không thấy vấn đề đó là lố bịch sao?

HẦU TƯỚC: - Cần phải biết rõ tôi bảo trợ Mirandôlin nhiệt thành đến như thế nào!

BÁ TƯỚC: *(Với hiệp sĩ)* - Ông ta bảo trợ nàng, còn tôi thì tôi bỏ tiền ra chi tiêu cho nàng!

HIỆP SĨ: - Theo tôi thì không có gì đáng để cho người ta tranh chấp nhau vì cô ta. Một người phụ nữ chia rẽ, đối lập các ngài, làm điên đầu các ngài ư? Đàn bà! Ta nên hiểu đàn bà là như thế nào nhỉ? Đối với tôi, không có cái nguy cơ là tôi đi cãi nhau với ai bao giờ về một người đàn bà cả. Tôi ấy, thưa các ngài, tôi chưa bao giờ yêu đàn bà, tôi chưa bao giờ coi trọng họ, và tôi cam đoan rằng, đối với đàn ông, đàn bà là một cái phế tật không sao chịu đựng được.

HẦU TƯỚC: - Thưa ngài hiệp sĩ, Mirandôlin là một người đàn bà ngoại lệ!

BÁ TƯỚC: - Chỗ này thì ngài hầu tước nói có lý. Cô chủ quán tuyệt diệu này là con người thực sự đáng tôn thờ.

HẦU TƯỚC: - Bởi vì tôi yêu nàng, nên ngài có thể tin chắc rằng ở nàng có một cái gì đó thật vĩ đại!

HIỆP SĨ: - Nói thực tình, ngài làm tôi buồn cười đấy! Vậy bà ta có cái gì đặc biệt, không giống các phụ nữ khác?

HẦU TƯỚC: - Nàng có một cái gì đó thật quý phái nó trói buộc người ta lại!

BÁ TƯỚC: - Nàng đẹp, nói năng hay, ăn mặc lịch sự, và phong cách lịch lãm nhất đời!

HIỆP SĨ: - Đó là những cái chẳng có giá trị gì hết. Tôi đến đây đã ba ngày và bà ta chẳng tác động được chút nào đến tôi cả.

BÁ TƯỚC: - Hãy ngắm kỹ nàng hơn, và sau đó có lẽ ngài sẽ không tiếc cái công ấy đâu!

HIỆP SĨ: - Ngài kể lể lôi thôi gì thế? Tôi đã ngắm cô ta đủ để biết cô ta cũng là một phụ nữ như các phụ nữ khác mà thôi.

HẦU TƯỚC: - Không, nàng không như các phụ nữ khác. Nàng còn có một cái gì thêm nữa. Tôi là người đã từng giao du với các bà mệnh phụ, tôi chưa từng thấy ai như nàng lại biết kết hợp vẻ duyên dáng với phong độ giản dị thoải mái.

BÁ TƯỚC: - Thật gớm ghê! Tôi đây là người từng quen biết phụ nữ, tôi biết những khuyết điểm và nhược điểm của họ, nhưng ở cô nàng này, mặc dù tôi đã kiên tâm theo đuổi và đã bỏ nhiều tiền ra chi tiêu cho nàng, nhưng vẫn chưa hề đụng được đến ngón tay út của nàng.

HIỆP SĨ: - Quỷ quyệt, quỷ quyệt hết sức đấy thôi! Các ngài thật là ngốc nghếch, các ngài bị mắc lừa rồi, có phải không? Đối với tôi, như thế sẽ không ăn thua đâu! Phụ nữ, xéo, xéo hết, người nào cũng như người nào, xéo!

HẦU TƯỚC: - Vậy ngài chưa yêu đương bao giờ sao?

HIỆP SĨ: - Chưa bao giờ và sẽ chẳng hề yêu đương bao giờ! Người ta đã làm tình

làm tội tôi đủ mọi cách để bắt tôi lấy vợ, nhưng tôi luôn luôn từ chối.

HẦU TƯỚC: - Vậy ngài muốn dòng họ ngài lụi tàn đi hay sao?

HIỆP SĨ: - Không, tôi không muốn thế, và lắm lúc tôi cũng có nghĩ đến điều đó, nhưng khi tôi biết rằng, để có người nối dõi mà phải chịu đựng một người đàn bà thế là tôi lập tức mất hết hứng thú.

BÁ TƯỚC: - Của cải của ngài, ngài để làm gì?

HIỆP SĨ: - Để chung hưởng với bạn bè!

HẦU TƯỚC: - Hay lắm, thưa ngài hiệp sĩ, tôi xin theo ngài!

BÁ TƯỚC: - Thế còn phụ nữ sẽ không được gì sao?

HIỆP SĨ: - Tuyệt đối không! Ngay cả đến một đồng xu nhỏ! Tôi xin cam đoan với ngài như vậy.

BÁ TƯỚC: - Kìa, cô chủ quán của chúng ta đang tới! Ngài hãy quan sát nàng cho kỹ rồi cho tôi biết nàng có đáng yêu không nào!

HIỆP SĨ: - Thà ngắm nhìn con chó săn xấu xí nhất còn thích hơn gấp ngàn lần.

HẦU TƯỚC: - Ngài không có khả năng chiêm ngưỡng sắc đẹp. Còn tôi thì trái hẳn lại!

HIỆP SĨ: - Dù bà ta có đẹp hơn thần Vênuytx gấp ngàn lần tôi cũng vẫn xin nhường cho ngài.

CẢNH NĂM

Vẫn những người ấy, thêm Mirandôlin

MIRANĐÔLIN: - Xin kính chào các đại nhân! Trong số các ngài đây, có vị nào đã cho gọi tôi đấy ạ?

HẦU TƯỚC: - Chính tôi là người mong mỏi được gặp bà, nhưng không phải là ở đây!

MIRANĐÔLIN: - Ở đâu vậy, thưa đại nhân?

HẦU TƯỚC: - Trong phòng tôi.

MIRANĐÔLIN: - Trong phòng của đại nhân ư? Nhưng nếu đại nhân cần gì thì ngài đã có hầu phòng Fabrixơ đó.

HẦU TƯỚC: *(Với hiệp sĩ)* - Thưa ngài hiệp sĩ, ngài nghĩ thế nào về thái độ dè dặt của nàng như vậy?

HIỆP SĨ: *(Với hầu tước)* - Cái mà ngài gọi là dè dặt, thì tôi lại gọi là trơ trẽn và xấc xược.

BÁ TƯỚC: - Miranđôlin thân mến, tôi thì tôi nói với nàng công khai trước mặt mọi người, bởi vì tôi không muốn phiền nàng phải đến phòng tôi. Nàng hãy nhìn đôi hoa tai này: nàng có thích không?

MIRANĐÔLIN: - Hoa tai này khá đẹp!

BÁ TƯỚC: - Nàng biết không, nó bằng kim cương đấy.

MIRANĐÔLIN: - Ồ, tôi đã từng thấy rồi; về mặt này tôi cũng sành.

BÁ TƯỚC: - Hoa tai này là của nàng.

HIỆP SĨ: *(Nói nhỏ, với bá tước)* - Ông bạn ạ, thật phí phạm!

MIRANĐÔLIN: - Tại sao ngài bá tước lại cho tôi đôi hoa tai này?

HẦU TƯỚC: - Quả là một món quà quý! Nhưng hoa tai nàng đang đeo kia đẹp gấp bội!

BÁ TƯỚC: - Nhưng đôi này hợp thời trang hơn. Miranđôlin, vì tình cảm của tôi, xin nàng nhận cho.

HIỆP SĨ: *(Nói một mình)* - Ngông cuồng!

MIRANĐÔLIN: - Không dám, thưa ngài bá tước, thực sự tôi không thể...

BÁ TƯỚC: - Nếu nàng không nhận, tôi sẽ giận đấy!

MIRANĐÔLIN: - Tôi không biết nói sao... Tôi rất quan tâm đến việc giữ gìn tình cảm của những vị khách đến nghỉ ngơi ở đây. Vì vậy tôi buộc lòng phải nhận đôi hoa tai này để khỏi làm phật lòng ngài bá tước.

HIỆP SĨ: *(Nói một mình)* - Chà, con ranh!

BÁ TƯỚC: *(Nói nhỏ)* - Này, thưa ngài hiệp sĩ, ngài nghĩ thế nào về những lời ứng đối dễ nghe ấy?

HIỆP SĨ: - À phải, ngài cứ việc nói đến những lời ứng đối dễ nghe! Bà ta nuốt trôi những hạt kim cương của ngài mà chẳng cảm ơn ngài lấy một lời nào!

HẦU TƯỚC: - Qua tình, thưa ngài bá tước, ngài có thể tự hào về mình! Tặng quà cho một phụ nữ trước mặt mọi người! Thật vênh vang làm sao! Miranđôlin, tôi là nhà quý tộc, vì vậy tôi muốn bốn mắt

chúng ta nhìn nhau mà trò chuyện kín đáo.

MIRANĐÔLIN: - Để tôi ra xem nếu các vị khách khác không ai cần đến tôi, thì tôi sẽ quay trở lại.

HIỆP SĨ: - Này, bà chủ! Khăn mền, quần áo bà đưa đến cho tôi, tôi không vừa ý. *(Nói một cách khinh bỉ)* Nếu bà không có thứ nào tốt hơn thì tôi sẽ cho người hầu của tôi đi mua!

MIRANĐÔLIN: - Ngài sẽ có thứ tốt hơn, ngài sẽ được phục vụ theo sở thích riêng của ngài! Nhưng theo tôi thì lẽ ra ngài có thể cho biết ý kiến nhã nhặn hơn một chút.

HIỆP SĨ: - Ở đâu mà tôi phải trả tiền thì ở đó tôi thấy không cần thiết phải khách sáo làm gì!

BÁ TƯỚC: *(Với Miranđôlin)* - Xin bà thông cảm cho ông đây; đó là kẻ thù không đội trời chung của phụ nữ!

HIỆP SĨ: - Tôi không cần bà ta thông cảm.

MIRANĐÔLIN: - Vậy những người đàn bà tội nghiệp đó đã làm gì ngài, thưa hiệp sĩ? Tại

sao ngài lại độc ác với chúng tôi như vậy?

HIỆP SĨ: - Thôi đủ! Và chớ có sàm sỡ như vậy với tôi! Đổi khăn mền, quần áo cho tôi đi, tôi chỉ yêu cầu bà có thế thôi. Tôi sẽ sai hầu phòng của tôi đến lấy. *(Vừa vào vừa nói)* Các bạn, xin tạm biệt!

CẢNH SÁU

Bá tước, hầu tước, và Miranđôlin

MIRANĐÔLIN: - Thật là người rừng! Tôi chưa từng thấy ai như ông ta!

HẦU TƯỚC: - Miranđôlin thân mến, không phải mọi người đều biết đến những giá trị của nàng đâu!

MIRANĐÔLIN: - Thực vậy, ông ấy lại giở cái thói xấu đó ra làm tôi rất đỗi đau lòng, lát nữa tôi sẽ dứt khoát mời ông ấy đi nơi khác.

HẦU TƯỚC: - Phải đấy, phải đấy! Và nếu ông ta không chịu đi nàng hãy bảo tôi: tôi sẽ làm cho ông ta phải đi ngay lập tức.

Nàng đừng ngại phải nhờ vả vào sự bảo trợ của tôi.

BÁ TƯỚC: - Và tôi, tôi sẽ bù vào chỗ thiếu hụt trong thu nhập của nàng. *(Nói nhỏ)* Hãy nghe đây, Mirandôlin ạ, luôn thể nàng cũng đuổi cả ông hầu tước đi nốt. Tôi sẽ bồi thường cho nàng.

MIRANĐÔLIN: - Xin cảm ơn, thưa các ngài tốt bụng. xin cảm ơn! Nhưng tôi cũng đủ sức để chính mình nói cho một khách trọ biết rằng tôi không muốn tiếp nhận họ ở quán trọ nhà tôi nữa. Còn về chỗ thiếu hụt trong thu nhập thì, chẳng bao giờ quán trọ của tôi lại có một phòng nào bỏ không cả.

CẢNH BẢY

Vẫn những người ấy, thêm Fabrixơ

FABRIXƠ: *(Ra)* - Thưa ngài bá tước, có người hỏi ngài.

BÁ TƯỚC: - Mày có biết ai không?

FABRIXƠ: - Theo con thì đó là người thợ kim

hoàn. *(Nói nhỏ)* Thưa bà chủ, hãy biết điều, chỗ của bà không phải ở đây. *(Fabrixơ vào).*

BÁ TƯỚC: - Ờ, phải rồi, anh thợ kim hoàn này đến để đưa tôi xem một món nữ trang. Đôi hoa tai của nàng, Miranđôlin ạ, đang đợi phải có bạn.

MIRANĐÔLIN: - Ồ, không, thưa ngài bá tước...

BÁ TƯỚC: - Miranđôlin ạ, nàng đáng được tất cả những gì mà đồng tiền có thể mua được, và đối với tôi thì tiền không có giá trị. Tôi đi xem món nữ trang ấy đây. Tạm biệt Miranđôlin. Xin chào ngài hầu tước.

Ông ta vào.

CẢNH TÁM

Hầu tước và Miranđôlin.

HẦU TƯỚC: *(Nói một mình)* - Lão bá tước chết tiệt! Hắn lấy tiền đè ta!

MIRANĐÔLIN: - Quả có thế, ngài bá tước quá hào phóng!

HẦU TƯỚC: - Ồ, những người như ông ta, tôi biết tính nết họ tường tận như đã làm ra họ vậy: tiền thì chẳng có là bao nhưng lại vung tay quá trán, vì khoe khoang, vì kiêu hãnh... Chà, đời không có gì là bí mật với tôi hết!

MIRANĐÔLIN: - Thực ra, với tôi cũng vậy!

HẦU TƯỚC: - Và cũng chính những người ấy lại tưởng là bằng tặng vật họ có thể chinh phục được trái tim một người phụ nữ như nàng!

MIRANĐÔLIN: - Ồ, ngài cũng biết đấy, tặng vật không bao giờ làm hại ai cả!

HẦU TƯỚC: - Tôi ấy, tôi cho rằng nếu tôi lại tìm cách giúp nàng bằng tặng vật, thì đó là tôi xúc phạm tới nàng.

MIRANĐÔLIN: - Ngài hầu tước có thể tin chắc rằng ngài chưa từng bao giờ xúc phạm đến tôi.

HẦU TƯỚC: - Và nàng cũng có thể tin chắc là về phương diện đó nàng sẽ chẳng có bất cứ cái gì để trách cứ được tôi.

MIRANĐÔLIN: - Tôi tin là như vậy.

HẦU TƯỚC: - Nhưng ngược lại, nàng có thể sử dụng hết khả năng của tôi.

MIRANĐÔLIN: - Có lẽ tôi cũng cần phải biết xem thực sự khả năng của ngài là những gì?

HẦU TƯỚC: - Nàng cứ đem tôi ra mà thử thách. Vì nàng, tôi có thể làm được tất cả!

MIRANĐÔLIN: - Được những gì chẳng hạn?

HẦU TƯỚC: - Trời ạ! Nàng có những ưu điểm đến là... đến là... lạ lùng!

MIRANĐÔLIN: - Ngài thật quá độ lượng!

HẦU TƯỚC: - Chà, nếu tôi không giữ miệng thì suýt nữa tôi đã nói ra một điều dại dột. Tôi hầu như muốn nguyền rủa cái địa vị của mình.

MIRANĐÔLIN: - Thưa ngài hầu tước, vì sao vậy?

HẦU TƯỚC: - Đôi khi tôi ao ước ngay cả địa vị của ông bá tước.

MIRANĐÔLIN: - Chắc hẳn là do của cải của ông ta?

HẦU TƯỚC: - Của cải của ông ta! Tôi chẳng thèm để ý đến của cải của ông ta một chút nào hết! Không, nếu như tôi cũng như ông ta, cũng chỉ là bá tước giả...

MIRANĐÔLIN: - Thì ngài sẽ làm gì?

HẦU TƯỚC: - Thì, thì, lạy Trời... thì tôi sẽ lấy bà!

Ông ta vào.

CẢNH CHÍN

Miranđôlin, một mình.

MIRANĐÔLIN: - Hừ, ai mà ngờ được! Ngài đại đại nhân hầu tước miền Túng - Quẫn sẵn sàng muốn lấy tôi! Nhưng dù ông ta có tính chuyện đó một cách thật nghiêm túc thì phần nào vẫn còn một khó khăn nhỏ: tôi thì tôi không thích ông ta, vì tôi thích có miếng hơn là có tiếng. Vả lại, nếu tôi nhận lời lấy tất cả những người đã hỏi tôi thì tôi sẽ có nhiều chồng hơn cả số các bà vợ của Hoàng đế nước Thổ! Đúng vậy, có bao nhiêu khách đến đây là có bấy nhiêu người phải lòng tôi và xin lấy tôi liền. Chỉ có cái ngài hiệp sĩ kia, con người thô lỗ, sao lại đối xử với tôi một cách khinh rẻ đến thế? Đó thực là vị khách đầu tiên đến quán trọ này đã không

thích có quan hệ với tôi. Tôi không nghĩ là tất cả đàn ông đều phải mê tôi, nhưng bị khinh miệt như thế làm tôi tức lộn ruột lên được. Ông ta là kẻ thù của phụ nữ ư? Kẻ điên rồ tội nghiệp! Chắc là ông ta còn chưa gặp người đó, ông ta sẽ gặp người đó. Và biết đâu ông đã chẳng gặp rồi cũng nên? Đúng là một người như thế làm tôi cay cú thật. Những người theo đuổi tôi đều làm cho tôi rất chóng chán họ. Địa vị quý tộc, tôi chẳng mảy may quan tâm đến. Còn tiền bạc, tôi cũng quý đấy, nhưng không nhiều. Tất cả niềm vui thú của tôi là được họ hầu hạ, được họ thèm muốn, được họ tôn thờ.

Đó là chỗ yếu của tôi và của hầu hết các phụ nữ. Tôi cũng chẳng nghĩ đến chuyện lấy chồng; tôi không cần ai cả; tôi sống lương thiện và tận hưởng sự tự do của mình. Tôi đùa giỡn với tất cả mọi người nhưng chẳng mê ai bao giờ. Tôi chế giễu tất cả những kẻ si tình ngây ngất lố lăng ấy. Nhưng tôi muốn dùng mọi phương tiện để đánh bại,

quật ngã và đập tan những trái tim man rợ và cứng rắn ấy, kẻ thù của phụ nữ chúng ta là những gì tốt đẹp nhất mà tạo hoá - mẹ đẻ của chúng ta - từng sản sinh ra cho đời.

CẢNH MƯỜI

Miranđôlin, rồi thêm Fabrixơ.

FABRIXƠ: *(Ra)* - Thưa bà chủ!

MIRANĐÔLIN: - Có việc gì thế?

FABRIXƠ: - Ông khách ở phòng giữa đang kêu toáng lên về khăn mền, ông ta bảo các thứ ấy thuộc loại xoàng, ông không thích.

MIRANĐÔLIN: - Tôi biết, tôi biết! Ông ta cũng bảo với tôi thế và tự tôi sẽ lo việc đó cho ông.

FABRIXƠ: - Rất tốt. Vậy bà hãy đến tủ áo lấy những thứ cần thiết để tôi mang cho ông ta.

MIRANĐÔLIN: - Không cần anh, tôi sẽ tự mình đem đến cho ông ta các thứ đó.

FABRIXƠ: - Bà muốn đích thân đem đến cho ông ta hay sao?

MIRANĐÔLIN: - Phải, đích thân tôi!

FABRIXƠ: - Vị khách này phải được bà chú ý lắm đấy!

MIRANĐÔLIN: - Tôi chú ý tất cả các khách hàng. Anh hãy đi mà lo công việc của anh.

FABRIXƠ: *(Nói một mình)* - Phải, ta hiểu rồi. Ta sẽ chẳng ăn thua gì hết. Bà ta đối xử tử tế với ta đấy, nhưng ta sẽ chẳng ăn thua gì hết.

MIRANĐÔLIN: *(Nói một mình)* - Tội nghiệp thằng ngốc! Anh ta có nhiều tham vọng. Ta làm cho anh ta sống trong hy vọng nhưng chỉ để anh ta trung thành phục vụ ta mà thôi.

FABRIXƠ: - Nhưng theo lệ thường thì tôi mới là người phục vụ khách.

MIRANĐÔLIN: - Anh thiếu mềm mỏng đối với họ.

FABRIXƠ: - Còn bà thì lại hơi quá mềm mỏng.

MIRANĐÔLIN: - Tôi biết việc tôi làm, tôi không cần ai giám sát.

FABRIXƠ: - Được, được! Bà có thể kiếm một người đầy tớ khác!

MIRANĐÔLIN: - Tại sao lại thế, hở ông Fabrixơ? Ông Fabrixơ chán tôi rồi sao?

FABRIXƠ: - Bà có nhớ những điều ông cụ thân sinh ra bà đã trối lại lúc lâm chung không?

MIRANĐÔLIN: - Phải, khi nào tôi muốn lấy chồng thì tôi sẽ nhớ đến những lời bố tôi đã dặn lại.

FABRIXƠ: - Tôi thì thần kinh rất nhạy cảm, nên có những việc tôi không thể chịu đựng được.

MIRANĐÔLIN: - Nhưng rốt cuộc anh cho tôi là hạng người như thế nào nhỉ? Một phụ nữ lẳng lơ chăng? Dại dột chăng? Điên rồ chăng? Anh làm tôi ngạc nhiên đấy! Anh muốn tôi phải đối xử như thế nào với các du khách thường hay vãng lai nhà trọ này? Nếu tôi đối xử tốt với họ đó là vì lợi ích của tôi, vì thanh danh của nhà hàng. Tôi không cần đến quà cáp của họ. Còn về chuyện yêu đương thì, một người là đủ với tôi rồi. Và người đó không phải là không có. Và tôi biết ai đáng được yêu, tôi biết cái gì

là hợp với mình. Khi nào tôi muốn lấy chồng... tôi sẽ nhờ đến lời bố tôi đã dặn. Và những ai đã phục vụ được tốt sẽ không phàn nàn về tôi. Tôi là người biết nhớ ơn, tôi biết coi trọng công lao của mọi người... Nhưng người ta đã hiểu sai về tôi. Tôi không nói thêm nữa, Fabrixơ ạ: nếu có thể, xin anh hiểu cho tôi.

Mirandôlin vào.

FABRIXƠ: - Phải thật tinh khôn thì mới hiểu được bà ta! Dường như có lúc bà ta thích mình, có lúc lại không. Chả biết nói thế nào cả! Nhưng rồi sẽ hay! Tôi yêu bà ta và tôi sẵn lòng tự nguyện phục vụ bà ta đến hết đời. Chà, giờ thì cứ phải nhắm mắt làm ngơ cho mọi chuyện qua đi. Khách vãng lai cuối cùng rồi sẽ đi hết. Còn ta thì ta ở lại, và phần tốt nhất thế nào cũng về tay ta.

Fabrixơ vào.

CẢNH MƯỜI MỘT

Phòng ở của hiệp sĩ.

Hiệp sĩ và người hầu phòng.

HẦU PHÒNG: - Thưa đại nhân, có người vừa mang thư này đến.

HIỆP SĨ: - Mày đi pha cà phê[1] cho ta.

Hầu phòng vào.

HIỆP SĨ: *(Bóc thư ra xem)* - "Xiên, ngày 1 tháng giêng năm 1753". Ai viết cho ta thế này? Chà, Horaxơ Taccanhi đây! *(Đọc)* "Bạn thân mến của tôi, vì vô cùng yêu quý ông nên buộc tôi phải khuyên ông hãy trở về ngay Xiên. Bá tước Manna đã qua đời..." *(Nói)* Ồ, tội nghiệp cho nhà quý tộc. Ta lấy làm buồn rầu về cái tin này. *(Đọc)* "... để lại cho cô con gái thừa kế của ông ta một gia tài trị giá hơn một trăm năm mươi ngàn ê-quy, đó là cô con gái độc nhất của ngài và nay đã đến tuổi lấy chồng. Tất cả các bạn ông vì mong ước cho cái gia tài

(1) Trong bản tiếng Pháp là "sôcôla".

đó rơi vào tay ông, họ đang tích cực..." *(Nói)* Họ lầm to và đã phải vất vả khó nhọc vì ta; ta không cần yêu cầu gì ở họ cả. *(Xé thư)* Một trăm năm mươi ngàn ê-quy này có nghĩa lý gì đối với ta? Chừng nào ta còn sống độc thân thì ta không cần nhiều tiền đến như thế. Và khi ta đã không còn độc thân nữa thì tiền có nhiều hơn thế cũng vẫn không đủ. Ta mà đi kết hôn ư? Thà kết với cái bệnh sốt rét cách bốn ngày một cơn còn hơn.

CẢNH MƯỜI HAI

Vẫn ông hiệp sĩ, thêm hầu tước

HẦU TƯỚC: *(Ra)* - Ông bạn thân mến, tôi muốn đến chơi với ngài một lúc, liệu có gì trở ngại cho ngài không?

HIỆP SĨ: - Thưa hầu tước, tôi rất lấy làm vinh dự được tiếp ngài.

HẦU TƯỚC: - Ngài và tôi, chúng ta có thể đối xử bình đẳng với nhau, nhưng cái nhà lão

bá tước súc sinh ấy không xứng đáng là bạn của chúng ta.

HIỆP SĨ: - Hầu tước thân mến, xin lỗi ngài, nhưng nếu ngài không muốn người ta nói xấu ngài thì ngài cũng đừng nói xấu người khác.

HẦU TƯỚC: - Ngài biết bản chất của tôi là thế nào rồi: lịch sự với tất cả mọi người, nhưng với cái con người ấy, tôi không sao chịu được.

HIỆP SĨ: - Ngài không chịu được ông ta vì đó là tình địch của ngài. Thật là ô nhục! Một nhà quý tộc ở địa vị như ngài lại đi mê mệt một cô chủ quán! Một người khôn ngoan như ngài lại theo đuổi một người đàn bà!

HẦU TƯỚC: - Ngài hiệp sĩ thân mến, nàng đã bỏ bùa mê cho tôi.

HIỆP SĨ: - Bùa mê! Chuyện vớ vẩn! Thế sao phụ nữ lại không bỏ bùa mê cho tôi kia chứ? Đó là vì tất cả các quyền lực mầu nhiệm của họ rút lại chỉ là những cái chau mày và những cái nũng nịu, và những người nào như tôi đây tránh xa

được những cái đó ra thì sẽ không có nguy cơ bị mê hoặc.

HẦU TƯỚC: - Thôi xin đủ với cái vấn đề này, nó thực ra đang ám ảnh tôi nhưng lại chẳng làm tôi bận tâm. Không, cái làm tôi chán nản lo âu, đó là tên tá điền của tôi.

HIỆP SĨ: - Nó đã có gì không phải với ngài?

HẦU TƯỚC: - Nó đã sai hẹn với tôi.

CẢNH MƯỜI BA

Vẫn những người ấy, thêm hầu phòng mang tách cà phê.

HIỆP SĨ: - Ồ, tôi lấy làm buồn... *(Với hầu phòng)* - Pha ngay một tách khác.

HẦU PHÒNG: - Thưa đại nhân, hôm nay nhà trọ không còn cà phê nữa.

HIỆP SĨ: - Thì phải đi kiếm. *(Với hầu tước)* - Xin ngài vui lòng dùng cho tách cà phê này.

HẦU TƯỚC: *(Cầm lấy tách cà phê uống liền, không khách sáo, rồi vừa uống vừa nói tiếp)* -

Vậy, tôi vừa nói với ngài là tên tá điền của tôi...

Ông ta uống.

HIỆP SĨ: *(Nói một mình)* - Còn mình thì nhịn uống.

HẦU TƯỚC: - Hắn ta hứa gửi cho tôi theo đường bưu điện thường *(ông ta uống)* số tiền mười hai xơ-canh.

Ông ta uống.

HIỆP SĨ: *(Nói một mình)* - Ta thấy lão này định đi tới mục đích gì rồi.

HẦU TƯỚC: - Thế mà nó đã không gửi cho tôi...

Ông ta uống.

HIỆP SĨ: - Lần khác hắn sẽ gửi tiền cho ngài.

HẦU TƯỚC: - Vấn đề là, vấn đề là... *(Ông ta uống cạn)* Cầm lấy này. *(Ông ta đưa tách cho hầu phòng).* Vấn đề là tôi có những cam kết quan trọng phải thực hiện, và tôi không biết xoay xở thế nào nữa.

HIỆP SĨ: - Tôi lấy làm buồn bực thấy ông đang gặp lúng túng. *(Nói một mình)* Liệu ta còn biết làm thế nào để thoát khỏi tình trạng này mà vẫn giữ được danh dự!

HẦU TƯỚC: - Nếu ngài giúp tôi... trong tám ngày nữa thôi, liệu có gì là phiền cho ngài lắm không?

HIỆP SĨ: - Hầu tước thân mến ạ, nếu tôi có thể giúp ngài thì tôi xin hết lòng. Phải, ngài hãy tin chắc rằng nếu tôi có tiền tôi đã đưa ngài ngay. Nhưng tôi không có và cũng đang chờ tiền đây.

HẦU TƯỚC: - Nhưng tôi không tin là ngài cũng hết nhẵn rồi.

HIỆP SĨ: - Ngài nhìn đây. Tất cả gia sản của tôi đây: cũng chẳng được nổi hai đồng xơ-canh. *(Ông ta giơ ra một đồng xơ-canh và ít tiền lẻ).*

HẦU TƯỚC: - Nhưng của ông đây là một đồng xơ-canh vàng!

HIỆP SĨ: - Và cũng là đồng cuối cùng.

HẦU TƯỚC: - Ngài hãy cho tôi vay! Như thế thì tôi mới có thể đợi được...

HIỆP SĨ: - Nhưng tôi sẽ không còn gì cả...

HẦU TƯỚC: - Ngài ngại gì vậy? Tôi sẽ trả ngài kia mà.

HIỆP SĨ: - Tôi chẳng biết nói thế nào nữa với ngài. Ngài hãy cầm lấy vậy!

Ông ta đưa đồng xơ-canh cho hầu tước.

HẦU TƯỚC: - Xin cảm ơn ông bạn thân mến, cảm ơn. Tôi có việc gấp. Xin ngài thứ lỗi, tôi buộc phải chia tay ngài. Hẹn gặp lại vào giờ ăn sáng.

Ông ta vào.

CẢNH MƯỜI BỐN

Hiệp sĩ, một mình

HIỆP SĨ: - Hay lắm, ông hầu tước muốn đỡ nhẹ của ta hai mươi đồng xơ-canh, cuối cùng lại bằng lòng lấy một đồng thôi. Mất một đồng xơ-canh cũng chẳng sao, và nếu ông ta không trả thì không thể vác mặt đến quấy rầy ta nữa. Không, cái làm ta bực mình hơn cả là ông ta đã uống mất tách cà phê của ta. Thật không biết ngượng! Rồi sau đó ông ta lại thốt ra những câu như: "Tôi là kẻ đáng mặt, tôi là quý tộc". Chà! Phải, một nhà quý tộc hoàn hảo!

CẢNH MƯỜI LĂM

Hiệp sĩ, thêm Mirandôlin

MIRANĐÔLIN: *(Bước ra, mang một chồng khăn mền)* - Thưa đại nhân, xin ngài cho phép, được không ạ?...

Bà tiến lại, có phần rụt rè.

HIỆP SĨ: *(Cục cằn)* - Bà muốn gì?

MIRANĐÔLIN: - Tôi mang đến cho đại nhân các thứ khăn mềm vào loại thượng hạng đây.

Bà tiến lên một tý nữa.

HIỆP SĨ: *(Chỉ vào một chiếc xích đông)* - Được, để đấy.

MIRANĐÔLIN: - Xin đại nhân ít ra cũng vui lòng nhìn xem các thứ này có hợp ý ngài không.

HIỆP SĨ: - Bằng vải thô chăng?

MIRANĐÔLIN: - Bằng sợi se đấy ạ, thưa đại nhân, bằng sợi se!

Bà tiến lại thêm một tý nữa.

HIỆP SĨ: - Bằng sợi se ư?

MIRANĐÔLIN: - Vâng, thưa ngài hiệp sĩ, bằng sợi

nguyên chất giá ba mươi đồng paolô một ôn-nơ[1]. Ngài nhìn xem!

HIỆP SĨ: - Tôi không yêu cầu gì nhiều. Chỉ cần có những tấm mền mịn hơn một chút so với những thứ bà đem đến cho tôi trước đây.

MIRANĐÔLIN: - Những tấm mền này, tôi đã tự mình tết và thêu để dành cho những khách sang trọng. Và khi tôi nói đến những khách sang trọng thì trước hết đó là những người biết thưởng thức cái đẹp. Nhưng thực tình mà nói, thưa đại nhân, tôi đem những thứ này đến cho ngài, chính là cho ngài thôi. Với một người khác thì chắc hẳn tôi không ưa đâu!

HIỆP SĨ: - "Chính là cho ngài thôi", sáo ngữ thông thường quá!

MIRANĐÔLIN: - Và bây giờ xin ngài ngắm bộ khăn dải bàn.

HIỆP SĨ: - Ồ, nó bằng vải thô xứ Flăngđrơ. Hình như vải này mà đem giặt sẽ co lại

---

(1) Một ôn-nơ bằng 0m60.

nhiều. Tôi không muốn vì tôi mà bà phải làm bẩn những thứ này.

MIRANĐÔLIN: - Đối với một nhà quý tộc sang trọng như ngài, những chi tiết vụn vặt đó, nào tôi có để ý gì! Hơn nữa, những chiếc khăn dải bàn này tôi có nhiều và dành riêng cho đại nhân.

HIỆP SĨ: *(Nói một mình)* - Thực vậy, không thể chối cãi được rằng đây là một phụ nữ dễ chịu.

MIRANĐÔLIN: *(Nói một mình)* - Quả là ông ta có cái cau có của một người không thích phụ nữ.

HIỆP SĨ: - Xin hãy đưa lại các thứ này cho hầu phòng của tôi hoặc để đâu đó cũng được. Không cần thiết bà phải vất vả thế này.

MIRANĐÔLIN: - Ồ, được phục vụ một nhà quý tộc tài cao như ngài, đối với tôi không phải là vất vả.

HIỆP SĨ: - Được, được! Tôi không cần một thứ gì nữa đâu! *(Nói một mình).* Cô ta muốn lấy lòng mình. Chà! Phụ nữ! Họ đều giống nhau cả!

MIRANĐÔLIN: - Tôi xin để vào trong buồng xép.

HIỆP SĨ: *(Lạnh nhạt)* - Bà muốn để đâu thì để!

MIRANĐÔLIN: *(Nói một mình)* - Ồ, ông ta kháng cự lại! Mình sợ sẽ chẳng đạt kết quả gì!

Bà ta sắp xếp khăn mền.

HIỆP SĨ: *(Nói một mình)* - Chỉ có những kẻ khờ dại mới nghe những lời ngon ngọt, tin theo để rồi mắc bẫy.

MIRANĐÔLIN: *(Trở ra tay không)* - Ngài muốn dùng thứ gì ăn sáng?

HIỆP SĨ: - Có thứ gì tôi ăn thứ nấy.

MIRANĐÔLIN: - Tuy nhiên tôi muốn được biết ý thích của ngài. Nếu ngài thích thứ gì, xin cứ nói thật.

HIỆP SĨ: - Nếu tôi muốn thứ gì đặc biệt, tôi sẽ bảo bồi bàn.

MIRANĐÔLIN: - Không, đối với những thứ ấy, đàn ông không hiểu được và không kiên trì được bằng chị em phụ nữ chúng tôi. Chẳng hạn ngài muốn dùng món ra-gu mềm hay món nước chấm nhẹ đặc biệt nào đó, ngài làm ơn cho tôi biết. Tôi cầu xin ngài!

HIỆP SĨ: - Xin cám ơn bà, nhưng cũng không phải bằng con đường quanh co này mà bà đạt được với tôi cái điều bà đã làm được với các vị bá tước và hầu tước kia đâu.

MIRANĐÔLIN: *(Cao giọng lên)* - Mà sao, ngài nghĩ thế nào về tính tự cao tự đại của hai nhà quý tộc đó? Họ đến ở một quán trọ và rồi định giở trò ong bướm với bà chủ quán. Đầu óc tôi còn bận nghĩ về nhiều chuyện khác, hơi đâu mà đi nghe những lời vô vị nhạt nhẽo của họ. Tôi đây, tôi còn phải kiếm sống, và nếu như đôi khi tôi có nói với họ những lời ngọt ngào thì đó là vì tôi luôn luôn phải lịch sự với các khách hàng. Nhưng khi tôi thấy họ hãnh diện với những ảo tưởng gì chẳng biết, thì tôi không sao nhịn cười được.

HIỆP SĨ: - Hay lắm, tính chân thật của bà làm tôi ưa thích.

MIRANĐÔLIN: - Ồ, tính chân thật đúng là đức tính duy nhất của tôi đấy.

HIỆP SĨ: - Tuy nhiên, khi người ta theo đuổi bà thì bà cũng biết cách giả vờ.

MIRANĐÔLIN: - Tôi giả vờ à? Trời hãy tránh cho tôi điều đó! Xin ngài cứ hỏi hai người kia - là những người vỗ ngực yêu tôi đến chết được - xem có khi nào tôi tỏ ra có tý tình cảm nào với họ, hoặc có khi nào tôi đùa bỡn với họ để đến nỗi họ nghĩ được rằng tham vọng của họ là có cơ sở. Thật ra tôi không hề đối đáp thô lỗ với họ - lợi ích của tôi không cho phép - nhưng cũng gần như là thế. Tôi ấy, những người đàn ông mê gái tôi không thể nào chịu được họ, cũng như tôi ghét cay ghét đắng những đứa đàn bà theo giai. Ngài xem đấy, tôi đâu còn là một đứa trẻ con nữa. Tôi cũng không còn lấy gì làm trẻ lắm. Về sắc đẹp tôi không có gì là đặc biệt, tuy vậy tôi vẫn còn nhiều cơ hội để lấy chồng giàu sang, thế nhưng những cơ hội đó tôi đã không muốn lợi dụng bởi vì tôi quá coi trọng quyền tự do của tôi!

HIỆP SĨ: - Ô, phải, tự do quý giá vô cùng!

MIRANĐÔLIN: - Và có biết bao nhiêu người đã để mất tự do một cách dại dột.

HIỆP SĨ: - Tôi thì tôi làm cái gì đáng làm. Tôi ưa thoả mái!

MIRANĐÔLIN: - Đại nhân đã có vợ chưa?

HIỆP SĨ: - Trời hãy tránh cho tôi điều đó! Tôi không thích phụ nữ.

MIRANĐÔLIN: - Ngài thật có lý do. Tôi mong ngài bao giờ cũng nghĩ thế cho, bởi vì, phụ nữ thưa ngài... Nhưng thôi, tôi không được phép nói xấu họ.

HIỆP SĨ: - Bà là người phụ nữ đầu tiên tôi nghe thấy nói như vậy.

MIRANĐÔLIN: - Tôi xin thưa với ngài, đó là vì những người phụ nữ quán trọ chúng tôi thường trông thấy và nghe thấy khá nhiều điều và thực ra, tôi rất độ lượng với những đàn ông nào xa lánh giới phụ nữ chúng tôi.

HIỆP SĨ: *(Nói một mình)* - Bà ta thực chẳng giống những người phụ nữ khác.

MIRANĐÔLIN: - Xin đại nhân cho phép.

Bà ta giả vờ muốn lui.

HIỆP SĨ: - Bà vội thế?

MIRANĐÔLIN: - Tôi không muốn quấy rầy ngài.

HIỆP SĨ: - Nhưng không, bà làm cho tôi khuây khoả, tôi thấy bà vui vui!

MIRANĐÔLIN: - Thưa ngài, thật ư? Với những ngài khác tôi đều đối xử như thế. Tôi ngồi rốn lại một lúc, tôi tỏ ra vui vẻ. tôi nói vài câu bông đùa để làm cho họ khuây khoả, thế là họ hình dung ngay lập tức... Ngài hiểu ý tôi chứ? Và thế rồi họ quỳ phục dưới chân tôi!

HIỆP SĨ: - Tất cả cái đó là do bà có những cách cư xử duyên dáng.

MIRANĐÔLIN: *(Cúi chào)* - Đại nhân tốt quá!

HIỆP SĨ: - Và họ say mê bà.

MIRANĐÔLIN: - Quả là yếu đuối, có phải không thưa ngài? Ai lại say mê một phụ nữ nhanh như vậy?

HIỆP SĨ: - Đấy là một chuyện mà tôi chẳng bao giờ có thể hiểu nổi.

MIRANĐÔLIN: - Thế mà người ta lại thường nói đến nào là sức mạnh, nào là cái hùng dũng của nam giới!

HIỆP SĨ: - Những sự yếu đuối, hèn kém của con người!

MIRANĐÔLIN: - Đấy mới thực là suy nghĩ theo đúng tư cách đàn ông! Thưa ngài hiệp sĩ, xin ngài hãy đưa tay ngài cho tôi.

HIỆP SĨ: - Tại sao bà lại muốn tôi đưa tay tôi cho bà?

MIRANĐÔLIN: - Thưa ngài hiệp sĩ, nào, xin ngài. Đây, ngài xem, tay tôi sạch đấy!

HIỆP SĨ: - Nào, tay tôi đây.

MIRANĐÔLIN: - Cảm ơn ngài hiệp sĩ. Đây là lần đầu tiên tôi được vinh dự nắm trong tay mình bàn tay của một người có lối suy nghĩ thật sự đàn ông!

HIỆP SĨ: *(Rụt tay lại)* - Thôi, thế là đủ rồi.

MIRANĐÔLIN: - Phải, nếu tôi chỉ mới chạm vào bàn tay của một trong hai kẻ trâng tráo kia thì có lẽ hắn đã tưởng ngay là tôi yêu hắn và hắn đã chết lịm! Nhưng dù cho có các vàng cả thế gian đi nữa, tôi cũng không cho phép họ cợt nhả một tý nào hết. Họ không biết sống. Thực ra được trao đổi chuyện trò thế này thì thật vui quá!... Không gò bó, không phải đối phó với những mưu mô vừa dại dột vừa khó chịu... Nhưng, thưa

đại nhân, xin ngài bỏ qua cho sự đường đột của tôi. Xin ngài có gì cứ sai bảo, tôi xin làm hết sức mình để phục vụ ngài. Với ngài tôi luôn luôn dành sự chăm sóc ân cần mà tôi chưa từng dành cho một ai khác.

HIỆP SĨ: - Vậy cái gì đã làm cho tôi được biệt đãi như thế?

MIRANĐÔLIN: - Đó là do tài năng và địa vị của ngài. Và trước hết là vì với ngài thì ít ra tôi cũng chắc chắn có thể xử sự theo trái tim mình, không phải e ngại rằng ngài đánh giá sai sự chăm sóc ân cần của tôi để rồi lại đối xử với tôi còn tồi hơn đối với một con hầu: tóm lại là không phải e ngại rằng ngài sẽ trút lên đầu tôi những tham vọng lố lăng và những lời thề thốt giả dối!

HIỆP SĨ: *(Nói một mình)* - Quả là bà ta có cái gì độc đáo làm ta ngạc nhiên.

MIRANĐÔLIN: *(Nói một mình)* - Người rừng có vẻ dần dần được thuần hoá rồi đấy.

HIỆP SĨ: - Thôi, nếu bà bận việc, tôi không dám giữ bà lâu nữa.

MIRANĐÔLIN: - Dạ, thưa ngài, tôi sẽ đi lo việc nhà hàng. Tôi vô cùng yêu thích công việc này, đó là cách tiêu khiển thú vị nhất của tôi. Nếu ngài cần gì, tôi sẽ bảo hầu phòng đến chỗ ngài.

HIỆP SĨ: Được, nhưng nếu thỉnh thoảng bà đích thân đến đây thì tôi xin sẵn lòng đón tiếp.

MIRANĐÔLIN: - Kỳ thực thì về nguyên tắc tôi không bao giờ đặt chân vào phòng các vị khách, nhưng trường hợp của ngài có lẽ đôi khi tôi cũng phải coi là ngoại lệ.

HIỆP SĨ: - Trường hợp tôi ấy à? Vì sao?

MIRANĐÔLIN: - Bởi vì đại nhân làm tôi vô cùng thích thú.

HIỆP SĨ: - Tôi làm bà thích thú, tôi ấy à?

MIRANĐÔLIN: - Vâng, bởi vì ngài không phải là người mê gái và không phải hạng người thoạt mới nhìn thấy đàn bà là mê liền. *(Nói một mình)* Ta dám đánh cuộc sẽ rơi mất mũi nếu ông ta không mê ta ngay hôm nay!

Bà ta vào.

CẢNH MƯỜI SÁU

Hiệp sĩ, một mình.

HIỆP SĨ: - Mặc! Ta biết việc ta làm. Đàn bà ư? Ta chuồn thôi. Bà này là một người hơn ai hết sẽ có thể làm ta xảy chân vấp ngã. Tính thẳng thắn và hồn nhiên của bà ta thật là hiếm. Bà ta có cái gì đó thật đặc biệt. Nhưng không phải vì thế mà ta đi đến chỗ yêu bà ta đâu. Nếu chỉ để đùa bỡn một chút thôi, thì ta sẽ chọn bà ta hơn là chọn một ai khác. Nhưng để yêu thật sự ư? Để mất tự do ư? Chẳng có nguy cơ ấy. Phải có điên lắm mới đi yêu một phụ nữ!

Ông ta vào.

CẢNH MƯỜI BẢY

Một phòng trọ khác.

Hoóctanxơ, Đêjanirơ và Fabrixơ.

FABRIXƠ: - Xin các lệnh bà hãy vui lòng vào nghỉ ở đây. Kia là phòng ngủ, còn đây là

chỗ các bà có thể ngồi dùng cơm, tiếp khách, tóm lại là các bà muốn làm gì tuỳ ý.

HOÓCTANXƠ: - Được, được! Anh là ai? Ông chủ hay người hầu?

FABRIXƠ: - Tôi chỉ là người hầu, dưới trướng lệnh bà.

ĐÊJANIRƠ: *(Nói nhỏ với Hoóctanxơ)* - Hắn gọi chị em ta là lệnh bà.

HOÓCTANXƠ: *(Với Đêjanirơ)* - Được, chúng ta cứ việc theo cái điệu đó mà ứng đối. *(Nói to):* Hầu đâu!

FABRIXƠ: - Lệnh bà yêu cầu gì ạ?

HOÓCTANXƠ: - Bảo chủ cậu đến đây, ta muốn trao đổi với chủ cậu về điều kiện thuê phòng trọ.

FABRIXƠ: - Con sẽ chạy đi tìm bà chủ ngay ạ. *(Nói một mình)*: Hai mụ này là cái quái gì vậy? Mặc dầu họ không có người đi cùng, nhưng cứ trông dáng vẻ và quần áo họ, cứ phải nghĩ họ là những bà sang trọng.

Nó vào.

CẢNH MƯỜI TÁM

Đêjanirơ và Hoóctanxơ

ĐÊJANIRƠ: - Nó gọi chúng ta là lệnh bà. Nó nghĩ chúng ta là hai phu nhân sang trọng!

HOÓCTANXƠ: - Càng hay! Ta sẽ càng được đối xử tốt hơn.

ĐÊJANIRƠ: - Nhưng cũng có cái nguy là ta sẽ phải trả tiền nhiều hơn.

HOÓCTANXƠ: - Chị đừng lo đến tiền nong! Cứ để mặc em. Em đã đi đây đi đó khá nhiều.

ĐÊJANIRƠ: - Chị không muốn "sự phong tước" này lại đưa đến cho chúng ta những chuyện rày rà.

HOÓCTANXƠ: - Chị ơi, chị thiếu dũng cảm thật đấy! Tại sao chị lại nghĩ rằng hai nữ diễn viên hài kịch nổi tiếng trong việc sắm các vai nữ bá tước, nữ hầu tước và quận chúa trên sân khấu nhà hát lại không thể sắm nổi một vai tương tự trên sân khấu quán trọ?

ĐÊJANIRƠ: - Nhưng chừng nào các bạn đoàn ta đến thì chúng ta sẽ lộ tẩy ngay.

HOÓCTANXƠ: - Hôm nay họ cũng chưa tới nổi Flôrăngxơ được. Từ Pidơ đến đây đi bằng thuyền ngựa kéo phải mất ba ngày là ít.

ĐÊJANIRƠ: - Họ nghĩ thế nào mà lại đi thuyền nhỉ?

HOÓCTANXƠ: - Ít xu thì họ chẳng làm thế nào khác được. Ta, ta đã có thể đến đây bằng xe ngựa cũng là tốt rồi.

ĐÊJANIRƠ: - Cuộc biểu diễn bổ sung của chúng ta khá lắm.

HOÓCTANXƠ: - Phải, nhưng nếu em không tự tay bán vé thu tiền, thì có lẽ ta chẳng được đồng xu nào.

CẢNH MƯỜI CHÍN

Vẫn những người ấy, thêm Fabrixơ.

FABRIXƠ: *(Ra)* - Lát nữa bà chủ sẽ đến đây.

HOÓCTANXƠ: - Được.

FABRIXƠ: - Quý bà có khiến gì con không ạ? Con đã từng phục vụ các bà sang trọng

khác và con sẽ lấy làm vinh dự được phục vụ tận tình quý bà đây.

HOÓCTANXƠ: - Khi nào cần ta sẽ gọi đến.

ĐÊJANIRƠ: *(Nói một mình)* - Các vai vào loại này, Hoóctanxơ đóng rất tuyệt.

FABRIXƠ: - Trong khi chờ đợi, con trân trọng xin các phu nhân cho biết quý danh để ghi vào quyển sổ nhỏ này. *Fabrixơ lấy bút mực và sổ ra để viết.*

ĐÊJANIRƠ: *(Nói một mình)* - Giờ thì mới là hỏng bét.

HOÓCTANXƠ: - Tại sao cậu lại muốn chúng ta nói tên?

FABRIXƠ: - Những người làm nghề chứa trọ chúng con buộc phải hỏi tên tuổi, nơi cư trú, quê quán và thành phần của tất cả các vị khách đến trọ ở đây. Và nếu chúng con không làm thế thì phiền cho chúng con đấy.

ĐÊJANIRƠ: *(Nói nhỏ với Hoóctanxơ)* - Chị ơi, thế là cái chức danh quý tộc chúng ta đi tong rồi!

HOÓCTANXƠ: - Hẳn là có nhiều người ghi tên giả chứ?

FABRIXƠ: - Trong trường hợp đó, khách khai tên gì chúng con ghi tên ấy, không yêu cầu gì thêm.

HOÓCTANXƠ: - Viết đi: nữ tử tước Hoóctanxơ Đen Pôgiô, tỉnh Palécmơ.

FABRIXƠ: *(Nói một mình)* - Người đảo Xixilơ à? Bà ta hẳn phải có dòng máu nóng lắm đấy! *(Nói to, với Đêjanirơ)* Còn quý bà?

ĐÊJANIRƠ: - Ta ấy à? Này nhé... *(Nói một mình)* Mình chẳng biết nói thế nào.

HOÓCTANXƠ: - Kìa, bà bá tước Đêjanirơ, bà hãy nói tên cho hắn ghi.

FABRIXƠ: *(Với Đêjanirơ)* - Xin lệnh bà vui lòng cho.

ĐÊJANIRƠ: *(Với Fabrixơ)* - Cậu không nghe thấy hay sao?

FABRIXƠ: *(Viết)* - Đại phu nhân nữ tử tước Đêjanirơ... Còn họ ạ?

ĐÊJANIRƠ: *(Với Fabrixơ)* - Lại còn phải ghi cả họ nữa kia à?

HOÓCTANXƠ: - Phải, Đan Xôlê, thành phố Rôma.

FABRIXƠ: - Thế là đủ rồi. Xin quý bà tha lỗi cho cái tính thóc mách của con. Bà chủ con sẽ đến ngay. *(Nói một mình)* Bảo họ là

hai bà sang trọng, ta hy vọng sẽ vớ được món bở và sẽ không thiếu tiền lót tay.

Nó vào.

ĐÊJANIRƠ: - Xin kính chào bà tử tước ạ!

HOÓCTANXƠ: - Xin chào bà bá tước ạ.

Họ cúi chào nhau một cách hài hước.

ĐÊJANIRƠ: - Nhờ cái vận may nào mà tôi có được niềm vui vô hạn bày tỏ cùng bà lòng kính trọng sâu sắc của tôi?

HOÓCTANXƠ: - Từ ngọn suối trái tim, bà chỉ có thể tuôn trào những dòng ân sủng.

CẢNH HAI MƯƠI

Vẫn những người ấy, thêm Miranđôlin.

ĐÊJANIRƠ: *(Khách sáo, nói với Hoóctanxơ)* - Thưa bà tử tước, bà tâng bốc tôi quá!

HOÓCTANXƠ: *(Cũng khách sáo)* - Thưa bà bá tước, để đánh giá đúng tài năng của quý bà, cần có tài ăn nói hùng hồn hơn rất nhiều!

MIRANĐÔLIN: *(Ra, nói một mình)* - Ô, người đâu mà khách sáo làm vậy!

ĐÊJANIRƠ: *(Nói một mình)* - Ồ, buồn cười đến tắc thở mất.

HOÓCTANXƠ: *(Nói nhỏ, với Đêjanirơ)* - Im! Bà chủ đến kìa!

MIRANĐÔLIN: *(Tiến lại)* - Tôi xin kính cẩn chào các quý bà.

HOÓCTANXƠ: *(Vẻ hạ cố)* - Xin chào cô.

ĐÊJANIRƠ: - Thưa bà chủ, xin chào bà.

HOÓCTANXƠ: *(Nói nhỏ, với Đêjanirơ)* - Cẩn thận đấy, chị ạ. Chị đóng kém thật!

MIRANĐÔLIN: *(Với Hoóctanxơ)* - Quý bà cho phép tôi được hôn tay quý bà chứ ạ?

HOÓCTANXƠ: *(Chìa tay cho Miranđôlin)* - Bà hỏi tôi điều đó một cách lịch sự quá khiến tôi không thể chối từ.

Đêjanirơ cười thầm.

MIRANĐÔLIN: *(Với Đêjanirơ)* - Còn quý bà?

ĐÊJANIRƠ: - Không đâu, không, xin bà không cần phải thế.

HOÓCTANXƠ: - Nào, bà bạn thân mến, hãy chiều ý người phụ nữ trẻ này.

Bà ta lễ độ quá. Hãy đưa tay ra cho bà ấy!

MIRANĐÔLIN: - Tôi xin bà!

ĐÊJANIRƠ: - Này!

Đêjanirơ đưa tay cho Miranđôlin, quay đầu đi và phì cười.

MIRANĐÔLIN: - Có gì khiến quý bà cười như vậy?

HOÓCTANXƠ: - Bà bá tước thân mến của tôi đây vẫn còn buồn cười vì điều thất thố tôi vừa nói ban nãy.

MIRANĐÔLIN: *(Nói một mình)* - Ta đánh cuộc là đây không phải là những bà sang trọng. Nếu đúng là sang trọng sẽ phải có người đi cùng.

HOÓCTANXƠ: *(Với Miranđôlin)* - Và bây giờ, cô này, ta cần thoả thuận xem các thể thức trọ ở đây như thế nào.

MIRANĐÔLIN: - Không còn ai đi cùng quý bà nữa ạ? Quý bà không có người hộ vệ, không có người hầu, không có một ai cả sao?

HOÓCTANXƠ: - Nghĩa là ông tử tước, chồng tôi...

Đêjanirơ phá lên cười.

MIRANĐÔLIN: *(Với Đêjanirơ)* - Bà bá tước có vẻ rất vui tính.

HOÓCTANXƠ: - Kìa, bà bá tước, có gì mà cười thế

ĐÊJANIRƠ: - Thưa bà tử tước, tôi cười vì tôi nghĩ đến ông tử tước chồng bà!

HOÓCTANXƠ: - Quả vậy, ông tử tước là người tuỳ tùng vui tính, ông luôn luôn pha trò. Ông ta và ông bá tước Hôraxơ chồng bà đây chẳng bao lâu sẽ đến đây với chúng tôi.

Đêjanirơ cố nhịn cười.

MIRANĐÔLIN: - Bà bá tước bây giờ vẫn còn cười vì bà nghĩ đến ông tử tước ư?

HOÓCTANXƠ: - Thôi, thôi, bà bá tước hãy trấn tĩnh lại một chút!

MIRANĐÔLIN: - Thưa các bà, ở đây chỉ có chúng ta thôi, chẳng ai có thể nghe được chúng ta cả. Vậy xin các bà làm ơn cho biết chẳng hay chức danh bá tước này và chức danh tử tước kia có thật...?

HOÓCTANXƠ: *(Kiêu kỳ)* - Bà muốn nói gì vậy? Bà định nghi ngờ chức danh của chúng tôi hay sao?

MIRANĐÔLIN: - Xin quý bà tha lỗi cho tôi và xin quý bà đừng nổi nóng, như vậy sẽ chỉ

làm cho bà bá tước đây thêm buồn cười!

ĐÊJANIRƠ: *(Với Hoóctanxơ)* - Nào, cần gì phải...?

HOÓCTANXƠ: *(Vẻ doạ nạt)* - Bà bá tước, tôi xin bà!

MIRANĐÔLIN: *(Với Đêjanirơ)* - Thưa bà bá tước, có lẽ tôi hiểu ý phu nhân lệnh bà rồi.

ĐÊJANIRƠ: - Nếu quả vậy tôi khâm phục bà là đằng khác!

MIRANĐÔLIN: - Bá tước phu nhân có ý muốn nói rằng: cần gì phải đóng vai bà lớn bởi vì hai ta chỉ là hai đứa quê mùa thô lậu? Chẳng hay tôi đoán có đúng không?

ĐÊJANIRƠ: - Phải đấy. Vậy bà biết chúng tôi sao?

HOÓCTANXƠ: *(Vẻ khinh miệt)* - Diễn viên mới tồi làm sao! Không sắm được đến cùng vai của mình.

ĐÊJANIRƠ: - Tôi thì tôi chỉ biết đóng giả trên sân khấu thôi!

MIRANĐÔLIN: - Hoan hô bà tử tước, tôi thích tính thẳng thắn của bà.

HOÓCTANXƠ: - Đôi khi tôi thích đóng kịch chơi... cho vui.

MIRANĐÔLIN: - Thôi, thưa các bà, tôi xin thú thực

là tôi vô cùng yêu thích những con người sáng trí, vậy các bà cứ tuỳ thích sử dụng quán trọ của tôi và cứ tự nhiên như ở nhà. Tôi chỉ yêu cầu các bà là nếu có khách sang trọng đến thì các bà sẽ nhường lại cho căn phòng này. Nhưng các bà cứ yên tâm: tôi sẽ đổi cho hai bà gian buồng nhỏ rất đủ tiện nghi.

ĐÊJANIRƠ: - Bà lịch sự quá!

HOÓCTANXƠ: - Nhưng mà tôi, khi tôi chi tiền thì tôi hiểu là mình phải được phục vụ như một bà mệnh phụ. Tôi cứ ở căn phòng này không đi đâu cả.

MIRANĐÔLIN: - Kìa, thưa bà tử tước, bà hãy nhã nhặn một chút... Kìa, nhà quý tộc hiện trọ ở đây. Hễ nhìn thấy phụ nữ là ông ta nhào tới ngay.

HOÓCTANXƠ: - Ông ấy có giàu không?

MIRANĐÔLIN: - Tôi không biết gì về công việc làm ăn của ông ta.

CẢNH HAI MƯƠI MỐT

Vẫn những người ấy, thêm hầu tước

HẦU TƯỚC: - Xin lỗi, xin lỗi! Tôi vào có được không?

HOÓCTANXƠ: - Xin ngài cứ vào.

HẦU TƯỚC: - Xin kính chào các quý bà.

ĐÊJANIRƠ: - Ngài có gì dạy bảo kẻ hèn này ạ?

HOÓCTANXƠ: - Xin kính chào ngài.

HẦU TƯỚC: *(Với Miranđôlin)* - Các bà đây là khách lạ ư?

MIRANĐÔLIN: - Vâng, thưa ngài. Sự có mặt của các bà đây làm vinh dự cho quán trọ chúng tôi.

HOÓCTANXƠ: *(Nói một mình)* - Bà ấy gọi ông ta là ngài! Gớm chưa!

ĐÊJANIRƠ: *(Cũng nói một mình)* - Ta chắc là Hoóctanxơ sẽ vơ lấy ông ta cho cô ả!

HẦU TƯỚC: *(Với Miranđôlin)* - Liệu tôi có thể biết các bà là ai vậy?

MIRANĐÔLIN: - Đây là nữ tử tước Hoóctanxơ Đen Pôgiô và đây là nữ bá tước Đêjanirơ Đan Xôlê.

HẦU TƯỚC: - Ồ, những gia đình rất quyền quý!

HOÓCTANXƠ: - Còn ngài, ngài là ai vậy?

HẦU TƯỚC: - Tôi là hầu tước Foóclipôpôli.

ĐÊJANIRƠ: *(Nói một mình)* - Bà chủ quán cũng chịu đóng kịch với chúng ta.

HOÓCTANXƠ: - Tôi thấy thật vinh hạnh và vui mừng được làm quen với một nhà quý tộc hoàn hảo như ngài.

HẦU TƯỚC: - Nếu tôi có thể giúp các bà được việc gì, xin các bà cứ chỉ bảo. Các bà đến đây, tôi rất lấy làm vui mừng. Các bà sẽ thấy bà chủ quán là một người phụ nữ phi thường.

MIRANĐÔLIN: - Ngài quý tộc rất tốt. Tôi rất lấy làm vinh dự được ngài bảo trợ.

HẦU TƯỚC: - Vâng, hẳn là như vậy. Tôi bảo trợ bà ta và bảo trợ tất cả những ai đến đây nghỉ tại nhà trọ của bà. Vì vậy nếu các bà cần đến bất cứ việc gì, tôi xin nhắc lại, các bà cứ chỉ bảo.

HOÓCTANXƠ: - Khi cần thiết, tôi sẽ nhờ đến sự giúp đỡ của ngài.

HẦU TƯỚC: - Thưa bà bá tước, cả bà nữa, xin cứ sai bảo tôi.

ĐÊJANIRƠ: - Tôi sẽ lấy làm sung sướng nếu được vinh dự xếp vào hàng những kẻ hầu hạ hèn mọn của ngài.

MIRANĐÔLIN: *(Nói nhỏ, với Hoóctanxơ)* - Theo tôi, thưa bà tử tước đây, đây là lời đối thoại trong kịch.

HOOCTANXƠ: *(Nói nhỏ, với Miranđôlin)* - Chức danh bá tước của bà ta đã làm bà thẹn thùng e lệ.

Hầu tước rút trong túi ra một khăn tay đẹp bằng lụa, mở khăn ra giả vờ định lau trán.

MIRANĐÔLIN: - Ồ, thưa ngài hầu tước, ngài có chiếc khăn tay đẹp lạ lùng!

HẦU TƯỚC: - Hừ, bà nói gì vậy? Khăn tay này đẹp, có phải không? Tôi cũng khá là có óc thẩm mỹ đấy chứ?

MIRANĐÔLIN: - Quả là ngài hầu tước có óc thẩm mỹ tuyệt vời.

HẦU TƯỚC: *(Với Hoóctanxơ)* - Thưa bà tử tước, bà có bao giờ nhìn thấy những khăn tay đẹp như thế này không?

HOÓCTANXƠ: - Khăn đẹp tuyệt! Chưa bao giờ tôi

thấy khăn nào giống như thế cả. *(Nói một mình)* Nếu ông ta tặng mình, mình sẽ vui lòng nhận ngay.

HẦU TƯỚC: *(Với Đêjanirơ)* - Đây là chiếc khăn tay gửi thẳng từ Luân Đôn đến, bà bá tước ạ.

ĐÊJANIRƠ: - Nó thực quá đẹp, tôi thích nó lắm.

HẦU TƯỚC: - Tôi khá là có óc thẩm mỹ đấy chứ?...

ĐÊJANIRƠ: *(Nói một mình)* - Ông ta không có vẻ cởi mở với ta lắm.

HẦU TƯỚC: - Bà Mirandôlin, bà xem đấy, tôi lấy làm bực mình vì ông bá tước không biết tiêu tiền. Ông ta chỉ có phung phí tiền nong vô ích và không chắc ông ta đã mua được chiếc khăn tay nào như chiếc này.

MIRANĐÔLIN: - Còn ngài hầu tước lại rất sành đấy. Ngài biết chọn và biết nhìn những gì là đẹp thực sự.

HẦU TƯỚC: *(Cẩn thận gập chiếc khăn tay)* - Khăn này phải gập rất cẩn thận, không thì nhầu mất. Những thứ như thế này đòi hỏi phải được chăm chút đặc biệt. Bà cầm lấy!

Ông ta đưa chiếc khăn tay cho Mirandôlin.

MIRANĐÔLIN: - Ngài muốn tôi mang nó về phòng ngài phải không ạ?

HẦU TƯỚC: - Không, bà hãy mang nó về phòng bà.

MIRANĐÔLIN: - Về phòng tôi? Tại sao thế?

HẦU TƯỚC: - Bởi vì... là tôi tặng bà.

MIRANĐÔLIN: - Ô, thưa ngài, xin ngài thứ lỗi nếu...

HẦU TƯỚC: - Vậy đấy... tôi tặng bà.

MIRANĐÔLIN: - Nhưng mà tôi lại không thích nó.

HẦU TƯỚC: - Bà đừng làm tôi giận.

MIRANĐÔLIN: - Ồ, về cái đó, ngài hầu tước biết rằng tôi không muốn làm cho ai phải bực tức. Do đó, để cho ngài khỏi giận, tôi xin lấy chiếc khăn tay này.

ĐÊJANIRƠ: *(Với Hoóctanxơ)* - Ồ, dàn cảnh thật tuyệt!

HOÓCTANXƠ: *(Với Đêjanirơ)* - Phải. Thế chứ rồi lại cứ nói các nữ diễn viên.

HẦU TƯỚC: *(Với Hoóctanxơ)* - Hừ, thưa bà tử tước, ý kiến bà thế nào? Một chiếc khăn tay có giá trị như thế đó, mà tôi đem tặng bà chủ quán của tôi đấy!

HOÓCTANXƠ: - Ngài là một nhà quý tộc hào phóng.

HẦU TƯỚC: - Cái tính tôi nó thế!

MIRANĐÔLIN: *(Nói một mình)* - Đây thực là món quà đầu tiên ông ta tặng mình, và ta tự hỏi ông ta kiếm đâu ra được chiếc khăn tay này.

ĐÊJANIRƠ: - Thưa ngài hầu tước, có phải ở Flôrăngxơ có những chiếc khăn tay như chiếc này không? Tôi rất ước ao có được một chiếc khăn tay giống thế.

HẦU TƯỚC: - Tìm cho ra một chiếc giống hệt với chiếc này kể cũng khó đấy. Nhưng cứ đợi xem thế nào.

MIRANĐÔLIN: *(Nói một mình)* - Khá lắm, bà bá tước!

HOÓCTANXƠ: - Thưa ngài hầu tước, ngài là người thông thuộc thành phố này, xin ngài tìm giúp tôi một người thợ giầy giỏi vì tôi cần đóng giầy.

HẦU TƯỚC: - Tôi sẽ bảo người thợ đóng giầy của tôi đến.

MIRANĐÔLIN: *(Nói một mình)* - Họ săn đón ông ta tứ phía cũng uổng công thôi. Ta rất ngại là họ sẽ chẳng được gì hết!

HOÓCTANXƠ: - Thưa ngài hầu tước thân mến. chúng tôi rất vinh dự được ngài ở lại chơi với chúng tôi một chút.

ĐÊJANIRƠ: - Phải đấy, xin trân trọng mời ngài ở lại xơi cơm với chúng tôi.

HẦU TƯỚC: - Rất vui lòng. *(Nói riêng, với Miranđôlin)* - Xin cô đừng ghen nhé. Tôi hoàn toàn thuộc về cô, cô biết đấy.

MIRANĐÔLIN: *(Cũng nói riêng, với hầu tước)* - Xin ngài cứ việc. Tôi hài lòng thấy ngài được tiêu khiển.

HẦU TƯỚC: - Ngài sẽ là người hộ vệ chúng tôi.

ĐÊJANIRƠ: - Chúng tôi không quen biết ai ở Flôrăngxơ, trừ ngài ra.

HẦU TƯỚC: - Thưa các quý bà, tôi xin sẵn lòng phục vụ các bà.

CẢNH HAI MƯƠI HAI

Vẫn những người ấy, thêm bá tước.

BÁ TƯỚC: - Miranđôlin, tôi tìm cô khắp chốn.

MIRANĐÔLIN: - Tôi ở đây với các quý bà này.

BÁ TƯỚC: - Các quý bà ư?... Thưa các bà, tôi xin kính chào các bà.

HOÓCTANXƠ: - Xin kính chào ngài. *(Nói nhỏ, với Đêjanirơ)* Em có cảm tưởng là ông này sụ hơn ông kia nhiều.

ĐÊJANIRƠ: *(Cũng nói nhỏ, với Hoóctanxơ)* - Thì cái đó có gì động đến tôi kia chứ? Tôi, tôi không biết đi xin!

HẦU TƯỚC: *(Giả cách nói riêng, với Mirandôlin)* - Mirandôlin, cô hãy giơ chiếc khăn tay cho ông bá tước xem.

MIRANĐÔLIN: *(Chìa khăn tay cho bá tước)* - Thưa ngài bá tước, ngài hãy ngắm món quà đẹp mà ngài hầu tước vừa tặng tôi.

BÁ TƯỚC: - Ồ, tuyệt lắm! Hoan hô ông hầu tước!

HẦU TƯỚC: - Chà, có gì đâu, có gì đâu! Một vật mọn ấy mà! Thôi, Mirandôlin, hãy gấp nó lại, tôi không muốn cô nói đến chuyện ấy nữa. Việc gì tôi làm, không nên để ai biết.

MIRANĐÔLIN: *(Nói một mình)* - Không nên để ai biết việc đó! Vậy mà tôi cũng cứ phải giơ chiếc khăn tay đó ra. Đây là tính

hãnh diện đang đấu tranh với sự nghèo hèn.

BÁ TƯỚC: - Miranđôlin, được phép của các bà đây, tôi xin có lời với cô.

HOÓCTANXƠ: - Xin ngài cứ hoàn toàn tự nhiên.

HẦU TƯỚC: *(Với Miranđôlin)* - Nếu cô bỏ chiếc khăn tay này vào túi thì sẽ làm nhầu nó đấy.

MIRANĐÔLIN: - Này nhé, tôi sẽ gói nó trong một lần bông để nó khỏi nhầu.

BÁ TƯỚC: *(Với Miranđôlin)* - Cô hãy ngắm cái trâm bảo đeo cổ nhỏ nhắn này.

MIRANĐÔLIN: - Đẹp lắm.

BÁ TƯỚC: - Cái vật này sánh đôi với hoa tai tôi đã tặng cô.

Hoóctanxơ và Đêjanirơ ngắm nghía rồi khẽ nói với nhau.

MIRANĐÔLIN: - Có thể là sánh đôi với hoa tai, nhưng còn đẹp hơn nhiều.

HẦU TƯỚC: *(Nói một mình)* - Lão bá tước và kim cương cùng tiền bạc của lão thật đáng nguyền rủa!

BÁ TƯỚC: *(Với Miranđôlin)* - Nào, để cô có một

bộ đồ trang sức đầy đủ, tôi xin tặng cô chiếc vòng này luôn thể.

MIRANĐÔLIN: - Tuyệt đối tôi không nhận đâu!

BÁ TƯỚC: - Cô đừng thiếu lịch sự với tôi như vậy nhé!

MIRANĐÔLIN: - Ồ, thiếu lịch sự, tôi không bao giờ như thế cả. Vậy tôi xin nhận để ngài khỏi giận. Này, thưa ngài hầu tước, ý kiến ngài thế nào? Vật trang sức này có tuyệt không?

HẦU TƯỚC: - Về chủng loại mà nói, thì chiếc khăn tay của tôi vào loại đẹp hơn.

BÁ TƯỚC: - Đúng, nhưng so sánh giữa hai chủng loại với nhau thì có sự khác nhau nhất định.

HẦU TƯỚC: - Sao lại đi khoe khoang trước công chúng về những sự chi tiêu rộng rãi của mình!

BÁ TƯỚC: - Phải đấy, phải đấy! Ai ai cũng biết cả: ngài tiêu pha rộng rãi một cách kín đáo!

MIRANĐÔLIN: *(Nói một mình)* - Lần này tôi có thể lớn tiếng nói mà không sợ lầm rằng,

thường thường hai người tranh chấp nhau thì chỉ có lợi cho người thứ ba đứng giữa mà thôi.

HẦU TƯỚC: - Thưa bà bá tước và bà tử tước, như vậy là hôm nay các bà thết đãi tôi chăng?

HOOCTANXƠ: *(Với bá tước)* - Xin đại nhân cho biết quý danh?

BÁ TƯỚC: - Tôi là bá tước Đanbafioria, xin kính chào bà!

ĐÊJANIRƠ: - Ghê quá! Một gia đình thế phiệt! Tôi có được biết!

Cả Đêjanirơ cũng đến gần bá tước.

BÁ TƯỚC: *(Với Đêjanirơ)* - Thưa bà, tôi cũng xin đợi bà chỉ bảo.

HOÓC TANXƠ: - Ngài bá tước trọ ở đây chăng?

BÁ TƯỚC: - Thưa bà, vâng.

ĐÊJANIRƠ: - Và ngài lưu lại đây lâu chứ?

BÁ TƯỚC: - Có lẽ vậy.

HẦU TƯỚC: - Thưa các bà, các bà đứng thế thì mỏi mất! Các bà có muốn tôi đưa về tận phòng các bà không ạ?

HOÓCTANXƠ: *(Vẻ khinh bỉ)* - Thưa ngài hầu tước,

xin cám ơn ngài. *(Rất ngọt ngào)* Thưa ngài bá tước, quý quán ở đâu đấy ạ?

BÁ TƯỚC: - Tôi ở Naplơ.

HOÓCTANXƠ: - Ồ, hầu như chúng ta cùng quê với nhau. Tôi ở Palécmơ.

ĐÊJANIRƠ: - Và tôi ở Rôma, nhưng tôi đã có đến ở Naplơ và đã ước ao được gặp một nhà quý tộc người Naplơ về một công việc có liên quan đến tôi.

BÁ TƯỚC: - Thưa các bà, xin được phục vụ các bà. Các bà có một mình thôi ư? Các bà không có ai hộ vệ sao?

HẦU TƯỚC: - Thưa ngài bá tước, các bà đây đã có tôi rồi, không cần đến ngài đâu.

HOÓCTANXƠ: - Vâng, thưa ngài bá tước, chúng tôi đi có một mình, rồi chúng tôi sẽ nói để ngài biết tại sao.

BÁ TƯỚC: - Mirandôlin!

MIRANĐÔLIN: - Thưa ngài bá tước, có gì vậy?

BÁ TƯỚC: - Cho dọn bàn ba người ăn ở trong phòng tôi. Thưa các bà, xin các bà chiếu cố cho tôi được vui lòng...

HOÓCTANXƠ: - Ngài đã có nhã ý đó thì ai mà từ chối được.

HẦU TƯỚC: - Nhưng các bà đây đã mời tôi rồi!

BÁ TƯỚC: - Các bà đây cứ tự do hành động theo ý muốn của các bà. Nhưng tôi xin báo trước với ngài là chiếc bàn nhỏ của tôi không thể chứa nổi quá ba người.

HẦU TƯỚC: - Tôi muốn biết rõ là...

HẦU TƯỚC: - Ta đi thôi. thưa ngài bá tước. Lần khác chúng ta sẽ hân hạnh được bù tiếp ngài hầu tước.

Cô ta vào.

ĐÊJANIRƠ: *(Ra)* - Nếu ngài tìm được chiếc khăn tay đó, ngài hầu tước ạ, xin ngài nhớ đến em nhé!

HẦU TƯỚC: - Bá tước, bá tước! Rồi ngài sẽ phải trả món nợ này cho tôi!

BÁ TƯỚC: - Ngài kỳ kèo cái gì thế?

HẦU TƯỚC: - Tôi là một kẻ đáng mặt và không ai được đối xử với tôi như vậy! Nhưng thôi... Chà. bà muốn có một chiếc khăn tay! Một chiếc khăn tay vào loại đó ư? Hừ, bà ta sẽ chẳng bao giờ có được nó đâu! Mirandôlin, hãy giữ gìn cẩn thận chiếc khăn tay đó. Những chiếc khăn tay như thế. không tìm nổi đâu! Kim cương, người ta tìm được, phải rồi.

Nhưng những chiếc khăn tay như thế thì không, không!

Ông ta vào.

MIRANĐÔLIN: *(Nói một mình)* - Người đâu mà ngông cuồng kỳ cục!

BÁ TƯỚC: - Miranđôlin thân mến, cô không giận tôi đấy chứ, nếu tôi có phần nào săn đón hai bà quý tộc kia?

MIRANĐÔLIN: - Thưa ngài bá tước, tôi không mảy may giận ngài.

BÁ TƯỚC: - Hơn nữa, tất cả cái đó tôi làm là vì cô. Phải tăng số lợi nhuận lên cho cô mà! Ngoài ra, tôi là của cô, trái tim tôi thuộc về cô, và mọi tài sản quý giá của tôi là của cô!

Ông ta vào.

CẢNH HAI MƯƠI BA

Miranđôlin, một mình.

MIRANĐÔLIN: - Dù ông ta có rất nhiều của cải, dù ông ta có rất nhiều món quà cáp gửi tặng, ông ta không bao giờ làm cho ta yêu được; và ông hầu tước, với sự bảo

trợ lố bịch của ông ta lại càng khó đạt kết quả hơn. Thực vậy, nếu ta phải gắn bó với một trong hai người đó, thì có thể là với người nào tiêu pha nhiều nhất. Nhưng ta chẳng bận tâm đến một ai trong hai người này cả. Ta có ý định làm cho hiệp sĩ Đơ Ripafratta phải yêu ta và ta sẽ không từ bỏ ý thích đó để đổi lấy một món trang sức to gấp đôi món này. Ta sẽ dốc hết sức mình vào việc này. Không biết ta đóng vai có khéo như hai nữ diễn viên kia không, nhưng ta sẽ cố gắng hết sức. Trong khi ngài bá tước và ngài hầu tước còn đang bận vì hai bà quý tộc kia thì ta được yên ổn và tha hồ quan tâm đến ông hiệp sĩ. Có khả năng là ông ta sẽ không nhượng bộ chăng? Người đàn ông nào lại có thể cưỡng lại một phụ nữ khi hắn để cho nàng có thời gian sử dụng tất cả nghệ thuật của mình. Bỏ chạy thì sẽ không sợ bị chinh phục, nhưng dừng lại để nghe ngóng và thích nghe ngóng, thì dù có chán ghét đàn bà, sớm muộn cũng sẽ bị gục ngã.

Bà ta vào.

HỒI HAI

CẢNH MỘT

Trong căn phòng của hiệp sĩ. Bàn ăn đã được bày biện. Hiệp sĩ và hầu phòng, rồi Fabrixơ. Hiệp sĩ vừa đi đi lại lại vừa đọc. Fabrixơ ra và đặt liễn xúp lên bàn.

FABRIXƠ: *(Với hầu phòng)* - Anh có thể nói với chủ anh rằng, nếu ông ta muốn ăn thì đã có món xúp dọn rồi đấy.

HẦU PHÒNG: *(Với Fabrixơ)* - Anh có thể tự anh nói với ông ta như vậy.

FABRIXƠ: - Ông ta rất kỳ quặc, đến nỗi tôi chẳng muốn quan hệ với ông ta nữa.

HẦU PHÒNG: - Tuy nhiên ông ta không phải là người xấu bụng. Ông ta không thể nhìn mặt phụ nữ được, nhưng ngoài cái đó ra, ông cũng nhã nhặn như ai khác.

FABRIXƠ: *(Nói một mình)* - Ông ta không thể nhìn mặt phụ nữ ư? Tội nghiệp, ông ta chẳng còn biết cái gì là tốt.

Fabrixơ vào.

HẦU PHÒNG: - Thưa đại nhân, bàn ăn đã dọn, xin mời ngài xơi.

HIỆP SĨ: *(Đặt sách xuống và ngồi vào bàn ăn)* - Hình như sáng nay ta ăn sớm hơn thường lệ.

HẦU PHÒNG: *(Đứng sau ghế hiệp sĩ, chiếc khăn ăn vắt qua cánh tay)* - Đó là vì người ta phục vụ ngài trước tiên. Bá tước Đanbafiôrita tha hồ mà chửi rủa, quát tháo, tha hồ mà đòi được ăn trước, bà chủ vẫn khăng khăng bắt dọn bàn cho đại nhân trước đã.

HIỆP SĨ: - Quả thực bà ta đầy lòng quan tâm đối với ta.

HẦU PHÒNG: - Thưa đại nhân, đó là người phụ nữ có một không hai. Con đây, con đã thấy khá nhiều người, nhưng con chưa bao giờ gặp một bà chủ quán nào lại dễ chịu như bà này.

HIỆP SĨ: *(Hơi quay về phía hầu phòng)* - Hừ! Bà ta vừa ý mày chăng?

HẦU PHÒNG: - Theo ý con thì, nếu không sợ ngài lúng túng. con đã sẵn sàng làm chân hầu phòng ở quán trọ bà Mirandôlin rồi.

HIỆP SĨ: - Thật là đồ ngu! Mày tưởng sẽ ăn gì ở đây kia chứ?

Ông ta ra hiệu cho hầu phòng thu dọn bàn ăn.

HẦU PHÒNG: - Chà! Thưa đại nhân, một người phụ nữ như bà ta, con sẽ xin phục vụ trung thành ngoan ngoãn như một con chó con.

Nó vào để lấy món ăn tiếp.

HIỆP SĨ: *(Một mình)* - Quả là cái bà Mirandôlin kia quyến rũ được tất cả mọi người. Điều nực cười là bà ta cũng đã đi tới chỗ quyến rũ được cả ta nữa. Ngày mai ta sẽ đi Livuốcnơ. Thôi thì hôm nay cứ để bà ta tha hồ trổ tài mê hoặc ta, nhưng bà có thể tin chắc rằng ta không đến nỗi yếu đuối như bà ta tưởng. Còn lâu ta mới khắc phục được tính thù ghét đàn bà.

CẢNH HAI

Hiệp sĩ, rồi thêm hầu phòng mang canh và một món ăn khác.

HẦU PHÒNG: - Bà chủ có bảo là nếu ngài không thích món gà tơ, bà sẽ cho đem món chim câu cho ngài.

HIỆP SĨ: - Ta thích tất cả. Còn đây là món gì thế?

HẦU PHÒNG: - Bà chủ bảo con thưa với ngài xem món nước chấm này có vừa ý ngài không? Tự tay bà pha lấy đấy.

HIỆP SĨ: - Quả thực ta càng ngày càng hàm ơn bà ấy. *(Ông ta nếm món nước chấm).* Ngon đấy! Mi có thể nói cho bà ta biết là ta đã thưởng thức món nước chấm của bà và xin cảm ơn bà.

HẦU PHÒNG: - Con sẽ nói với bà, thưa đại nhân.

HIỆP SĨ: - Hãy đi nói ngay cho bà biết.

HẦU PHÒNG: - Con chạy đi ngay đây, thưa đại nhân. *(Nói một mình)* Ồ kỳ lạ làm sao! Ông ta sai mình mang một lời khen đến cho một người phụ nữ.

Hầu phòng vào.

HIỆP SĨ: - Phải, món nước chấm này thật tuyệt! Ta chưa bao giờ nếm món nào tuyệt hơn thế. *(Vừa ăn vừa nói)* Hiển nhiên là nếu cái cô Mirandôlin này lúc nào cũng đối xử như thế, thì không bao giờ quán vắng khách. Món ăn ngon, khăn mền lịch sự, hầu hạ chu tất! Hơn nữa phải công nhận là cô ta lịch thiệp, nhưng ta thích nhất cái tính thẳng thắn của cô ta. Chà, cái tính thẳng thắn này quả là một điều tốt đẹp! Tại sao ta lại không có thể gần phụ nữ được kia chứ? Lý do rất đơn giản là: họ giả dối, man trá và lẳng lơ! Nhưng cái tính thẳng thắn ấy...

CẢNH BA

Vẫn ông hiệp sĩ, thêm hầu phòng.

HẦU PHÒNG: - Bà Mirandôlin gửi lời cảm ơn đại nhân đã có lòng độ lượng ngợi khen các tài mọn của bà.

HIỆP SĨ: - Hoan hô, ông chủ sự lễ tân, hoan hô!

HẦU PHÒNG: - Hiện bà đang tự tay nấu hầu ngài một món ăn mà con không thể nói nó là món gì...

HIỆP SĨ: - Chà! Thực à? Bà ta đang?...

HẦU PHÒNG: - Vâng, thưa ngài.

HIỆP SĨ: - Rót rượu cho ta.

HẦU PHÒNG: - Thưa ngài, có ngay ạ.

Nó đi lấy một chai rượu.

HIỆP SĨ: - Nào, để đáp lại tấm thịnh tình của bà ta, ta cần phải hào phóng. Bà ta quá ư ân cần, ta cũng phải ân cần lại gấp đôi. Đối xử tốt với bà, nhưng vẫn phải đi ngay không chậm trễ. *(Hầu phòng đem rượu đến cho ông ta)*. Ông bá tước đã vào bàn ăn chưa?

HẦU PHÒNG: - Đã, thưa đại nhân, ông ta vừa mới bắt đầu vào bàn ăn. Hôm nay ông ta có khách: hai phu nhân.

HIỆP SĨ: - Hai vị phu nhân? Ai vậy?

HẦU PHÒNG: - Hai người mới đến sáng nay. Con không biết họ là ai.

HIỆP SĨ: - Ông bá tước có biết họ không?

HẦU PHÒNG: - Theo con thì không. Nhưng ông ta

vừa gặp mặt họ đã mời ngay dùng cơm với mình.

HIỆP SĨ: - Có thể nào ông ta lại yếu đuối như thế được! Mới trông thấy hai người đàn bà mà đã làm quen liền. Và các bà này cũng nhận lời. Và trời biết họ là ai! Nhưng dù cho họ có là gì đi chăng nữa, thì họ cũng là đàn bà, và thế là đủ. Ông bá tước chắc chắn rồi sẽ phá sản. Này: thế còn ông hầu tước? Ông đã vào bàn ăn chưa?

HẦU PHÒNG: - Ông này bỏ ra đi và vẫn chưa về.

HIỆP SĨ: - Cho món ăn tiếp đây.

HẦU PHÒNG: *(Đổi đĩa thức ăn)* - Được ạ, thưa đại nhân.

HIỆP SĨ: - Ngồi ăn với hai phụ nữ! Chao ôi, bầu bạn quý báu thế! Đối với ta, thì cái chau mày của họ làm ta ăn mất cả ngon!

CẢNH BỐN

Vẫn những người đó, thêm Mirandôlin mang món ăn tới.

MIRANĐÔLIN: - Xin ngài cho phép?

HIỆP SĨ: - Bay đâu!

HẦU PHÒNG: - Thưa đại nhân, có con đây!

HIỆP SĨ: - Ra đỡ cho bà!

MIRANĐÔLIN: - Thưa đại nhân, xin ngài hãy cho tôi cái vinh dự được chính mình đặt món ăn này trước mặt ngài.

Bà ta đặt món ăn xuống bàn.

HIỆP SĨ: - Việc của bà không phải là hầu bàn.

MIRANĐÔLIN: - Ô, thưa ngài, vậy tôi là gì? Một bà lớn chăng? Không, tôi chỉ là người đầy tớ tận tuỵ của những vị đã cho tôi cái vinh dự được đón tiếp họ tại quán trọ này.

HIỆP SĨ: *(Nói một mình)* - Khiêm nhường biết bao!

MIRANĐÔLIN: - Và quả tình tôi thấy hoàn toàn là chuyện bình thường khi được chính mình phục vụ tất cả các vị khách. Nếu tôi không làm được như thế là có lý do gì đấy. Không biết liệu ngài có hiểu cho tôi không? Nhưng đối với ngài thì cái lý do ấy không tồn tại và tôi sẵn lòng làm việc đó.

HIỆP SĨ: - Tôi xin cảm ơn bà. Món này là món gì?

MIRANĐÔLIN: - Món ra-gu mềm tự tay tôi nấu lấy.

HIỆP SĨ: - Hẳn là rất ngon! Nếu chính tay bà nấu thì phải là ngon!

MIRANĐÔLIN: - Ngài quá độ lượng đấy thôi! Tôi chẳng biết gì nhiều cho lắm, nhưng tôi rất muốn khéo tay hơn nữa để có thể làm vừa lòng một nhà quý tộc hoàn hảo như ngài.

HIỆP SĨ: *(Nói một mình)* - Ngày mai ta đã ở Livuốcnơ rồi. *(Với Miranđôlin)* Nếu bà có việc bận, xin cứ tự nhiên, đừng lo cho tôi làm gì.

MIRANĐÔLIN: - Ô, thưa ngài, tôi rất nhiều thì giờ! Nhà tôi có đầy đủ đầu bếp và người hầu. Tôi sẽ vui mừng được biết xem món này có hợp khẩu vị ngài không.

HIỆP SĨ: - Được, tôi trả lời ngay để bà biết!... *(Ông ta nếm)* Rất ngon! Tuyệt nữa là đằng khác! Ô, đậm đà biết bao! Tôi sẽ không thể nói nó đã được chế biến như thế nào.

MIRANĐÔLIN: - Đó là do tôi có những bí quyết nhỏ,

thưa ngài! Những cái tài mọn của tôi đấy!

HIỆP SĨ: *(Hơi nóng nảy, với hầu phòng)* - Rót rượu cho ta nào?

MIRANĐÔLIN: - Thưa ngài, dùng món này thì không phải tuỳ tiện muốn dùng loại rượu gì cũng được.

HIỆP SĨ: *(Với hầu phòng)* - Cho ta rượu Buốcgônhơ.

MIRANĐÔLIN: - Hay lắm, hay lắm! Rượu Buốcgônhơ mới thật là hợp. Hơn nữa, theo tôi thì đó là thứ rượu dùng trong bữa ăn tốt nhất.

Hầu phòng đặt chai rượu lên bàn với một chiếc cốc.

HIỆP SĨ: *(Với Miranđôlin)* - Bà thì bất cứ cái gì cũng sành.

MIRANĐÔLIN: - Sự thực buộc tôi phải nói rằng ít khi tôi nhầm.

HIỆP SĨ: - Thế mà lần này sợ rằng bà nhầm rồi đấy!

MIRANĐÔLIN: - Thưa ngài, nhầm ở chỗ nào ạ?

HIỆP SĨ: - Ở chỗ bà cho rằng tôi đáng được mọi sự săn sóc ân cần của bà!

MIRANĐÔLIN: *(Thở dài)* - Chà, thưa ngài hiệp sĩ!

HIỆP SĨ: *(Xao xuyến)* - Có gì thế? Tại sao bà thở dài?

MIRANĐÔLIN: - Tôi xin nói để ngài biết: Ngài xem đấy, đối với ai tôi cũng đều săn sóc ân cần, nhưng điều đáng buồn cho tôi là chỉ gặp những kẻ vô ơn.

HIỆP SĨ: *(Vẻ bình thản)* - Tôi, tôi sẽ không vô ơn với bà đâu.

MIRANĐÔLIN: - Ồ, đối với ngài tôi phục vụ không phải để xin ngài khen ngợi đâu.

HIỆP SĨ: - Không, không, tôi hoàn toàn biết phân biệt... Tôi không đến nỗi thô lậu như bà tưởng. Tôi xin nhắc lại là bà sẽ không có gì phải phàn nàn về tôi hết!

Ông ta rót rượu vào cốc của mình.

MIRANĐÔLIN: - Nhưng... thưa ngài... tôi không nghĩ như thế đâu!

HIỆP SĨ: - Xin chúc sức khoẻ bà!

Ông ta uống.

MIRANĐÔLIN: - Vinh dự cho tôi quá! Thực vậy!

HIỆP SĨ: - Rượu ngon tuyệt!

MIRANĐÔLIN: - Tôi mê rượu Buốcgônhơ.

HIỆP SĨ: - Nếu bà vui lòng dùng một ly, tôi xin được mời bà.

Ông ta rót rượu cho Miranđôlin.

MIRANĐÔLIN: *(Từ chối một cách lễ độ)* - Ô, xin cảm ơn ngài!

HIỆP SĨ: - Bà đã dùng cơm trưa, chưa ạ?

MIRANĐÔLIN: - Đã, thưa đại nhân.

HIỆP SĨ: - Thì bà cứ nhận cho cốc rượu nhỏ này đã sao?

MIRANĐÔLIN: - Tôi không đáng được ngài đối xử nhã nhặn đến như thế.

HIỆP SĨ: - Nào, xin mời, với tất cả tấm lòng thành!

MIRANĐÔLIN: - Tôi chẳng biết nói thế nào. Nhưng từ chối sao nổi một lời mời lịch sự đến như vậy!

HIỆP SĨ: *(Với hầu phòng)* - Lấy chiếc cốc!

MIRANĐÔLIN: - Không, không! Nếu ngài cho phép, tôi sẽ uống bằng cốc này thôi.

Miranđôlin cầm lấy cốc của hiệp sĩ.

HIỆP SĨ: - Nhưng cốc này tôi uống dở!

MIRANĐÔLIN: *(Vừa cười vừa nói)* - Tôi biết ngài nghĩ gì.

Hầu phòng đặt chiếc cốc khác lên khay.

HIỆP SĨ: *(Nói một mình)*[1] - Chà! Đồ quỷ quái!

Ông ta rót rượu cho Miranđôlin.

MIRANĐÔLIN: - Nhưng tôi vừa mới ăn xong, tôi sợ uống nữa sẽ nhức đầu.

HIỆP SĨ: - Không can gì.

MIRANĐÔLIN: - Xin ngài vui lòng cho tôi một mẩu bánh.

HIỆP SĨ: - Có ngay, đây ạ.

Ông ta đưa cho Miranđôlin mẩu bánh, Miranđôlin một tay cầm cốc rượu, một tay cầm mẩu bánh, làm ra vẻ lúng túng không biết nhúng bánh vào cốc rượu như thế nào.

HIỆP SĨ: - Hình như bà không được thoải mái. Bà ngồi nhé!

MIRANĐÔLIN: - Ồ, thưa ngài, thế thì bất tiện quá!

HIỆP SĨ: - Nào, nào, ở đây chỉ có chúng ta thôi mà *(Với hầu phòng)* Đưa ghế cho bà.

---

(1) Trong bản tiếng Pháp chúng tôi dựa vào để dịch, ở chỗ này không có chú thích "nói một mình", trong khi bản dịch do nhà Editions Sociales in thì lại có. Chúng tôi thấy nên có chú thích đó mới hợp lý.

HẦU PHÒNG: *(Nói một mình)* - Ông chủ ta nhất định sẽ bị trúng phong! Chưa bao giờ ông ta lại tỏ ra nhã nhặn với phụ nữ như hôm nay!

Nó đi kiếm ghế.

MIRANĐÔLIN: - Nếu ngài bá tước và ngài hầu tước biết việc này thì sẽ khổ cho tôi.

HIỆP SĨ: - Vì sao vậy?

MIRANĐÔLIN: - Có đến hàng trăm lần các ông ấy ép tôi uống hoặc ăn chút gì đó với các ông ấy, nhưng tôi đều từ chối.

HIỆP SĨ: - Nào, bà hãy ngồi xuống!

MIRANĐÔLIN: - Xin vâng lời ngài!

Bà ta ngồi và nhúng bánh vào cốc rượu.

HIỆP SĨ: *(Với hầu phòng)* - Nghe đây! *(Nói nhỏ)* Mi đừng nói cho ai biết là ta mời bà chủ quán ngồi ăn với ta nhé.

HẦU PHÒNG: - Ngài đừng ngại gì hết! *(Nói một mình)* Mình rất đỗi ngạc nhiên.

MIRANĐÔLIN: - Tôi uống để chúc sức khoẻ tất cả những gì ngài hiệp sĩ mến yêu.

HIỆP SĨ: - Xin cảm ơn bà chủ quán xinh đẹp!

MIRANĐÔLIN: - Dĩ nhiên lời chúc này loại trừ phụ nữ ra.

HIỆP SĨ: - Thế à! Tại sao vậy?

MIRANĐÔLIN: - A, tôi biết rõ là ngài không chịu được phụ nữ mà!

HIỆP SĨ: - Đúng vậy. Tôi chẳng bao giờ chịu được họ.

MIRANĐÔLIN: - Cầu mong ngài đừng bao giờ thay đổi!

HIỆP SĨ: - Tôi sẽ không muốn...

Ông đưa mắt về phía hầu phòng.

MIRANĐÔLIN: - Thưa ngài, sao ạ?

HIỆP SĨ: - Đây nhé! *(Nói nhỏ vào tai bà ta)* Tôi không muốn bà làm tôi thay đổi ý kiến.

MIRANĐÔLIN: - Thưa ngài, tôi ấy à? Làm sao tôi lại có thể làm được?

HIỆP SĨ: *(Bảo hầu phòng)* – Ra ngoài!

HẦU PHÒNG: - Thưa đại nhân, sao ạ?

HIỆP SĨ: - Ta muốn món trứng. Mày đi luộc hai quả trứng, khi nào được thì mang lại đây cho ta.

HẦU PHÒNG: - Ngài muốn dùng trứng kiểu nào ạ?

HIỆP SĨ: - Tùy mày. Mau lên!

HẦU PHÒNG: *(Nói một mình)* – Mình hiểu rồi, chủ mình đang được sưởi ấm[1]

Nó đi vào

HIỆP SĨ: - Mirandôlin, Mirandôlin, nàng là một phụ nữ đáng yêu!

MIRANĐÔLIN: - Ồ, thưa ngài, ngài giễu tôi thì có!

HIỆP SĨ: - Này nhé, tôi sẽ nói với nàng một điều, một điều rất thật, một điều đem lại vinh quang cho nàng.

MIRANĐÔLIN: - Tôi không đòi hỏi gì hơn là được nghe điều đó.

HIỆP SĨ: - Nàng là người phụ nữ đầu tiên trên đời mà tôi thích được nói chuyện cùng.

MIRANĐÔLIN: - Ồ, thưa ngài hiệp sĩ, ngài biết đấy, tôi cho là mình chẳng có gì xứng đáng với lời khen đó. Không, đó là những việc đôi khi xảy ra; những tình cảm nảy sinh giữa những người dưng với nhau. Tôi cũng vậy, những tình cảm của tôi đối với ngài, tôi chưa từng thấy có đối với một người nào khác.

---

(1) Bản tiếng Pháp: tan băng.

HIỆP SĨ: - Tôi rất sợ nàng sẽ làm cho tôi mất yên tĩnh.

MARANĐÔLIN: - Kìa, thưa ngài hiệp sĩ, ngài là một hiền nhân, và ngài chỉ có thể hành động theo lối hiền nhân. Tính ủy mị là xa lạ với ngài. Nhưng có khi nào ngài không thể còn là chính bản thân ngài nữa, thì tôi xin bảo đảm với ngài rằng ngài sẽ không còn thấy mặt tôi ở đây nữa. Thực vậy, tôi cảm thấy trong tôi một cái gì đó cho đến nay vẫn là điều tôi chưa từng biết, nhưng tôi không muốn mất sáng suốt vì một người đàn ông, nhất là một người đàn ông căm thù phụ nữ, người ấy rất có thể, vì muốn thử thách, tôi để rồi sau đó nhằm tôi mà tha hồ chế giễu, giờ đây đang cố tìm cách cám dỗ tôi bằng những câu chuyện bất ngờ. Nào, thưa ngài hiệp sĩ, xin ngài một chút rượu Buốcgônhơ nữa đi.

HIỆP SĨ: *(Rót rượu cho bà ta uống)* – Vâng, vâng.

MIRANĐÔLIN: *(Nói một mình)* – Chẳng mấy nữa mà ông ta sẽ quy.

HIỆP SĨ: *(Đưa cốc rượu cho bà ta)* - Đây ạ!

MIRANĐÔLIN: - Vô cùng cám ơn ngài! Nhưng ngài không uống à?

HIỆP SĨ: - Có chứ, có chứ! Tôi uống đây. *(Nói một mình)* Thì ta cứ uống cho say còn hơn. Ma sẽ lại đuổi ma thôi.

Ông ta tự rót rượu cho mình

MIRANĐÔLIN: *(Vẻ mơn trớn)* – Thưa ngài hiệp sĩ.

HIỆP SĨ: - Có gì vậy?

MIRANĐÔLIN: - Ngài không muốn chạm cốc cùng tôi à? *(Bà ta chạm cốc của mình vào cốc của hiệp sĩ)* Chúc sức khỏe những người bạn tốt.

HIỆP SĨ: *(Hơi lúng túng)* – Phải, chúc sức khỏe những người bạn tốt.

MIRANĐÔLIN: - Và chúc sức khỏe những kẻ đang yêu nhau! Với tất cả những ý nghĩ tốt đẹp!

HIỆP SĨ: - Với tất cả những ý nghĩ tốt đẹp.

CẢNH NĂM

Vẫn những người ấy, thêm hầu tước.

HẦU TƯỚC: - Còn tôi đây nữa! Các vị nâng cốc chúc gì thế?

HIỆP SĨ: *(Khó chịu)* - Hầu tước, ngài muốn gì?

HẦU TƯỚC: - Xin ông bạn thứ lỗi cho. Tôi đã gõ cửa. Chẳng ai trả lời cả.

MIRANĐÔLIN: - Thưa ngài hiệp sĩ, xin phép ngài...

Bà ta tỏ vẻ muốn lui.

HIỆP SĨ: *(Với Miranđôlin)* - Bà hãy ở lại đã!...*(Với hầu tước)* Tôi không cho phép ngài quá tự tiện như thế!

HẦU TƯỚC: - Xin ngài tha lỗi, nhưng chúng ta là bạn thân kia mà, và tôi tưởng ngài có một mình thôi. Tuy nhiên tôi lấy làm vui mừng thấy ngài đang ngồi cùng với bà chủ quán đáng yêu của chúng ta. Hừ, ngài nghĩ sao? Bà thanh nhã tuyệt vời, phải thế không?

MIRANĐÔLIN: - Thưa ngài hầu tước, tôi đến đây vì công việc. Nhưng tôi thấy trong người hơi khó chịu và ngài hiệp sĩ đã rót cho tôi một li nhỏ rượu Buốcgônhơ để lấy sức.

HẦU TƯỚC: *(Sốt sắng)* - Ngài có rượu Buốcgônhơ đấy à, thưa ngài hiệp sĩ?

HIỆP SĨ: - Phải, rượu Buốcgônhơ đấy!

HẦU TƯỚC: - Buốcgônhơ chính hiệu chứ?

HIỆP SĨ: - Ít ra thì người ta cũng bán cho tôi như thế.

HẦU TƯỚC: - Tôi rất sành món đó. Ngài cho tôi nếm tí, tôi sẽ có thể trả lời ngài có phải là Buốcgônhơ chính hiệu hay không.

HIỆP SĨ: *(Gọi)* - Bay đâu!

CẢNH SÁU

Vẫn những người ấy, thêm hầu phòng mang món trứng đến.

HIỆP SĨ: *(Với hầu phòng)* - Lấy một ly nhỏ cho ông hầu tước.

HẦU TƯỚC: - Đừng lấy ly nhỏ quá đấy. Rượu Buốcgônhơ không phải là rượu mạnh. Muốn thưởng thức nó, cần uống cho đủ lượng!

HẦU PHÒNG: - Thưa đại nhân, món trứng của ngài đây.

Hầu phòng định đặt trứng lên bàn.

HIỆP SĨ: - Ta ăn xong rồi.

HẦU TƯỚC: - Đây là món gì thế?

HIỆP SĨ: - Món trứng.

HẦU TƯỚC: - Tôi ghét món trứng lắm.

Hầu phòng đem trứng đi.

MIRANĐÔLIN: - Thưa ngài hầu tước, được phép của ngài hiệp sĩ, xin mời ngài nếm thử món ragu mềm này. Chính tôi đã nấu đấy.

HẦU TƯỚC: - Vậy ư? Nhỏ này, cho một chiếc ghế. *(Hầu phòng mang một chiếc ghế đến và đặt một chiếc cốc xuống khay)* - Và một cái đĩa nữa.

HIỆP SĨ: *(Với hầu phòng)* - Nào, dọn cho một xuất ăn nữa.

Hầu phòng làm theo.

MIRANĐÔLIN: - Thưa ngài hiệp sĩ, bây giờ tôi thấy đỡ nhiều, tôi xin đi về.

Bà ta đứng dậy.

HẦU TƯỚC: - Xin bà vui lòng ở lại một chút nữa.

MIRANĐÔLIN: - Nhưng thưa ngài hầu tước, tôi bận việc, vả lại ngài hiệp sĩ...

HẦU TƯỚC: - Thưa ngài hiệp sĩ, ngài cho phép bà Miranđôlin ở lại thêm một chút nữa, phải không ạ?

HIỆP SĨ: - Ngài muốn gì ở bà ta?

HẦU TƯỚC: - Tôi muốn mời ngài nếm thử một cốc rượu nho đảo Sip mà ngài chưa từng uống bao giờ. Và tôi sẽ sung sướng được mời Mirandôlin cùng nếm và cho biết ý kiến như thế nào.

HIỆP SĨ: *(Với Mirandôlin)* - Thôi, để làm vừa lòng ngài hầu tước, xin bà hãy ở lại!

MIRANĐÔLIN: - Ngài hầu tước vui lòng miễn thứ cho tôi...

HẦU TƯỚC: - Bà không muốn nếm thứ rượu nho đảo Sip của tôi ư?

MIRANĐÔLIN: - Thưa quý ngài, xin để bận khác.

HIỆP SĨ: - Thôi, bà hãy ở lại.

MIRANĐÔLIN: *(Với hiệp sĩ)* - Ngài ra lệnh cho tôi ở lại ạ?

HIỆP SĨ: - Tôi yêu cầu bà ở lại.

MIRANĐÔLIN: *(Ngồi xuống)* - Xin tuân lệnh ngài.

HIỆP SĨ: *(Nói một mình)* - Bà ta mỗi lúc một thêm đáng yêu.

HẦU TƯỚC: *(Vừa ăn vừa nói)* - Ồ, món ragu mềm nấu mới khéo, mới thơm ngon và đậm đà làm sao!

HIỆP SĨ: *(Nói nhỏ với Mirandôlin)* - Thấy nàng ngồi gần tôi thế này, ông hầu tước sẽ ghen đấy.

MIRANĐÔLIN: *(Cũng nói nhỏ)* - Mặc cho ông ta hoặc ai đấy muốn nghĩ thế nào thì nghĩ!

HIỆP SĨ: *(Nói nhỏ)* - Nàng có ghét đàn ông không?

MIRANĐÔLIN: *(Nói nhỏ)* - Cũng như ông ghét đàn bà ấy thôi!

HIỆP SĨ: *(Vẫn nói nhỏ)* - Tôi có cảm giác là các bà phụ nữ kẻ thù của tôi đang trả thù tôi!

MIRANĐÔLIN: *(Cũng nói nhỏ)* - Thưa ngài hiệp sĩ, sao lại thế?

HIỆP SĨ: *(Nói nhỏ)*- Giả vờ khéo thật! Nàng biết rất rõ điều đó...

HẦU TƯỚC: *(Vừa uống rượu Buốcgônhơ vừa nói)* - Ngài hiệp sĩ thân mến, xin chúc sức khoẻ ngài.

HIỆP SĨ: - Ngài thấy rượu Buốcgônhơ của tôi như thế nào?

HẦU TƯỚC: - Xin thất lễ, ông bạn thân mến ạ, rượu xoàng lắm. Chà, khi nào ngài

được nếm rượu nho đảo Sip của tôi nhỉ!

HIỆP SĨ: - Nhưng thứ rượu nho đảo Sip nổi tiếng ấy, nó đâu nào?

HẦU TƯỚC: - Đây, trong túi tôi ấy. Rồi ngài sẽ xem, thật tuyệt diệu! Phải rồi, là vì rượu nho đảo Sip của tôi là chính hiệu! Đây!

Ông ta rút từ trong túi ra một lọ nhỏ xíu.

MIRANĐÔLIN: - Theo tôi hiểu thì ngài hầu tước không muốn rượu của ngài làm bốc đầu chúng tôi!

HẦU TƯỚC: - Thứ rượu ngon này, người ta phải uống từng giọt một như tinh dầu tía tô. Bay đâu! Đưa những ly nhỏ ra đây!

Ông ta mở nút lọ. Hầu phòng mang cốc uống rượu nho đảo Sip tới.

HẦU TƯỚC: - Ồ, những cốc này to quá. Không có những cái nhỏ hơn hay sao?

Ông ta lấy tay che lọ rượu.

HIỆP SĨ: *(Với hầu phòng)* - Đưa những cái ly uống rượu mùi ấy!

MIRANĐÔLIN: - Có khi loại cam lồ này chỉ cần hít hơi cũng đủ.

HẦU TƯỚC: - Rượu của tôi có mùi hương thơm làm các vị khoan khoái trong lòng.

Hầu tước ngửi hơi rượu. Hầu phòng đem đến ba chiếc ly nhỏ đặt trên khay. Hầu tước rót rượu vào ly hết sức cẩn thận, sao cho rượu không tràn, rồi đưa ly thứ nhất cho hiệp sĩ, ly thứ hai cho Miranđôlin, và ông ta cầm ly thứ ba, sau đó ông đóng nút lọ lại.

HẦU TƯỚC: *(Vừa uống vừa nói)* - Rượu thần đây, rượu thánh đây, rượu cam lồ tinh chế đây!

HIỆP SĨ: *(Nói nhỏ với Miranđôlin)* - Nàng thấy thứ nước loãng nhạt thếch này thế nào?

MIRANĐÔLIN: *(Cũng nói nhỏ)* - Đây là thứ nước rửa chai.

HẦU TƯỚC: *(Với hiệp sĩ)* - Thế nào?

HIỆP SĨ: - Tôi chưa bao giờ uống thứ rượu nào như thế này. Vừa ngọt lại vừa cặn.

HẦU TƯỚC: - Rượu này vừa ý bà chứ, phải thế không, bà Miranđôlin?

MIRANĐÔLIN: - Tôi ấy à! Thưa ngài hầu tước, tôi chẳng biết giấu giếm. Thứ rượu nho đảo Sip của ngài không làm tôi vừa lòng một tý nào hết! Tôi thấy nó thực là tồi và không có gì trên đời này khiến tôi có thể nói nó tốt được. Tôi khâm phục những người có khả năng dối trá. Nhưng tôi cũng nghĩ rằng khi người ta có thể dối trá một điều này thì người ta cũng có thể dối trá được nhiều điều khác nữa!

HIỆP SĨ: *(Nói một mình)* - Đây quả là một bài học nàng dạy ta đấy, nhưng ta thật khó hiểu được vì sao!

HẦU TƯỚC: - Miranđôlin, tôi nghĩ là bà không biết gì về loại rượu này cả. Nhưng tôi không giận bà đâu. Chiếc khăn tay tôi đã tặng bà, bà đã biết đánh giá đúng giá trị của nó. Và nó đã làm bà vừa lòng, nhưng về vấn đề rượu nho đảo Sip này, thì nó vượt quá khả năng hiểu biết của bà!...

Ông ta cạn chén.

MIRANĐÔLIN: *(Nói nhỏ với hiệp sĩ)* - Ngài thấy ông ta khoe khoang chứ?

HIỆP SĨ: *(Cũng nói nhỏ)* - Tôi thì tôi không xử sự như thế!

MIRANĐÔLIN: *(Nói nhỏ)* - Không, ngài ấy à, ngài dồn tất cả công sức mình vào việc khinh rẻ phụ nữ.

HIỆP SĨ: *(Vẫn nói nhỏ)* - Còn nàng vào việc chinh phục tất cả đàn ông chứ gì?

MIRANĐÔLIN: *(Vẫn nói nhỏ, vẻ hớn hở)* - Ồ không, không phải tất cả!

HIỆP SĨ: *(Phần nào bốc đầu)* - Có chứ, tất cả.

HẦU TƯỚC: *(Với hầu phòng)* - Nhỏ này, lấy ba cái ly nhỏ chưa dùng ra đây!

Hầu phòng đem lại cho ông ba chiếc cốc đặt lên khay.

MIRANĐÔLIN: - Nếu định rót cho tôi, thì tôi xin đủ!

HẦU TƯỚC: - Không, không, bà đừng ngại gì! Không phải cho bà đâu! *(Ông ta rót một chút xíu rượu nhỏ đảo Sip của ông vào ba chiếc cốc nhỏ)* Này, nhỏ, được phép của chủ mày, mày lại chỗ bá tước Đanbafiôrita và nói ngài hộ ta - nói thật to cho mọi người nghe thấy - rằng ta mời ngài thưởng thức chút rượu nho đảo Sip của ta.

HẦU PHÒNG: - Thưa ngài hầu tước, xin tuân lệnh ngài. *(Nói một mình)* Hẳn không phải là vì cái này mà ông ta sẽ say đâu!

Nó vào.

HIỆP SĨ: - Thưa ngài hầu tước, quả là ngài rất hào phóng.

HẦU TƯỚC: - Có phải thế không? Ngài thử hỏi Miranđôlin xem ý kiến bà ta thế nào.

MIRANĐÔLIN: - Ồ, không còn nghi ngờ gì nữa!

HẦU TƯỚC: - Bà đã cho ngài xem chiếc khăn tay của tôi chưa?

MIRANĐÔLIN: - Chưa đâu ạ.

HẦU TƯỚC: - Bà ta sẽ cho ngài xem chiếc khăn tay ấy! Tôi giữ lại chút rượu thừa này cho bữa tối nay.

Ông ta cất lọ rượu vào túi.

MIRANĐÔLIN: - Thưa ngài hầu tước, ngài hãy cẩn thận kẻo rượu đó làm khổ ngài đấy.

HẦU TƯỚC: - Nàng biết rõ là chỉ có một thứ duy nhất làm khổ tôi mà thôi.

MIRANĐÔLIN: - Thứ gì vậy?

HẦU TƯỚC: - Đôi mắt nàng.

MIRANĐÔLIN: - Thật ư?

HẦU TƯỚC: - Ngài hiệp sĩ thân mến của tôi, tôi chết mê chết mệt vì cô chủ quán của chúng ta đấy!

HIỆP SĨ: - Tôi ái ngại cho ông!

HẦU TƯỚC: - Ngài chưa bao giờ đem lòng yêu một phụ nữ nào, nếu không thì ngài còn ái ngại cho tôi nhiều hơn nữa ấy.

HIỆP SĨ: - Hẳn thế!

HẦU TƯỚC: - Và ngài biết đấy. Tôi có máu ghen như hùm. Khi thấy nàng ngồi gần ngài, tôi chưa hề nói gì cả bởi vì tôi biết rằng tôi chẳng có gì đáng lo ngại về ngài, nếu không tôi đã chẳng chịu để như thế, dù có để đổi lấy mười vạn đồng đu-blông đi nữa.

HIỆP SĨ: *(Nói một mình)* - Chà, hắn bắt đầu làm cho ta khó chịu rồi đấy.

CẢNH BẢY

Vẫn những người ấy, thêm hầu phòng mang một cái chai đến.

HẦU PHÒNG: *(Với hầu tước)* - Ngài bá tước cảm ơn ngài và gửi đến ngài chai rượu nho xứ Canari.

HẦU TƯỚC: - À, hẳn ông ta muốn đọ rượu nho xứ Canari của ông với rượu nho đảo Sip của ta chăng? Còn lạ gì nữa! Thằng ngu! Rượu Canari của ông ta là thứ rượu mạt hạng, ta chẳng cần nhúng môi vào cũng đủ biết rồi!

Ông ta đứng dậy và cầm chai rượu.

HIỆP SĨ: Vậy ngài hãy nếm đi, trước khi ngài sổ toẹt nó.

HẦU TƯỚC: - Nếm ư? Không đâu! Đây lại là một sự xấc xược nữa của ông bá tước đối với tôi, sau nhiều sự xấc xược khác! Ông ta luôn luôn muốn hạ thấp uy tín của tôi xuống! Ông ta muốn đè bẹp tôi, khiêu khích tôi, dồn tôi đến chỗ không chịu được nữa. Nhưng có trời chứng giám, tôi sẽ giáng trả ông ấy gấp trăm lần. Nàng Mirandôlin, nếu nàng không xua đuổi ông ta đi thì nàng hãy đón chờ những gì xấu nhất - phải, xấu nhất - sẽ xảy ra! Tôi, tôi là kẻ đáng mặt và tôi không cam chịu người ta làm nhục tôi như thế đâu!

Ông ta đi vào mang theo chai rượu.

CẢNH TÁM

Hiệp sĩ, Mirandôlin và hầu phòng

HIỆP SĨ: - Ông hầu tước này điên quá đi rồi!

MIRANĐÔLIN: - Dầu sao, nếu chẳng may ông ta lên cơn điên. thì đã có chai rượu nho xứ Canari mang theo làm thuốc rồi!

HIỆP SĨ: - Ông ta điên, tôi nói cho bà biết, và chính bà đã làm cho ông ta điên.

MIRANĐÔLIN: - Tôi ấy, tôi mà lại thuộc hạng người làm cho đàn ông hoá điên sao?

HIỆP SĨ: *(Giọng nghẹn ngào)* - Phải, bà... bà là...

MIRANĐÔLIN: *(Vừa đứng lên vừa nói)* - Thưa ngài hiệp sĩ, xin phép ngài. ..

HIỆP SĨ: - Bà hãy ở lại!

MIRANĐÔLIN: - Xin lỗi ngài, tôi không muốn lương tâm bị day dứt vì đã làm cho người nào đó bị điên.

Lảng ra xa.

HIỆP SĨ: - Bà hãy nghe tôi.

Ông ta đứng lên nhưng dừng lại bên bàn.

MIRANĐÔLIN: *(Vừa đi vừa nói)* - Xin ngài thứ lỗi cho tôi.

HIỆP SĨ: *(Vẻ bề trên)* - Tôi ra lệnh cho cô ở lại!

MIRANĐÔLIN: *(Vừa quay lại vừa nói, vẻ kiêu hãnh)* - Ngài ra lệnh cho tôi ư?

HIỆP SĨ: *(Vẻ xúc động)* - Tôi... tôi muốn nói: tôi xin cô!... Hãy làm ơn uống thêm một cốc Buốcgônhơ nữa!

MIRANĐÔLIN: - Được, nhưng nhanh lên. Tôi cần đi khỏi đây.

HIỆP SĨ: - Cô hãy ngồi xuống!

MIRANĐÔLIN: - Không cần, tôi đứng giỏi lắm!

HIỆP SĨ: - Cô hãy cầm lấy!

Ông dịu dàng đưa cho Miranđôlin một cốc rượu.

MIRANĐÔLIN: - Xin đọc một bài chúc sức khoẻ, xong tôi sẽ đi ngay! Đây là một bài chúc sức khoẻ mà bà tôi truyền lại cho:

Muôn năm Rượu ngọt, Ái tình,
Vỗ về an ủi cả mình lẫn ta!
Rượu qua họng sinh ra tình cảm,
Ái tình qua mắt bám vào tim!
Ta uống rượu nhưng mắt nhìn,
Ngoài anh, khó nhận chút tình nào thêm.

Miranđôlin vào.

CẢNH CHÍN

Hiệp sĩ và hầu phòng.

HIỆP SĨ: - Hay lắm, hay lắm! Nhưng nàng đi đâu? Chà, đồ tinh quái! Nàng lẩn mất rồi! Nàng đi mất và để lại cho ta ngổn ngang trăm mối tơ vò!

HẦU PHÒNG: - Thưa đại nhân, ngài dùng tráng miệng chứ ạ?

HIỆP SĨ: - Cả mày nữa, cũng xéo đi cho rồi! *(Hầu phòng đi vào)* "Ta uống rượu, nhưng mắt nhìn. Ngoài anh khó nhận chút tình nào thêm". Điều đó có nghĩa là gì? À! Con người đáng nguyền rủa, ta nhìn rõ mưu mô của nàng rồi! Nàng muốn đánh gục ta, muốn giết ta! Nhưng nàng làm điều đó với biết bao duyên dáng! Nàng biết len lỏi vào lòng ta với biết bao dịu dàng... Ma quỷ! Ma quỷ! Mi thắng nổi ta ư? Không, ngày mai ta sẽ đi Livuốcnơ. Ta không muốn nhìn thấy nàng nữa. Mong sao ta không còn gặp nàng trên đường ta đi. Bọn đàn bà đáng nghìn lần nguyền rủa! Ta thề ở đâu có đàn bà thì ở đó sẽ không có ta nữa!

Ông ta vào.

CẢNH MƯỜI

Căn phòng ông bá tước.

Bá tước, Hoóctanxơ và Đêjanirơ.

BÁ TƯỚC: - Ông hầu tước Đơ Foóclipôpôli là một nhân vật rất kỳ dị. Ông ta thuộc giai cấp quý tộc gốc rễ, không thể chối cãi điều đó, nhưng trước tiên là bố ông ta, sau đến ông ta, đã ra sức phung phí gia tài và giờ đây ông ta chỉ còn may ra đủ sống. Tuy nhiên ông ta vẫn thích chơi trò hào hoa phong nhã.

HOOCTANXƠ: - Rõ ràng ông ta chẳng muốn gì hơn là tỏ ra hào phóng, nhưng ông ta không có phương tiện.

ĐÊJANIRƠ: - Tiền chẳng có mấy tý mà cứ vung ra và chủ tâm làm cho mọi người biết đến.

BÁ TƯỚC: - Đó hoàn toàn là một nhân vật có thể dùng được cho một vở kịch vui của các cô.

HOOCTANXƠ: - Khi các đồng đội của chúng tôi đến đây, ngài sẽ thấy nhất định chúng tôi sẽ dùng ông hầu tước của ngài vào một vai nào đấy!

ĐÊJANIRƠ: - Chúng tôi có những anh em thật vô song trong những vai đặc biệt.

BÁ TƯỚC: - Phải, nhưng trong khi chờ đợi, các cô cứ tiếp tục đóng vai những bà sang trọng trước mặt ông ta kể cũng vui đấy!

HOÓCTANXƠ: - Tôi thì chỉ muốn có thế! Nhưng Đêjanirơ không có khả năng thủ vai.

ĐÊJANIRƠ: - Khi người ta tưởng lầm tôi là một bà lớn, tôi chỉ muốn phì cười!

BÁ TƯỚC: - Dẫu sao việc các cô thú thật với tôi như vậy là phải lắm! Có thế tôi mới giúp các cô chút ít được!

HOÓCTANXƠ: - Ngài bá tước sẽ là người bảo trợ chúng tôi.

ĐÊJANIRƠ: - Chúng tôi là đôi bạn thân, chúng tôi sẽ cùng chia xẻ với nhau các ân huệ ngài ban cho.

BÁ TƯỚC: - Vâng, vâng, nhưng tôi cũng phải nói thật với các cô. Các cô có thể tin cậy ở tôi, tôi xin hết sức giúp, nhưng hoàn cảnh có khi làm cho tôi không thể nào đi lại chỗ các cô được.

HOÓCTANXƠ: - Ngài bá tước có mảnh tình riêng nào rồi chăng?

BÁ TƯỚC: - Hơn thế là khác! Và đây, tôi xin tâm sự với các cô: tôi mê cô chủ quán.

HOÓCTANXƠ: - Ghê thật! Tôi tưởng là một đại phu nhân nào kia chứ! Thưa ngài bá tước, tôi lấy làm ngạc nhiên thấy ngài phải mất thì giờ với một cô chủ quán.

ĐÊJANIRƠ: - Thà dành tình cảm của ngài cho một nữ diễn viên thì hơn!

BÁ TƯỚC: - Thực tình, tôi xin nói dứt khoát với các cô rằng, những cuộc tình duyên trăng gió với các nữ diễn viên, tôi không thích mấy, cuộc sống của các cô lang thang nay đây mai đó, biết đâu mà lường.

HOÓCTANXƠ: - Như thế chẳng tốt hơn sao? Như thế, tình thân thiết sẽ không phải kéo dài triền miên và các ông đàn ông sẽ không có thời giờ để bị phá sản.

BÁ TƯỚC: - Dẫu sao thì tôi đây, tôi cũng không còn tự do nữa. Tôi yêu Mirandôlin, và không đời nào tôi muốn cô ta phật lòng.

ĐÊJANIRƠ: - Vậy, rốt cuộc, cô ta có gì đặc biệt thế?

BÁ TƯỚC: - Tất cả.

HOÓCTANXƠ: - Và rồi, Đêjanirơ này, cô ta còn biết trang điểm.

BÁ TƯỚC: - Cô ta rất thông minh.

ĐÊJANIRƠ: - Chà. về mặt này, ngài định so sánh cô ta với chúng tôi sao?

BÁ TƯỚC: - Thôi, đủ rồi! Cứ như cô ta hiện nay thì tôi rất thích. Nếu các cô muốn giữ tình thân thiện với tôi, xin đừng nói xấu cô ta. Nếu không, xin chào các cô!

HOÓCTANXƠ: - Còn tôi thì tôi thấy Miranđôlin là một nữ thần thật sự, ngài bá tước ạ!

ĐÊJANIRƠ: - Phải, phải, đúng thế đấy! Cô ta thông minh, nói năng hoạt bát.

BÁ TƯỚC: - Bây giờ thì các cô làm tôi vừa lòng rồi.

HOÓCTANXƠ: - Nếu chỉ cần có thế, chúng tôi sẽ xin chiều ngài.

BÁ TƯỚC: *(Vừa liếc mắt về phía hậu trường)* - Ồ, các cô có thấy anh chàng quý tộc vừa đi qua hành lang không?

HOÓCTANXƠ: - Có.

BÁ TƯỚC: - Đó cũng là một nhân vật kịch rất hay.

HOÓCTANXƠ: - Thuộc kiểu gì?

BÁ TƯỚC: - Một người không chịu đựng được phụ nữ!

ĐÊJANIRƠ: - Ồ, thật là điên rồ!

HOÓCTANXƠ: - Chắc ông ta đã từng bị thất tình!

BÁ TƯỚC: - Ông ấy ư? Ông ấy tự hào là chẳng bao giờ yêu ai cả! Ông ta không bao giờ muốn dính dáng đến phụ nữ. Ông ta khinh họ tuốt. Và chỉ cần nói là ngay cả đến Mirandôlin ông ta cũng khinh là đủ biết.

HOÓCTANXƠ: - Tội nghiệp cho ông ta. Mặc dù vậy, nếu tôi chịu cất công dúng tay vào thì tôi đoán chắc sẽ làm cho ông ta thay đổi ý kiến.

ĐÊJANIRƠ: - Thực ra như vậy cũng hay đấy. Tôi thì tôi xin vui lòng đảm đương việc đó!

BÁ TƯỚC: - Hãy nghe đây, các cô bạn ơi! Nếu chỉ để đùa thôi, các cô thích tìm cách thử làm cho ông ta mê được các cô, thì thề trên danh dự một nhà quý tộc, tôi sẽ tặng các cô một món quà to!

HOÓCTANXƠ: - Ồ, tôi không phải là hạng người như thế! Nếu tôi làm chuyện đó là để đùa thôi!

ĐÊJANIRƠ: - Nếu ông bá tước muốn tỏ ra dễ thương với chúng tôi thì không nên làm thế. Trong khi chờ đợi đồng đội chúng tôi tới, ta vui chơi một tý thôi mà.

BÁ TƯỚC: - Tôi không chắc các cô đạt được một kết quả nào.

HOÓCTANXƠ: - Ồ, ngài bá tước, ngài đánh giá chúng tôi quá thấp!

ĐÊJANIRƠ: - Đương nhiên, chúng tôi không có sức quyến rũ như Miranđôlin, nhưng chúng tôi phần nào có kinh nghiệm về cuộc đời.

BÁ TƯỚC: - Các cô có muốn tôi cho người đi kiếm ngài hiệp sĩ đến đây không?

HOÓCTANXƠ: - Tuỳ ngài.

BÁ TƯỚC: *(Gọi)* - Bay đâu!

CẢNH MƯỜI MỘT

Vẫn những người ấy, thêm hầu phòng của bá tước.

BÁ TƯỚC: *(Với hầu phòng)* - Mày nói với ông hiệp sĩ Đơ Ripafratta là ta mời ông hãy vui lòng đến đây để ta thưa chuyện.

HẦU PHÒNG: - Ông ta không ở trong phòng, con biết.

BÁ TƯỚC: - Ta thoáng thấy ông ta đi về phía nhà bếp. Chắc mày sẽ thấy ông ta ở đấy.

HẦU PHÒNG: - Vâng, thưa ông bá tước, con đi đây.

Nó vào.

BÁ TƯỚC: *(Nói một mình)* - Hừ, mà chẳng biết ông ta tính chuyện gì ở dưới nhà bếp. Ta đoán chắc ông ta sẽ đến mắng mỏ Mirandôlin về vấn đề thực đơn.

HOÓCTANXƠ: - Thưa ngài bá tước, tôi có nhờ ngài hầu tước bảo dùm người thợ giầy của ông ta đến, nhưng tôi rất sợ là không thể tin tưởng ông ta được.

BÁ TƯỚC: - Cô đừng lo! Tôi sẽ cử người thợ của tôi đến cho.

ĐÊJANIRƠ: - Với tôi, ông hầu tước có hứa tặng một chiếc khăn tay. Nhưng tôi cứ trông ngóng ông hoài!

BÁ TƯỚC: - Khăn tay ư? Tôi sẽ kiếm cho cô hàng đống!

ĐÊJANIRƠ: - Sự thực là tôi rất mong có chiếc khăn tay đó!

BÁ TƯỚC: - Nếu chiếc này vừa ý cô, tôi xin tặng cô. Cô có thể cầm lấy: khăn sạch đấy.

Ông chìa chiếc khăn tay lụa của ông cho cô ta.

ĐÊJANIRƠ: - Làm sao có thể từ chối một chiếc khăn tay được đưa tặng một cách lịch sự thế này!

BÁ TƯỚC: - Ô kìa, ngài hiệp sĩ đến. Tốt hơn là các cô cứ tiếp tục đóng vai những bà sang trọng, như thế sẽ buộc ông ta phải chịu nghe chuyện các cô theo phép lịch sự. Nhưng các cô hãy tránh ra chỗ khác một chút đã, bởi vì nếu ông ta nhìn thấy các cô, ông ta sẽ chuồn mất.

HOÓCTANXƠ: - Quý danh ông ta là gì?

BÁ TƯỚC: - Hiệp sĩ Đơ Ripafratta, người Tôxcan.

ĐÊJANIRƠ: - Có vợ chưa?

BÁ TƯỚC: - Làm gì có, tôi đã nói với các cô là ông ta không thể nhìn mặt phụ nữ được.

HOÓCTANXƠ: - Giàu không?

BÁ TƯỚC: - Rất giàu.

ĐÊJANIRƠ: - Có hào phóng không?

BÁ TƯỚC: - Cũng khá!

ĐÊJANIRƠ: *(Vừa đi ra xa vừa nói)* - Ông ta cứ đến. ông ta cứ đến!

HOÓCTANXƠ: *(Cũng vậy)* - Cứ để chúng tôi thong thả tí, và xin ngài đừng ngại gì cả!

CẢNH MƯỜI HAI

Vẫn những người ấy, thêm hiệp sĩ.

HIỆP SĨ: *(Ra)* - Thưa ngài bá tước, có phải ngài cho mời tôi đến không ạ?

BÁ TƯỚC: - Vâng, ông bạn thân mến ạ, chính tôi đã mời ông đến đây.

HIỆP SĨ: - Tôi có thể giúp gì được cho ngài?

BÁ TƯỚC: - Hai bà đây cần đến ngài.

Ông ta chỉ vào hai nữ diễn viên đang đi tới liền.

HIỆP SĨ: - Nhờ ông xin lỗi các bà hộ tôi, tôi chẳng có thời gian ở lâu.

HOÓCTANXƠ: - Thưa ngài hiệp sĩ, tôi không muốn làm phiền ngài...

ĐÊJANIRƠ: - Thưa ngài hiệp sĩ, xin phép ngài tôi nói một câu thôi...

HIỆP SĨ: - Tôi van các bà tha lỗi cho, tôi có việc cần...

HOÓCTANXƠ: - Chúng tôi nói ngắn thôi...

ĐÊJANIRƠ: - Thưa ngài hiệp sĩ, chỉ một câu thôi, không hơn!

HIỆP SĨ: *(Nói một mình)* - Quỷ tha ma bắt ông bá tước đi!

BÁ TƯỚC: - Bạn thân mến, một khi hai bà đây đã ngỏ lời xin ngài nghe họ thì vì phép lịch sự ngài phải làm theo chứ!

HIỆP SĨ: *(Nghiêm nghị)* - Xin lỗi các bà! Tôi có thể giúp các bà được việc gì?

HOÓCTANXƠ: - Thưa ngài hiệp sĩ, ngài có phải người Tôxcan hay không đấy ạ?

HIỆP SĨ: - Phải, thưa bà.

ĐÊJANIRƠ: - Ngài có bạn bè ở Flôrăngxơ chứ?

HIỆP SĨ: - Có bạn bè và bà con ở đấy.

ĐÊJANIRƠ: Này nhé, thưa ngài, ngài biết cho... Chị ơi, xin chị giải thích cho ngài rõ...

HOÓCTANXƠ: - Đây nhé, thưa ngài hiệp sĩ, ngài biết rằng một sự rủi ro đáng tiếc...

HIỆP SĨ: - Thưa các bà, tôi xin các bà... Tôi có việc cần.

BÁ TƯỚC: - Thưa các bà, tôi cho là sự có mặt của tôi ở đây gây phiền hà cho các bà. Tôi xin cáo biệt để các bà được tự do nói chuyện với ông hiệp sĩ.

HIỆP SĨ: - Không, ông bạn, xin ngài hãy ở lại!

BÁ TƯỚC: - Tôi biết bổn phận của tôi, ông hiệp sĩ ạ. Xin chào các bà.

Ông ta vào.

CẢNH MƯỜI BA

Hoóctanxơ, Đêjanirơ và hiệp sĩ.

HOÓCTANXƠ: - Thưa ngài hiệp sĩ, xin mời ngài ngồi!

HIỆP SĨ: - Không, không, cho phép tôi đứng!

ĐÊJANIRƠ: - Người ta sẽ ngỡ là chúng tôi muốn làm ngài sợ!

HIỆP SĨ: - Xin các bà cho biết là các bà muốn gì?

HOÓCTANXƠ: - Chúng tôi cần đến sự giúp đỡ, che chở và tấm lòng tốt của ngài.

HIỆP SĨ: - Các bà đã gặp phải chuyện gì thế?

HOÓCTANXƠ: - Chồng chúng tôi đã bỏ rơi chúng tôi.

HIỆP SĨ: *(Trịch thượng)* - Bỏ rơi ư? Tại sao thế? Chồng các bà là ai?

ĐÊJANIRƠ: *(Nói nhỏ với Hoóctanxơ)* - Chị ơi, em chẳng dám tiếp tục nữa. ..

HOÓCTANXƠ: *(Nói nhỏ, với Đêjanirơ)* - Thật vậy, ông ta quả là thô lỗ đến nỗi chị cũng chẳng biết nói gì hơn nữa...

HIỆP SĨ: *(Làm ra vẻ muốn bỏ đi)* - Thưa các bà, xin chào các bà.

HOÓCTANXƠ: - Thế nào? Ngài lại đối xử với chúng tôi như vậy sao?

ĐÊJANIRƠ: - Một vị quý tộc lại đối xử với hai bà thượng lưu như vậy!

HIỆP SĨ: - Các bà thứ lỗi cho. Tôi là một kẻ rất coi trọng sự yên tĩnh của mình. Tôi được biết các bà bị đức ông chồng bỏ rơi. Và việc đó chỉ có thể dẫn tới nhiều cái rắc rối phức tạp khác không thuộc quyền hạn giải quyết của tôi. Tôi sống độc thân, và thưa các quý bà, quý bà không thể chờ đợi ở tôi một lời khuyên răn hoặc một sự nâng đỡ nào đâu.

HOÓCTANXƠ: - Thôi, Đêjanirơ ạ, ta đừng làm phiền ngài hiệp sĩ rất nhã nhặn này nhiều nữa!

ĐÊJANIRƠ: - Phải, ta hãy nói hết cho ông biết!

HIỆP SĨ: - Bây giờ thì các bà muốn đi tới đâu?

HOÓCTANXƠ: - Chúng tôi không phải là các bà thượng lưu.

HIỆP SĨ: - Thế ư?

ĐÊJANIRƠ: - Ngài bá tước định chơi ông một vố.

HIỆP SĨ: - Thôi được, vố đó đã chơi xong rồi! Xin vĩnh biệt!

Ông ta muốn lui.

HOÓCTANXƠ: - Không, khoan một chút đã!

HIỆP SĨ: - Các bà muốn gì?

ĐÊJANIRƠ: - Ngài hãy để chúng tôi tri kỷ cùng ngài một vài giây nữa.

HIỆP SĨ: - Tôi bận, không ở lâu được.

HOÓCTANXƠ: - Chúng tôi có muốn ăn thịt ngài đâu.

ĐÊJANIRƠ: - Chúng tôi không làm gì phương hại đến tiếng tăm của ngài!

HOÓCTANXƠ: - Chúng tôi biết là ngài không nhìn mặt phụ nữ được.

HIỆP SĨ: - Các bà biết rồi ư? Thế càng hay. Xin chào các bà.

Ông ta định bỏ đi.

HOÓCTANXƠ: - Tôi xin bảo đảm với ngài rằng chúng tôi không phải là những phụ nữ đáng gờm.

HIỆP SĨ: - Các bà là ai?

HOÓCTANXƠ: - Này, Đêjanirơ, chị hãy nói cho ngài hiệp sĩ biết.

ĐÊJANIRƠ: - Chị có thể tự mình nói cũng được.

HIỆP SĨ: - Nào, các bà là ai?

HOÓCTANXƠ: - Chúng tôi là hai nữ diễn viên.

HIỆP SĨ: - Hai nữ diễn viên! Ô, vậy thì tôi vui lòng nghe các bà nói. Tôi vốn có thiện cảm với nghệ thuật các bà.

HOÓCTANXƠ: - Ý ngài muốn nói gì? Xin ngài nói rõ.

HIỆP SĨ: - Biết được các bà đóng kịch cả trên sân khấu và cả ngoài đường phố, tôi chẳng sợ mất gì với các bà!

ĐÊJANIRƠ: - Ồ, tôi ấy, ngoài đường phố thì tôi không có khả năng đóng kịch.

HIỆP SĨ: *(Với Đêjanirơ)* - Bà tên là? Lệnh Bà Chân - thực phải không?

ĐÊJANIRƠ: - Không, tên tôi là...

HIỆP SĨ: *(Với Hoóctanxơ)* - Còn bà? Là lệnh bà Vô - Tích - sự phải không?

HOÓCTANXƠ: - Ngài hiệp sĩ thân mến...

HIỆP SĨ: *(Với Hoóctanxơ)* - Bà lấy làm vui thú được lột người ta phải không?

HOÓCTANXƠ: - Tôi không phải là...

HIỆP SĨ: *(Với Đêjanirơ)* - Còn bà, người đẹp của tôi, bà đối xử thế nào với những thằng thộn?

ĐÊJANIRƠ: - Tôi không phải hạng đàn bà...

HIỆP SĨ: - Tôi cũng thế, tôi cũng biết nói tiếng đầu đường xó chợ đấy[1]

HOÓCTANXƠ: - Ồ, mà ông hiệp sĩ này thật dễ thương quá!

Hoóctanxơ muốn cầm lấy cánh tay ông ta.

HIỆP SĨ: *(Đập vào ngón tay bà ta)* - Bỏ ngay ra, đừng mó vào tôi.

HOÓCTANXƠ: - Ôn dịch! Đây không phải là một trang hiệp sĩ mà thực sự là một gã "hót phân bò".

---

(1) Ý nói: Ông ta cũng biết đóng kịch, nói cái ngôn ngữ khác địa vị mình.

HIỆP SĨ: - Các ngươi coi ta là quê mùa ư? Ừ, ta ấy, ta nói rằng các người là hai kẻ hỗn xược.

ĐÊJANIRƠ: - Ngài nói câu ấy với tôi đấy à?

HOÓCTANXƠ: - Ngài đối xử như vậy với một người phụ nữ sang trọng như tôi sao?

HIỆP SĨ: *(Với Hoóctanxơ)* - Một sự sang trọng dựa vào son tô phấn trát, cô bạn thân mến của tôi ạ.

HOÓCTANXƠ: *(Vừa nói một mình vừa đi vào)* - Đồ vũ phu!

HIỆP SĨ: *(Với Đêjanirơ)* - Còn bà, bộ tóc giả của bà hầu như lại có vẻ thật.

ĐÊJANIRƠ: *(Vừa nói một mình vừa đi vào)* - Quỷ bắt hắn đi!

CẢNH MƯỜI BỐN

Hiệp sĩ và hầu phòng.

HIỆP SĨ: *(Một mình)* - Quả tình, họ chẳng cầm cự lâu được với ta. Cơ mà, họ nghĩ thế nào vậy nhỉ? Họ hy vọng nhử ta vào tròng sao? Những kẻ dại dột đáng

thương! Giờ thì họ cứ việc đi mà gặp ông bá tước và kể với ông ta màn kịch hay ho đó! Nếu đấy là những bà sang trọng, thì phép lịch sự, cùng lắm chỉ cho phép ta lẩn tránh họ mà đi, nhưng khi có điều kiện thì ta lại cảm thấy vô cùng vui thích được ngược đãi đàn bà! Vậy mà ta vẫn không thể nào ngược đãi Mirandôlin được! Là vì nàng đã thắng ta bằng bao cử chỉ lịch sự đến nỗi ta thấy hầu như ta sẽ buộc phải yêu nàng. Nhưng nàng là đàn bà, và ta vẫn không thể tin cậy được! Ta cần phải đi khỏi nơi đây. Ngày mai ta sẽ đi. Nhưng liệu ta có nên chờ đến ngày mai không? Nếu đêm nay ta còn ngủ dưới mái nhà này liệu có gì đảm bảo cho ta rằng Mirandôlin không tìm cách làm cho ta hoàn toàn sụp đổ? *(Ông ta suy nghĩ)* Phải, cần phải có một quyết định cứng rắn.

HẦU PHÒNG: *(Ra)*- Thưa ngài!

HIỆP SĨ: - Mày muốn gì

HẦU PHÒNG: - Ngài hầu tước đang ở phòng ngài.

Ông ta đang đợi ngài và có vẻ như muốn nói chuyện với ngài.

HIỆP SĨ: - Lão điên này còn muốn gì ở ta nữa? Nếu là tiền thì ông ta đừng hòng lấy thêm của ta. Cứ cho ông ta chờ, chờ chán thì đi. Còn mày, đi tìm hầu phòng của bà Miranđôlin và bảo hắn mang ngay bản thanh toán đến đây.

HẦU PHÒNG: - Xin tuân lệnh ngài.

Nó làm ra vẻ muốn đi.

HIỆP SĨ: - Nghe đây! Thu xếp hành lý của ta sẵn sàng trong hai giờ nữa!

HẦU PHÒNG: - Ngài muốn ra đi ạ?

HIỆP SĨ: - Phải, và mang gươm, mũ ra đây cho ta, đừng để ông hầu tước biết đấy!

HẦU PHÒNG: - Nhưng nếu ông ta thấy con sửa soạn hành lý thì sao?

HIỆP SĨ: - Ông ta muốn nghĩ gì mặc xác ông. Mày đã hiểu chưa?

HẦU PHÒNG: *(Nói một mình)* - Ồ, chỉ vì bà Miranđôlin mà ta phải ra đi thì chán thật.

Nó vào.

HIỆP SĨ: *(Một mình)* - Thế nhưng, thú thật là, nghĩ đến chuyện ra đi. ta cảm thấy một nỗi bực mình như chưa bao giờ có. Nếu ta ở lại thì càng không hay cho ta! Ta cần phải đi sớm thôi. Chà, phụ nữ, không bao giờ ta nói được hết cái xấu của các người: ngay cả khi các người muốn làm điều tốt cho chúng ta, các người vẫn là những kẻ thù đáng ghét nhất!

CẢNH MƯỜI LĂM

Vẫn hiệp sĩ, thêm Fabrixơ

FABRIXƠ: *(Ra)* - Có thật là ngài hiệp sĩ đòi bản thanh toán không ạ?

HIỆP SĨ: - Phải. Anh có mang đến cho ta không?

FABRIXƠ: - Bà chủ đang tính toán ạ.

HIỆP SĨ: - Chính bà chủ tính toán lấy ư?

FABRIXƠ: - Vâng bao giờ cũng là bà. Ngay cả lúc còn sinh thời ông cụ cũng vậy. Bà viết và làm tính giỏi hơn bất kỳ một nhân viên kế toán nào.

HIỆP SĨ: *(Nói một mình)* - Thực là một người đàn bà khác thường!

FABRIXƠ: - Ngài muốn từ biệt chúng tôi rồi sao?

HIỆP SĨ: - Phải, công việc của ta bắt buộc ta phải đi.

FABRIXƠ: - Cầu xin ngài hiệp sĩ đừng quên tên hầu phòng của ngài.

HIỆP SĨ: - Hãy cho ta bản thanh toán; ta biết ta sẽ phải làm gì rồi.

FABRIXƠ: - Ngài hiệp sĩ muốn tôi mang bản thanh toán ra đây chăng?

HIỆP SĨ: - Phải, ra đây! Lúc này ta chẳng muốn đi về phòng ta.

FABRIXƠ: - Ngài nói có lý. Giờ đây ông hầu tước đang ở trong phòng ngài. Chà, thật là một tai hoạ, cái ông hầu tước ấy. Ông ta theo đuổi bà chủ, nhưng xin thất lễ, ông ta lầm to, bởi vì bà chủ cuối cùng sẽ lấy tôi.

HIỆP SĨ: *(Lúng túng)* - Bản thanh toán của ta, mang đây!

FABRIXƠ: *(Vừa đi vào vừa nói)* - Có ngay, thưa ngài hiệp sĩ, có ngay!

CẢNH MƯỜI SÁU

Hiệp sĩ, một mình.

HIỆP SĨ: - Tất cả mọi người đều mê Miranđôlin. Cả ta cũng suýt nữa đã say đắm nàng, kể cũng không lạ. Nhưng ta sẽ đi, không để cho sức mạnh vô hình đó thắng ta. Ai kia nhỉ? Miranđôlin ư? Nàng muốn gì ở ta? Nàng cầm một tờ giấy. Chắc là bản thanh toán. Làm thế nào bây giờ? Ta cần phải chống đỡ được trận tấn công cuối cùng này. Trong hai giờ nữa, ta sẽ đi xa khỏi nơi đây.

CẢNH MƯỜI BẢY

Hiệp sĩ, thêm Miranđôlin tay cầm một tờ giấy.

MIRANĐÔLIN: *(Vẻ âu sầu)* - Thưa ngài...

HIỆP SĨ: - Có gì thế, Miranđôlin?

MIRANĐÔLIN: *(Đứng lại ở phía sau)* - Xin lỗi ngài.

HIỆP SĨ: - Hãy lại gần đây.

MIRANĐÔLIN: *(Vẻ âu sầu)* - Ngài đòi bản thanh toán. Tôi đã tính xong.

HIỆP SĨ: - Cô đưa tôi!

MIRANĐÔLIN: - Đây ạ.

Bà ta vừa đưa bản thanh toán cho hiệp sĩ vừa lấy tạp dề dụi mắt.

HIỆP SĨ: - Có gì thế? Khóc ư?

MIRANĐÔLIN: - Thưa ngài. không sao cả. Mắt tôi hơi bị khói vào.

HIỆP SĨ: - Khói vào mắt ư? Thật à? Rốt cuộc... Hết bao nhiêu tiền nhỉ? *(Ông ta đọc)* Hai mươi đồng pao-lô à? Bốn ngày tiếp đãi hậu hĩ như vậy mà chỉ hết hai mươi pao-lô thôi à?

MIRANĐÔLIN: - Ngài phải trả có thế thôi.

HIỆP SĨ: - Còn hai món đặc sản cho tôi sáng nay chưa được tính?

MIRANĐÔLIN: - Xin thứ lỗi, tôi thết ai cái gì thì không có lệ đòi thanh toán.

HIỆP SĨ: - Đấy là quà nàng tặng tôi hay sao?

MIRANĐÔLIN: - Xin ngài tha lỗi cho tôi đã trót tự tiện như thế và xin ngài vui lòng coi đó là một dấu hiệu của...

Bà ta che mặt giả bộ muốn khóc.

HIỆP SĨ: - Nàng làm sao thế?

MIRANĐÔLIN: - Vẫn cái khói đó. Hoặc bị gió lùa.

HIỆP SĨ: - Tôi sẽ vô cùng ân hận mà nghĩ rằng trong lúc nấu cho tôi hai món ăn ngon tuyệt đó nàng đã bị khói làm đau mắt.

MIRANĐÔLIN: - Chà, nếu là như vậy tôi xin... sẵn lòng chịu đựng!

Bà ta làm như muốn nén lại cho khỏi khóc.

HIỆP SĨ: *(Nói một mình)* - Chà! Ta không đi ngay lập tức thì...*(Với Miranđôlin)* Đây, hai đu-blông đây. Nàng hãy nhận cho, vì tình cảm đối với tôi... và xin nàng hãy rộng lòng tha thứ...

Ông ta lúng túng. Miranđôlin không nói năng chi, như bị ngất, ngã xuống chiếc ghế.

HIỆP SĨ: - Miranđôlin, trời ơi, Miranđôlin! Nàng bị ngất. Nàng mê ta rồi chăng? Nhưng sao nhanh thế? Mà tại sao lại không nhỉ? Còn ta, ta không mê nàng sao? Miranđôlin thân mến!... Ta mà lại đi

gọi một phụ nữ là thân mến ư? Phải, nhưng người phụ nữ đây bị ngất vì ta! Ô, nàng đẹp biết bao! Phải chi ta có chút gì để làm cho nàng tỉnh lại. Ta vốn không giao du với phụ nữ, nên ta chẳng có trong người các thứ thuốc hồi sinh. Bay đâu! Không có đứa nào cả ư? Mau lên... Ta tự mình đi lấy vậy. Cô gái đáng thương! Khốn nạn thân nàng!

Ông ta nhanh chóng đi vào.

MIRANĐÔLIN: *(Một mình)* - Lần này ta cho là thắng lợi đã về ta! Những vũ khí để chiến thắng bọn đàn ông thật là nhiều. Nhưng khi họ tỏ ra quá bướng bỉnh, thì đòn quyết định vẫn là trò ngất lịm đúng lúc! Nhưng kìa, ông ta trở lại.

Miranđôlin trở lại trạng thái ngất lịm.

HIỆP SĨ: *(Trở lại với một vò đầy nước)* - Ta đây, tôi đây. Nàng vẫn chưa tỉnh lại. Đúng rồi, nàng yêu ta rồi! *(Ông ta vẩy nước vào mặt Miranđôlin và nàng bắt đầu cử động)* Nào, nào, có anh đây, em yêu. Giờ thì ta không đi nữa.

CẢNH MƯỜI TÁM

Vẫn những người ấy, thêm hầu phòng của hiệp sĩ mang gươm và mũ của ông ta tới.

HẦU PHÒNG: - Thưa đại nhân, gươm và mũ ngài đây ạ.

HIỆP SĨ: *(Vẻ dữ tợn)* - Cút đi!

HẦU PHÒNG: - Còn hành lý...

HIỆP SĨ: - Mày có cút đi không, hở trời!

HẦU PHÒNG: - Trời, bà Mirandôlin!...

HIỆP SĨ: - Cút ngay không ta đập vỡ đầu bây giờ *(Ông ta giơ vò nước ra doạ nó. Hầu phòng vào)* - Và nàng vẫn chưa tỉnh lại ư? Trán nàng ướt đẫm mồ hôi. Nào, Mirandôlin thân yêu, cố gắng lên một chút, hãy mở mắt ra! Hãy nói với anh đi nào, đừng ngại!

CẢNH MƯỜI CHÍN

Vẫn những người ấy, thêm hầu tước và bá tước.

HẦU TƯỚC: *(Ra)* - Thưa ngài hiệp sĩ!

BÁ TƯỚC: *(Ra)* - Bạn thân mến!

HIỆP SĨ: *(Nói một mình)*- Ồ, lũ quấy rầy đáng nguyền rủa!

HẦU TƯỚC: - Mirandôlin, chao ôi!

Ông lăng xăng quanh bà ta.

MIRANĐÔLIN: *(Giọng yếu ớt)* - Tôi đang ở đâu thế này?

Bà ta đứng dậy

HẦU TƯỚC: - Ta gọi nàng và nàng đã tỉnh!

BÁ TƯỚC: - Thưa ngài hiệp sĩ, tôi có lời khen ngài!

HẦU TƯỚC: - Với con người vẫn tự cho rằng mình không chịu đựng được phụ nữ đấy!

HIỆP SĨ: - Thật là xấc xược!

BÁ TƯỚC: - Người ta sẽ nghĩ là ngài đã gục!

HIỆP SĨ: *(Vào)* - Ồ, xéo tất cả đi! Cả lũ các người xéo hết đi!

Ông ta ném chiếc vò xuống đất về phía bá tước và hầu tước, rồi giận dữ đi vào.

BÁ TƯỚC: *(Vào)* - Ông hiệp sĩ hoá điên rồi!

HẦU TƯỚC: *(Vào)* - Đây là một sự lăng nhục mà ông ta sẽ phải đền bù danh dự cho tôi!

MIRANĐÔLIN: *(Một mình)* - Ta đã thắng cuộc! Lòng ông ta bốc lửa, cháy thành ngọn rồi thành tro tàn! Để hoàn chỉnh thắng lợi của ta, vì nỗi nhục nhất của lũ đàn ông tự phụ, và vì danh dự lớn nhất của nữ giới chúng ta, ta chỉ còn một việc là buộc ông ta phải tự tỏ tình!

Miranđôlin vào.

HỒI BA

CẢNH MỘT

Trong căn phòng của Mirandôlin. Một chiếc bàn nhỏ và quần áo, khăn mền để là. Mirandôlin và Fabrixơ.

MIRANĐÔLIN: - Thôi, giờ giải lao đã hết. Bây giờ ta phải bắt tay vào việc một chút mới được. Và trước hết ta phải là đống khăn mền, quần áo này trước khi chúng khô kiệt. *(Gọi)* - Fabrixơ đâu! Ơi Fabrixơ!

FABRIXƠ: *(Ra)* - Bà hỏi gì ạ?

MIRANĐÔLIN: - Anh làm ơn lấy giúp tôi một chiếc bàn là nóng đến đây.

FABRIXƠ: *(Trịnh trọng)* - Thưa bà, được ạ.

Fabrixơ sắp sửa vào.

MIRANĐÔLIN: *(Vẻ sốt sắng)* - Tha lỗi cho tôi đã phiền anh như vậy!

FABRIXƠ: - Thưa bà, bà không phải xin lỗi tôi. Chừng nào tôi còn ăn cơm của bà thì tôi còn phải tuân lệnh bà.

Anh ta định vào.

MIRANĐÔLIN: - Xin anh một phút! Này nhé, không có cái gì buộc anh phải giúp tôi những việc như thế này, nhưng tôi biết rằng, anh làm việc đó là tự nguyện và bởi là vì chính tôi, còn về phần tôi thì... Nhưng tôi nói vậy đủ rồi, có phải không, anh?

FABRIXƠ: Về phần tôi, thậm chí tôi có thể nhảy xuống giếng vì bà[1]. Nhưng tôi thấy rõ tất cả những cái đó đều là công dã tràng!

MIRANĐÔLIN: - Tại sao lại là công dã tràng? Phải chăng tôi là kẻ vong ơn?

FABRIXƠ: - Bà không thích những người bình dân. Bà chỉ thích những hạng quý tộc.

MIRANĐÔLIN: - Anh thộn tội nghiệp ơi! Giá tôi có thể nói hết với anh!... Thôi, thôi, hãy chạy đi lấy bàn là cho tôi.

---

(1) Bản tiếng Pháp: Tôi có thể dùng lỗ tai tôi vợi nước cho bà.

FABRIXƠ: - Nhưng vì chính tôi đã thấy, chính mắt tôi đã trông thấy...

MIRANĐÔLIN: - Ba hoa thế là đủ rồi. Lấy bàn là cho tôi đi nào!

FABRIXƠ: - Được, được. Tôi đi đây. *(Hắn ta vừa đi vừa nói)* Tôi xin tuân lệnh bà, nhưng không phải cứ mãi mãi như thế đâu!

MIRANĐÔLIN: *(Làm ra vẻ nói riêng với mình nhưng cốt để cho Fabrixơ nghe được)* - Ôi dào! Đàn ông họ đều giống nhau tất! Ta càng yêu họ thì họ càng khó tính!

FABRIXƠ: *(Trở lại ngay, âu yếm nói)* - Sao kia? Bà vừa nói gì đấy?

MIRANĐÔLIN: - Thế nào, anh có định đi lấy bàn là cho tôi không đấy?

FABRIXƠ: - Vâng, tôi đi đây, tôi đi đây *(Nói một mình)* Ta không hiểu ra sao nữa. Khi thì nàng nhoẻn miệng cười với ta, khi thì nàng lại ương bướng. Ta không còn hiểu ra sao nữa!

Hắn vào.

CẢNH HAI

Miranđôlin, rồi hầu phòng của hiệp sĩ.

MIRANĐÔLIN: *(Một mình)* - Tội nghiệp anh chàng khờ dại! Tức giận đấy, nhưng vẫn cứ nghe lời ta! Buộc đàn ông phải chiều theo từng ý muốn nhỏ nhặt của ta, cũng vui! Giống như cái ông hiệp sĩ dễ thương kia: ông ta ghét phụ nữ đến thế, mà giờ đây, nếu ta muốn, ta vẫn có thể tuỳ thích bắt ông ta làm bất cứ hành động dại dột nào!

HẦU PHÒNG: *(Ra)* - Thưa bà Miranđôlin?

MIRANĐÔLIN: - Cái gì đấy, cậu nhỏ?

HẦU PHÒNG: - Thưa bà, chủ con gửi lời chào bà và sai con đến hỏi xem bà có khoẻ không?

MIRANĐÔLIN: - Nói với ông chủ cậu là tôi khoẻ lắm.

HẦU PHÒNG: - Chủ con bảo là bà hãy uống một tý tinh dầu tía tô trong cái lọ con này, bà sẽ thấy khoẻ ra.

Hầu phòng chìa cái lọ nhỏ bằng vàng cho Miranđôlin.

MIRANĐÔLIN: - Lọ này bằng vàng à!

HẦU PHÒNG: - Vâng, thưa bà Miranđôlin, bằng vàng. Con biết chắc chắn là như vậy.

MIRANĐÔLIN: - Tại sao chủ cậu không đưa thứ dầu tía tô này cho tôi khi tôi chợt bị cơn choáng váng khó chịu?

HẦU PHÒNG: - Là vì bấy giờ chủ con chưa có cái lọ này.

MIRANĐÔLIN: - Nhưng làm thế nào mà bây giờ ông ta lại có?

HẦU PHÒNG: - Thế này ạ, con xin tâm sự để bà rõ. Ban nãy, ông chủ con đi tìm người thợ kim hoàn. Ông đã mua lọ này những mười hai đồng xơ-canh, rồi sau ông bảo con đến hiệu bào chế mua tinh dầu tía tô. *(Miranđôlin bật cười)* Bà cười ư, thưa bà Miranđôlin?

MIRANĐÔLIN: - Tôi buồn cười vì chủ cậu gửi thuốc cho tôi vào lúc tôi đã khỏi đau rồi.

HẦU PHÒNG: - Thuốc này sẽ còn dùng được cho lần khác.

MIRANĐÔLIN: - Nào, để đề phòng, tôi sẽ uống một tý. *(Uống)* Cậu cầm về và cám ơn ông chủ hộ tôi.

Mirandôlin định trả chiếc lọ cho hầu phòng.

HẦU PHÒNG: - Ồ, nhưng lọ này thuộc về bà!

MIRANĐÔLIN: - Sao lại thế? Về tôi à?

HẦU PHÒNG: - Vâng, ông chủ con cố ý mua cho bà.

MIRANĐÔLIN: - Cố ý mua cho tôi ư?

HẦU PHÒNG: - Vâng, cố ý mua cho bà. Nhưng thôi, bí mật!

MIRANĐÔLIN: - Cậu hãy đem trả cho ông chủ và nói với ông là tôi xin cảm ơn.

HẦU PHÒNG: Kìa, bà Mirandôlin!...

MIRANĐÔLIN: - Tôi bảo cậu mang lọ này trả lại cho ông: tôi không cần đến nó!

HẦU PHÒNG: - Bà định lăng nhục ông chủ con như vậy sao?

MIRANĐÔLIN: - Đừng nói lăng nhăng nữa! Người ta bảo cậu thế nào, cậu hãy làm theo thế ấy! Đây, cầm lấy.

HẦU PHÒNG: - Con không kèo nhèo thêm nữa. Con sẽ mang trả lại cho ông chủ! *(Nói một mình)*. Chà, đàn bà đâu mà lạ kỳ thế! Từ chối một tặng vật đáng giá mười

hai xơ-canh! Tôi chưa từng gặp người nào như thế và cũng sẽ khó mà tìm được một người thứ hai như thế!

Nó vào.

CẢNH BA

Mirandôlin rồi Fabrixơ.

MIRANĐÔLIN: - Chà, ông hiệp sĩ bị thui đi, nướng lại đến chín vàng! Nhưng vì hành động vừa qua không phải vì vụ lợi mà ta làm, ta muốn ông ấy phải thừa nhận sức mạnh của phụ nữ mà không thể nói được rằng họ vụ lợi và hám của.

FABRIXƠ: *(Ra, lầu bầu, tay cầm chiếc bàn là)* - Bàn là của bà đây!

MIRANĐÔLIN: - Có đủ nóng không?

FABRIXƠ: - Thưa bà có, nóng đấy ạ.

MIRANĐÔLIN: - Còn chuyện gì nữa thế?

FABRIXƠ: - Ngài hiệp sĩ cử sứ giả đến với bà!

Ngài hiệp sĩ còn gửi cả quà tặng bà! Hầu phòng của ngài nói với tôi thế!

MIRANĐÔLIN: - Vâng, thưa ông, ông hiệp sĩ có gửi cho tôi một lọ bằng vàng và tôi đã gửi trả lại ông ta ngay tức khắc.

FABRIXƠ: - Bà đã gửi trả lại ông ta ngay tức khắc?

MIRANĐÔLIN: - Phải, người hầu phòng của ông ta sẽ nói lại cho anh biết.

FABRIXƠ: - Tại sao bà trả lại ông ta ngay tức khắc?

MIRANĐÔLIN: - Tại sao ư? Này nhé, có thể là vì để cho... Fabrixơ... không thể nói được là... Thôi, không nói đến chuyện ấy nữa!

FABRIXƠ: - Miranđôlin thân mến, tha lỗi cho tôi.

MIRANĐÔLIN: - Thôi, anh hãy đi đi, để tôi còn là quần áo.

FABRIXƠ: - Tôi không ngăn cản bà...

MIRANĐÔLIN: - Anh hãy đi chuẩn bị cho tôi một chiếc bàn là nữa khi nó nóng thì mang về đây cho tôi.

FABRIXƠ: - Tôi đi đây, tôi đi đây! Nhưng bà hãy tin chắc là, nếu tôi nói...

MIRANĐÔLIN: - Đừng nói thêm một câu nào nữa. Anh sắp làm cho tôi nổi giận đấy!

FABRIXƠ: - Tôi xin im. *(Nói một mình)* Nàng hơi khó chiều một chút, nhưng tôi yêu nàng.

Nó vào.

MIRANĐÔLIN: *(Một mình)* - Kể ra cũng chẳng phải là dở tí nào. Trước con mắt Fabrixơ, ta có cái đáng khen là đã từ chối không nhận quà của ông hiệp sĩ. Đó là cái mà người đời gọi là biết xã giao, là biết đối xử khôn khéo và biết tranh thủ tất cả một cách duyên dáng, lịch sự và có chút bông đùa. Ta không muốn cho thiên hạ nói được rằng về mặt ý nhị, ta không xứng đáng với nữ giới của ta!

Miranđôlin tiếp tục là.

CẢNH BỐN

Miranđôlin, rồi thêm ông hiệp sĩ.

HIỆP SĨ: *(Ở phía đằng sau, nói một mình)* - Nàng đây rồi! Ta đã định không đến, nhưng ma quỷ đã dun dủi ta đến đây.

MIRANĐÔLIN: *(Liếc mắt nhìn ông ta, nhưng vẫn không ngừng tay là)* - Ông ta kia, ông ta kia!

HIỆP SĨ: - Mirandôlin đấy à?

MIRANĐÔLIN: *(Vừa là quần áo, vừa nói)* - Ồ, thưa ngài hiệp sĩ, xin kính chào ngài.

HIỆP SĨ: - Nàng thấy trong người thế nào?

MIRANĐÔLIN: *(Vừa là vừa nói, không nhìn ông ta)* - Rất khoẻ, xin đa tạ ngài!

HIỆP SĨ: - Tôi có một vài lý do để phàn nàn về cô, Mirandôlin ạ.

MIRANĐÔLIN: *(Tay vẫn là)* - Sao lại thế, thưa ngài hiệp sĩ?

HIỆP SĨ: - Là vì cô đã từ chối chiếc lọ nhỏ tôi gửi tặng.

MIRANĐÔLIN: *(Tay vẫn đưa bàn là)* - Ngài muốn tôi phải làm gì với chiếc lọ đó?

HIỆP SĨ: - Để cô dùng khi cần.

MIRANĐÔLIN: *(Vẫn là)* - Nhờ trời, tôi không phải là người hay bị ngất. Cái vừa xảy ra hôm nay trước đây chưa một lần nào xảy ra với tôi!

HIỆP SĨ: - Mirandôlin thân mến, tôi không

muốn mình là cái nguyên nhân gây ra sự việc đáng buồn đó.

MIRANĐÔLIN: *(Vừa là vừa nói)* - Chao ôi, tôi e rằng chính ngài lại là nguyên nhân của sự việc.

HIỆP SĨ: *(Say sưa)* - Tôi? Thực ư?

MIRANĐÔLIN: *(Càng là hăng)* - Chính là thứ rượu Buốcgônhơ chết tiệt kia mà ngài ép tôi uống đã làm cho tôi mệt người.

HIỆP SĨ: *(Bị ray rứt)* - Sao? Có thể thế chăng?

MIRANĐÔLIN: *(Vẫn là)* - Không còn nghi ngờ chút nào cả! Vì vậy cho nên từ giờ tôi sẽ không vào phòng ngài nữa.

HIỆP SĨ: *(Một cách âu yếm)* - Tôi hiểu nàng định nói gì. Nàng không mốn đến phòng tôi nữa ư? Tôi hiểu điều bí mật đó. Phải, tôi hiểu rồi. Nhưng Miranđôlin thân mến, nàng cứ đến nhé. Nàng sẽ không phải hối tiếc vì chuyện đó đâu.

MIRANĐÔLIN: - Bàn là này không nóng nữa. *(Gọi)* Kìa Fabrixơ đâu! Nếu chiếc kia nóng rồi thì mang đến đây cho tôi.

HIỆP SĨ: - Xin cô làm ơn giữ lấy chiếc lọ này.

MIRANĐÔLIN: *(Vẻ kiêu hãnh, tay vẫn là quần áo)* - Thật thà mà nói, thưa ông hiệp sĩ, tôi không bao giờ nhận quà của ai.

HIỆP SĨ: - Thế mà bà đã nhận quà của ông bá tước Đanbafiôrita đấy.

MIRANĐÔLIN: *(Tay vẫn là)* - Tôi bị ép buộc thôi. Để không làm phật lòng ông ta.

HIỆP SĨ: - Thế nhưng cô lại làm tôi phật lòng mà chẳng cảm thấy gì sao?

MIRANĐÔLIN: *(Vừa là vừa nói)* - Đối với ngài, một người phụ nữ làm phật lòng ngài thì có can chi? Bởi vì ngài không thể nào gần phụ nữ được kia mà!

HIỆP SĨ: - Chà, Mirandôlin! Bây giờ tôi không thể nói thế được nữa!

MIRANĐÔLIN: *(Vừa là vừa nói)* - Trăng non mọc lúc mấy giờ vậy, ngài hiệp sĩ nhỉ?

HIỆP SĨ: - Sự thay đổi diễn ra trong lòng tôi không có gì giống với trăng tròn trăng khuyết cả! Đó là phép lạ chỉ do sắc đẹp của nàng, chỉ do vẻ duyên dáng của nàng mà ra thôi. *(Mirandôlin cười phá lên, tay vẫn là)*. Nàng cười sao?

MIRANĐÔLIN: *(Tay vẫn là)* - Ngài không muốn cho tôi cười ư? Ngài chế giễu tôi mà lại không cho tôi cười ư?

HIỆP SĨ: - Chà, Cô bé khéo vờ! Tôi chế giễu nàng, có phải không? Thôi, nàng cầm lấy chiếc lọ này.

MIRANĐÔLIN: *(Vẫn là)* - Không, không, xin cảm ơn.

HIỆP SĨ: - Nàng cầm lấy, không tôi giận đấy!

MIRANĐÔLIN: *(Gọi rất to)* - Fabrixơ, bàn là của tôi đâu?

HIỆP SĨ: *(Xao xuyến)* - Nàng có cầm hay không?

MIRANĐÔLIN: - Bình tĩnh, bình tĩnh nào!

Miranđôlin cầm chiếc lọ và khinh bỉ ném nó vào giỏ đựng khăn mền, quần áo.

HIỆP SĨ: - Nàng đối xử với nó thế đấy ư?

MIRANĐÔLIN: *(Gọi)* - Fabrixơ!

CẢNH NĂM

Vẫn những người ấy, thêm Fabrixơ mang bàn là đến.

FABRIXƠ: *Ra* - Có tôi đây!

Thấy ông hiệp sĩ, anh ta cau có.

MIRANĐÔLIN: *(Cầm bàn là)* - Nó có đủ nóng không?

FABRIXƠ: *(Lầu bầu)* - Có, thưa bà.

MIRANĐÔLIN: *(Âu yếm)* - Sao vậy? Có chuyện gì khiến anh bực bội sinh ra bẳn tính phải không?

FABRIXƠ: - Không, thưa bà chủ, không có gì cả!

MIRANĐÔLIN: *(Vẫn giữ vẻ âu yếm)*- Anh khó ở sao?

FABRIXƠ: - Đưa cho tôi chiếc bàn là kia để đem đặt nó lên lò.

MIRANĐÔLIN: *(Vẫn vẻ âu yếm như thế)* - Thực vậy, tôi sợ anh khó ở.

HIỆP SĨ: - Thôi, bà đưa cho hắn chiếc bàn là, để hắn đi đi!

MIRANĐÔLIN: - Thưa ngài hiệp sĩ, ngài biết đấy, tôi rất có cảm tình với Fabrixơ: đó là người tin cẩn của tôi!

HIỆP SĨ: *(Nói một mình, rất bực tức)* - Ta không chịu được nữa!

MIRANĐÔLIN: *(Đưa bàn là cho Fabrixơ)* - Đây, Fabrixơ thân mến, anh đi đốt nó lên.

FABRIXƠ: *(Âu yếm)* - Chà, thưa bà...

MIRANĐÔLIN: *(Xua anh ta đi)* - Thôi, thôi, mau lên!

FABRIXƠ: *(Nói một mình)* - Sống thế này không phải là sống. Ta không chịu được nữa rồi.

Hắn vào.

CẢNH SÁU

Hiệp sĩ và Mirandôlin

HIỆP SĨ: - Thưa bà, quả là bà quá ngọt ngào với người hầu phòng của bà!...

MIRANĐÔLIN: *(Khô khan)* - Ngài định nói gì thế, xin ngài cho biết?

HIỆP SĨ: - Rõ ràng là bà mê hắn ta rồi!

MIRANĐÔLIN: - Tôi ấy à, mê một người hầu phòng? Ngài ban cho tôi một lời khen hay ho đấy, thưa ngài. Nhưng ngài nên biết là tôi không có cái thị hiếu thấp hèn đến thế! Lúc nào tôi muốn yêu, tôi sẽ dùng thì giờ của tôi tốt hơn.

Miranđôlin là quần áo.

HIỆP SĨ: - Miranđôlin, nàng xứng đáng với tình yêu của một ông vua.

MIRANĐÔLIN: *(Vừa là vừa nói)* - "Vua" Carô hay "Vua" Pich?[1]

HIỆP SĨ: - Ta hãy nói chuyện nghiêm túc và đừng đùa giỡn nữa, Mirandôlin ạ.

MIRANĐÔLIN: *(Vừa là vừa nói)* - Ngài nói đi, tôi nghe đây.

HIỆP SĨ: - Nàng không dừng tay một lát được sao?

MIRANĐÔLIN: *(Vừa là vừa nói)* - Tôi rất tiếc, nhưng phải chuẩn bị sẵn sàng chỗ quần áo khăn mền này cho ngày mai.

HIỆP SĨ: - Vậy là đối với nàng, chỗ quần áo, khăn mền này quan trọng hơn tôi hay sao?

MIRANĐÔLIN: *(Tay vẫn là)* - Hẳn là thế!

HIỆP SĨ: - Nàng quả là thẳng thắn đấy!

MIRANĐÔLIN: *(Vẫn là quần áo)* - Mà phải, bởi vì tôi cần đến chỗ khăn mền, quần áo này, còn ngài là một người mà tôi không thể tin cậy tuyệt đối được!

---

(1) Chơi chữ: Trong cỗ bài tu-lơ-khơ, quân K gọi bằng quân "Vua". (Chữ K là chữ đầu của từ King, tiếng Anh có nghĩa là Vua).

HIỆP SĨ: - Ngược lại, tôi là người nàng có thể sai bảo tùy lòng.

MIRANĐÔLIN: *(Tay vẫn là)* - Kìa, thưa ngài hiệp sĩ, ngài quên rằng tôi là một phụ nữ sao?

HIỆP SĨ: - Nàng đừng làm tôi đau khổ nữa! Nàng trả thù vậy đủ rồi. Tôi quý mến nàng, chính nàng ấy; tôi quý mến những người phụ nữ như nàng, nếu như có những con người như thế trên đời. Tôi quý mến nàng, tôi yêu nàng, và tôi xin nàng hãy rủ lòng thương đến tôi.

MIRANĐÔLIN: *(Tay vẫn đưa bàn là)* - Được, thưa ngài hiệp sĩ, chúng ta sẽ nói với họ thế.

Trong khi là, Miranđôlin đánh rơi chiếc tay áo giả.

HIỆP SĨ: - Xin nàng hãy tin ở tôi!

Ông ta nhặt chiếc tay áo giả và đưa cho Miranđôlin.

MIRANĐÔLIN: - Tôi không dám phiền ngài.

HIỆP SĨ: - Nàng đáng được mọi người hầu hạ. *(Miranđôlin cười)* Nàng vẫn cười ư?

MIRANĐÔLIN: - Ngài còn chế giễu tôi thì tôi còn cười!

HIỆP SĨ: - Miranđôlin. tôi không thể chịu được nữa!

MIRANĐÔLIN: - Ngài khó ở chăng?

HIỆP SĨ: - Phải, tôi cảm thấy mình ngã quỵ đến nơi!

MIRANĐÔLIN: *(Vẻ kiêu hãnh, chìa chiếc lọ cho ông ta)* - Đây lọ tinh dầu tía tô của ngài đây.

HIỆP SĨ: - Nàng đừng đối xử với tôi tàn nhẫn như thế! Nàng hãy tin tôi, tôi yêu nàng, tôi xin thề là tôi yêu nàng. *(Ông ta định cầm tay Miranđôlin, nhưng nàng đưa chiếc bàn là làm bỏng ông ta)* Úi chà chà!

MIRANĐÔLIN: - Ồ, ngài tha lỗi, tôi không cố ý làm thế đâu.

HIỆP SĨ: - Không sao, không sao cả! Tôi còn mắc với nàng một vết bỏng sâu hơn kia!

MIRANĐÔLIN: - Ở chỗ nào vậy, thưa ngài!

HIỆP SĨ: - Ở trái tim tôi!

MIRANĐÔLIN: *(Vừa cười vừa nói)* - Fabrixơ!

HIỆP SĨ: - Xin bà đừng gọi nó đến.

MIRANĐÔLIN: - Nhưng tôi lại cần chiếc bàn là khác.

HIỆP SĨ: - Khoan đã... Tôi... để tôi đi gọi hầu phòng của tôi.

MIRANĐÔLIN: *(Gọi rất to)* - Fabrixơ!

HIỆP SĨ: - Tôi xin thề có Trời là nếu nó đến tôi sẽ đập vỡ đầu nó ra!

MIRANĐÔLIN: - Hừ, đấy mới là cái hay ho hơn tất cả! Tôi không còn có quyền sai bảo kẻ hầu người hạ của tôi nữa!

HIỆP SĨ: - Nàng hãy gọi một tên khác! Tên này, tôi không thể nào trông mặt nó!

MIRANĐÔLIN: *(Đứng xa khỏi bàn, tay cầm bàn là)* - Thưa ngài hiệp sĩ, hình như ngài đi hơi quá xa đấy!

HIỆP SĨ: - Xin nàng tha lỗi cho tôi... Tôi không tự chủ nổi!

MIRANĐÔLIN: - Tôi đích thân xuống nhà bếp, như vậy ngài sẽ được hài lòng.

HIỆP SĨ: - Không, Miranđôlin thân yêu, hãy ở lại!

MIRANĐÔLIN: *(Đi đi lại lại)* - Chưa từng thấy thế này bao giờ!

HIỆP SĨ: *(Theo sau Miranđôlin)* - Nàng thứ lỗi cho tôi.

MIRANĐÔLIN: *(Đi đi lại lại)* - Tôi không thể gọi ai theo ý tôi muốn nữa sao?

HIỆP SĨ: *(Vẫn theo sau nàng)* - Xin thú thật, tôi ghen với tên hầu phòng này.

MIRANĐÔLIN: *(Nói một mình)* - Ông ta lẽo đẽo theo ta như một con chó con.

HIỆP SĨ: - Đây là lần đầu tiên tôi biết được thế nào là tình yêu.

MIRANĐÔLIN: - Chưa từng có ai ra lệnh cho tôi bao giờ!

HIỆP SĨ: *(Vẫn theo sau nàng)* - Tôi van nàng: đâu có phải tôi định ra lệnh cho nàng!

MIRANĐÔLIN: *(Quay lại, vẻ kênh kiệu)* - Ngài muốn gì ở tôi?

HIỆP SĨ: - Tình yêu, sự thông cảm, tình thương.

MIRANĐÔLIN: - Một con người mới sáng nay thôi còn chưa thể giáp mặt phụ nữ, giờ đây lại van xin tình thương của tôi ư? Không, không thể được: tôi không thể

tin điều ấy được. *(Nói một mình)* Cho mi chết đi. Điều đó sẽ dạy cho mi biết khinh rẻ phụ nữ!

Miranđôlin vào.

CẢNH BẢY

Hiệp sĩ, một mình

HIỆP SĨ: - Ồ, thật đáng nguyền rủa cái giây phút ta bắt đầu ngắm nhìn nàng! Ta đã bị mắc bẫy và không phương cứu vãn.

CẢNH TÁM

Hiệp sĩ, thêm hầu tước.

HẦU TƯỚC: - Ngài hiệp sĩ, ngài đã chửi tôi.

HIỆP SĨ: - Xin lỗi ngài, đó là chẳng may thôi.

HẦU TƯỚC: - Tôi lấy làm lạ cho ngài.

HIỆP SĨ: - Vả chăng, vò nước ấy vẫn chưa chạm tới ngài.

HẦU TƯỚC: - Một giọt nước đã làm hoen áo tôi.

HIỆP SĨ: - Một lần nữa, xin lỗi ngài.

HẦU TƯỚC: - Đó là một hành vi xấc xược.

HIỆP SĨ: - Tôi không cố ý làm thế. Lần thứ ba, tôi xin lỗi ngài.

HẦU TƯỚC: - Tôi đòi bồi thường danh dự.

HIỆP SĨ: - Nếu ngài không muốn thứ lỗi cho tôi, nếu ngài muốn đòi bồi thường danh dự, tôi xin sẵn sàng làm theo ý ngài. Ngài không làm cho tôi sợ hãi đâu, ngài biết đấy.

HẦU TƯỚC: *(Dịu giọng)* - Tôi sợ vết bẩn này không tẩy được, vì thế nên tôi tức giận.

HIỆP SĨ: *(Vẻ khinh bỉ)* - Khi một người quý tộc đã xin lỗi ngài, thì ngài còn muốn gì hơn nữa?

HẦU TƯỚC: - Nếu không có ác ý gì thì thôi, ta cho qua!

HIỆP SĨ: - Xin nhắc lại với ngài rằng tôi sẵn sàng làm cho ngài được hài lòng bằng mọi sự đền bù theo ý muốn của ngài.

HẦU TƯỚC: - Ta đừng nhắc đến chuyện đó nữa, đừng nói đến chuyện đó nữa!

HIỆP SĨ: - Thưa ngài, ngài chỉ là một kẻ thô tục.

HẦU TƯỚC: - Ồ, một cách đền bù hiệu quả thật! Cơn giận của tôi đã nguôi đi rồi mà ngài còn khơi nó lên!

HIỆP SĨ: - Chắc là tôi hơi bẳn tính!

HẦU TƯỚC: - Thôi, tôi sẽ tha thứ cho ngài. Tôi biết cái gì đang trêu chọc ngài rồi.

HIỆP SĨ: - Tôi không dúng vào công việc của ngài, ngài cũng đừng dúng vào công việc của tôi.

HẦU TƯỚC: - Cả cái nhà ông ghét đàn bà này cũng đã ngã gục!

HIỆP SĨ: - Tôi à? Ngài nói lăng nhăng gì vậy?

HẦU TƯỚC: - Đúng mà, thế là ngài đã si tình rồi đấy!

HIỆP SĨ: - Ồ, quỷ tha ma bắt ngài đi!

HẦU TƯỚC: - Việc gì mà phải giấu giếm?

HIỆP SĨ: *(Vào)* - Để tôi yên, không thì, thề có trời, tôi sẽ làm cho ngài phải hối hận.

CẢNH CHÍN

Hầu tước, một mình

HẦU TƯỚC: - Hắn ta yêu, và hắn ta xấu hổ không

muốn cho ai hay... Nhưng phải chăng hắn muốn giấu ta vì hắn sợ ta chăng? Phải, chắc hắn sợ tỏ ra là tình địch của ta... Ồ, vết bẩn này làm rầy rà ta quá! Giá mà ta biết cách tẩy nó đi nhỉ! Các bà nội trợ vẫn có thứ bột tẩy được vết bẩn. *(Ông ta nhìn lên bàn và giỏ quần áo)* Ồ, cái lọ con xinh quá! Nó bằng gì không biết? Bằng vàng thật hay mạ vàng? Chắc là mạ vàng vì nếu là vàng thực thì người ta không vứt lăn lóc như thế kia. Có lẽ nó đựng cồn mê - điệt, nếu đúng thế thì rất hay cho ta, có thể tẩy sạch vết bẩn. *(Ông ta mở nút và hít hơi trong lọ)* Không, đó là tinh dầu tía tô. Và là thứ hảo hạng, có lẽ thế. Ta sẽ nếm thử.

CẢNH MƯỜI

Vẫn ông hầu tước, thêm Đêjanirơ

ĐÊJANIRƠ: *(Ra)* - Thưa ngài hầu tước, ngài làm gì một mình thế? Tôi đang mong được ngài đến thăm.

HẦU TƯỚC: - Ồ, thưa bà bá tước. Đúng là tôi sắp sửa đến thăm bà đây.

ĐÊJANIRƠ: - Ngài đang làm gì đấy?

HẦU TƯỚC: - Tôi sẽ nói bà hay. Tôi là một người ưa sạch sẽ đến là kiểu cách. Tôi muốn tẩy được vết bẩn con con này.

ĐÊJANIRƠ: - Bằng thứ gì, thưa ngài?

HẦU TƯỚC: - Bằng tinh dầu tía tô này.

ĐÊJANIRƠ: - Xin ngài tha thứ cho cái tính bộc tuệch của tôi. Nhưng tinh dầu tía tôi không phải là thứ cần cho ngài. Nó chỉ làm cho vết bẩn loang rộng thêm ra thôi.

HẦU TƯỚC: - Vậy phải làm thế nào?

ĐÊJANIRƠ: - Tôi ấy, tôi có một bí quyết làm mất được vết bẩn.

HẦU TƯỚC: - Bà hãy bảo cho tôi biết, tôi xin đội ơn bà.

ĐÊJANIRƠ: - Xin vui lòng. Cứ mất cho tôi một đồng ê-quy là vết bẩn này sạch ngay không còn trông thấy nữa.

HẦU TƯỚC: - Mất cho bà một đồng ê-quy kia à?

ĐÊJANIRƠ: - Phải, thưa ngài hầu tước. Ngài cho là đắt quá sao?

HẦU TƯỚC: - Thà cứ thử bằng tinh dầu tía tô này còn hơn.

ĐÊJANIRƠ: - Tinh dầu tía tô đó có tốt không?

HẦU TƯỚC: - Loại thượng hạng đấy. Bà hãy ngửi xem.

Ông ta đưa cho Đêjanirơ lọ dầu tía tô.

ĐÊJANIRƠ: *(Nếm thử dầu)* - Ồ, loại tinh dầu mà tôi pha chế còn tốt hơn kia!

HẦU TƯỚC: - Bà là một người phụ nữ quý giá!

ĐÊJANIRƠ: - Tôi có một vài tài mọn.

HẦU TƯỚC: - Chắc bà quá khiêm tốn đấy thôi.

ĐÊJANIRƠ: - Lọ này bằng vàng có phải không?

HẦU TƯỚC: - Đúng, đúng, tất nhiên rồi. *(Nói một mình)* Bà ta không biết phân biệt vàng với một hợp kim tồi khác!

ĐÊJANIRƠ: - Lọ này là của ngài đấy ư, thưa ngài hầu tước!

HẦU TƯỚC: - Phải, nó là của tôi, nhưng nó sẽ là của bà, nếu bà muốn.

ĐÊJANIRƠ: - Ngài nhã nhặn quá?

Cô ta bỏ lọ vào túi.

HẦU TƯỚC: - Tôi thấy bà vui tính đáo để!

ĐÊJANIRƠ: - Sao kia? Ngài chẳng đã tặng tôi là gì?

HẦU TƯỚC: - Nhưng nó không xứng đáng với bà! Nó chẳng ra cái gì đâu! Nếu bà muốn, tôi sẽ tặng bà cái khác đẹp hơn nhiều.

ĐÊJANIRƠ: - Ồ, tôi không hiểu được ngài! Cái lọ này cũng đẹp quá đi rồi! Tôi xin cảm ơn ngài, thưa ngài hầu tước.

HẦU TƯỚC: - Này, nói kín đấy, lọ này không phải bằng vàng đâu. Nó mạ vàng thôi.

ĐÊJANIRƠ: - Càng hay! Với tôi nó còn quý hơn vàng thật. Vả lại, phàm cái gì của ngài cho mà chẳng quý?

HẦU TƯỚC: - Được, được! Không nói nhiều nữa. Bà hãy giữ lấy vì nó hợp với sở thích của bà. *(Nói một mình)* Mặc kệ! Ta sẽ phải trả tiền lại cho Mirandôlin. Chẳng biết nó đáng giá bao nhiêu? Một đồng Philip ư?

ĐÊJANIRƠ: - Ông hầu tước là một nhà quý tộc hào phóng!

HẦU TƯỚC: - Tôi lấy làm xấu hổ đã tặng bà một vật xoàng xĩnh quá. Tôi muốn lọ này phải bằng vàng kia!

ĐÊJANIRƠ: *(Rút lọ ở túi ra ngắm nghía)* - Nói thực, ai cũng sẽ bảo nó bằng vàng thật mất! Bất cứ ai cũng sẽ bị lầm!

HẦU TƯỚC: - Thực vậy, ai không quen dùng vàng thì người đó sẽ lầm, còn như tôi thì rất sành.

ĐÊJANIRƠ: - Nó nặng thế này, ai mà chẳng tin chắc là vàng!

HẦU TƯỚC: - Thế mà lại là vàng giả đấy!

ĐÊJANIRƠ: - Tôi nóng lòng muốn đưa ngay bà bạn Hoóctanxơ của tôi coi.

HẦU TƯỚC: - Bà hãy nghe tôi, thưa bà bá tước, bà đừng cho Mirandôlin xem đấy. Bà ta hay gièm pha... Không biết bà có hiểu tôi không?

ĐÊJANIRƠ: - Tôi hiểu ngài rõ lắm! Nhưng ngài đừng lo, tôi chỉ cho Hoóctanxơ xem thôi.

HẦU TƯỚC: - Cho bà tử tước ấy à?

ĐÊJANIRƠ: - Phải, cho bà tử tước!

Đêjanirơ vừa đi vào vừa cười.

CẢNH MƯỜI MỘT

Hầu tước, rồi hầu phòng của hiệp sĩ.

HẦU TƯỚC: *(Một mình)* - Ta cho rằng bà ta cười vì đã xin khéo được cái lọ con đó. Nếu nó bằng vàng thực thì ta tiếc biết bao! Rốt cuộc, tính hào phóng của ta chẳng mất gì nhiều lắm. Nếu Miranđôlin đòi lọ, thì ta sẽ trả tiền cho nàng... khi nào ta có tiền.

HẦU PHÒNG: *(Ra và tìm trên bàn)* - Nó biến đâu mất rồi?

HẦU TƯỚC: - Anh tìm chi đấy, anh bạn?

HẦU PHÒNG: - Con tìm lọ tinh dầu tía tô. Bà Miranđôlin hỏi đến lọ. Bà bảo là để nó ở đây, nhưng con không thấy nó đâu cả.

HẦU TƯỚC: - Một chiếc lọ con mạ vàng phải không?

HẦU PHÒNG: - Không, thưa ngài hầu tước, nó bằng vàng thật. Một chiếc lọ con bằng vàng thật!

HẦU TƯỚC: - Bằng vàng ư?

HẦU PHÒNG: - Dĩ nhiên là bằng vàng. Mua nó phải mất mười hai đồng xơ-canh kia đấy, con biết rất rõ ràng.

Hầu phòng tìm kiếm.

HẦU TƯỚC: *(Nói một mình)* - Ồ, khốn nạn thân tôi. *(Với hầu phòng)* Nhưng nghĩ thế nào mà lại vứt lăn vứt lóc một cái lọ bằng vàng ra đấy?

HẦU PHÒNG: - Bà Miranđôlin bỏ quên nó ở đây và con không tìm thấy nó nữa.

HẦU TƯỚC: - Ta không thể tin được là nó bằng vàng.

HẦU PHÒNG: - Con xin nói với ngài là nó bằng vàng. Có lẽ ngài đã nhìn thấy nó?

HẦU TƯỚC: - Ta ấy à? Không, không, ta không nhìn thấy nó.

HẦU PHÒNG: - Thôi được, con sẽ nói với bà Miranđôlin là con không tìm thấy. Mặc kệ bà ta! Chỉ có một việc bỏ nó vào túi mà không xong.

Nó vào.

CẢNH MƯỜI HAI

Hầu tước, rồi bá tước

HẦU TƯỚC: *(Một mình)* - Ôi, khốn nạn thân tôi, ôi, hầu tước Fooclipôpôli bất hạnh! Tưởng nó là mạ vàng ta đã cho mất bà bá tước, hoá ra nó bằng vàng thật và đáng giá mười hai đồng xơ-canh! Làm thế nào để thoát khỏi tình trạng bực mình này? Nếu ta lấy lại cái lọ ấy ở bà bá tước, thì bà sẽ thấy ta quá ư lố bịch. Nếu Miranđôlin biết được là ta đã lấy lọ của nàng thì sẽ nguy hại đến danh dự của ta. Ta là nhà quý tộc! Ta phải hoàn tiền lại cho nàng! Vậy ta sẽ hoàn lại... Nhưng chao ôi, tiền ta không có!

BÁ TƯỚC: *(Ra)* - Này, ngài hầu tước, ngài nghĩ gì về tình hình thời sự mới xảy ra! Khá tức cười đấy nhỉ, ngài có thấy không?

HẦU TƯỚC: - Về vấn đề gì vậy.

BÁ TƯỚC: - Ngài hiệp sĩ người rừng của chúng ta, cái anh chàng miệt thị đàn bà ấy, lại đi yêu Miranđôlin!

HẦU TƯỚC: - Hừ, tôi lấy làm thú vị về chuyện đó!

Phải, tôi thú vị thấy hắn ta buộc phải thừa nhận ưu điểm của cô chủ quán đáng tôn thờ của chúng ta. Hắn ta sẽ có thể nhận thấy tôi không phải là hạng người say mê một đối tượng không xứng đáng, và hắn sẽ phải chịu đựng, phải đau khổ và chết gục như một sự trừng phạt đích đáng về cái thái độ xấc xược của hắn ta!

BÁ TƯỚC: - Nhưng nếu Mirandôlin yêu lại ông ta thì sao?

HẦU TƯỚC: - Không thể được! Cô ta sẽ không lăng nhục tôi như vậy đâu! Cô ta biết tôi là ai. Cô ta biết tôi đã làm những gì cho cô.

BÁ TƯỚC: - Tôi ấy, tôi đã làm cho cô ta nhiều thứ hơn ông. Nhưng tất cả cái đó cũng bằng vô ích thôi. Mirandôlin chăm sóc ngài hiệp sĩ Đơ Ripafratta và cô ấy đã tỏ ra rất quan tâm đến ông ta, cả ngài lẫn tôi chưa bao giờ được cô ta đối xử như thế. Và thêm một bằng chứng nữa là, càng làm nhiều việc cho phụ nữ bao nhiêu, họ càng ít biết ơn bấy nhiêu, và

bao giờ họ cũng theo đuổi những kẻ khinh bỉ họ, trong khi những người tôn thờ họ thì họ lại giễu cợt, coi thường.

HẦU TƯỚC: - Nếu đúng thế thì... mà không, có lẽ không phải thế!

BÁ TƯỚC: - Tại sao lại không phải thế được?

HẦU TƯỚC: - Ngài định xếp ông hiệp sĩ ngang hàng với chúng tôi chăng?

BÁ TƯỚC: - Chính ngài, ngài không thấy Mirandôlin ngồi ăn với ông ta à? Có bao giờ cô ta lại chịu ngồi như thế với ngài không? Không! Và khăn mền, quần áo loại sang đều dành cho ông ta! Và phục vụ ông ta ăn trước tiên! Lại dọn cho ông ta những món ăn tự tay cô ta làm lấy! Các người hầu đều trông thấy và họ kháo nhau ầm lên. Fabrixơ thì ghen lồng ghen lộn! Rồi lại còn cơn ngất lịm kia nữa, dù thật hay giả không biết, chẳng phải là dấu hiệu rành rành của tình yêu đấy ư?

HẦU TƯỚC: - Sao kia! Người ta nấu riêng cho ông hiệp sĩ những món ra-gu thơm ngon,

còn tôi chỉ ăn nước luộc loãng thếch và xúp hâm lại! Phải, đúng vậy, đó là một sự lăng nhục đối với chức tước, địa vị của tôi!

BÁ TƯỚC: - Và tôi thì đã tiêu pha tốn kém biết bao nhiêu cho cô ta!

HẦU TƯỚC: - Và tôi thì đã mất hàng đống quà cáp cho cô ta! Tôi cũng mời cô ta uống cả rượu nho đảo Sip, một thứ đồ uống vô giá. Tôi chắc là so với những cái chúng ta đã làm cho cô ta thì ông hiệp sĩ chưa làm nổi một phần nghìn đâu.

BÁ TƯỚC: - Dẫu sao thì cả ông hiệp sĩ nữa cũng có tặng nàng một món quà.

HẦU TƯỚC: - Vậy ư? Món gì thế?

BÁ TƯỚC: - Một lọ tinh dầu tía tô bằng vàng.

HẦU TƯỚC: *(Nói một mình)* - Ôi, trời! *(Với bá tước)*: Sao ngài biết?

BÁ TƯỚC: - Hầu phòng của ông ta nói với hầu phòng của tôi thế.

HẦU TƯỚC: *(Nói một mình)* - Càng ngày càng khốn đốn! Thế là ta thành con nợ của ông hiệp sĩ mất rồi!

BÁ TƯỚC: - Tôi nhận thấy Mirandôlin là người vô ơn. Tôi quyết không bận tâm tới cô ta nữa và sẽ rời ngay cái quán trọ không xứng đáng với tôi này!

HẦU TƯỚC: - Phải, ngài nói đúng!

BÁ TƯỚC: - Và ngài, là nhà quý tộc chân chính, ngài cũng phải làm như tôi mới được.

HẦU TƯỚC: - Hẳn là thế! Nhưng... đi đâu?

BÁ TƯỚC: - Ngài cứ để tôi tìm cho ngài chỗ ở.

HẦU TƯỚC: - Một chỗ ở... đại loại như thế nào?

BÁ TƯỚC: - Ta sẽ đi đến nhà một người đồng hương của tôi, như thế sẽ không mất tiền gì cả.

HẦU TƯỚC: - Đừng nói nữa! Ngài là người quá thân tình với tôi, làm sao tôi từ chối ngài cho được!

BÁ TƯỚC: - Được, và chúng ta sẽ trả thù người đàn bà bất nhân này!

HẦU TƯỚC: *(Nói một mình)* - Nhưng còn chiếc lọ kia! Ta là nhà quý tộc, ta không thể phạm một điều khiếm nhã như thế được!

BÁ TƯỚC: - Đã quyết định rồi thì đừng trù trừ

nữa, ông hầu tước ạ! Ta hãy đi khỏi nơi đây! Xin ngài làm thế cho tôi vui lòng và nếu ngài có cần gì tôi sẽ xin giúp!

HẦU TƯỚC: - Tôi cần phải nói với ngài... Nói kín, phải không nhỉ? Nhất là đừng để ai biết!... Tá điền của tôi thường chậm nộp tô cho tôi và...

BÁ TƯỚC: - Và chắc là ngài nợ Mirandôlin?

HẦU TƯỚC: - Phải, mười hai xơ-canh.

BÁ TƯỚC: - Mười hai đồng xơ-canh à? Có lẽ phải đến hàng tháng nay ngài chưa trả tiền trọ?

HẦU TƯỚC: - Phải, tôi nợ bà ta mười hai xơ-canh! Tôi không thể bỏ đi mà không thanh toán món nợ đó. Liệu ngài có muốn giúp tôi...

BÁ TƯỚC: - Xin vui lòng!... *(Rút túi ra)* Đây, ngài cầm lấy mười hai đồng xơ-canh này.

HẦU TƯỚC: - Khoan đã! Giờ thì tôi nhớ ra là mười ba xơ-canh kia. *(Nói một mình)* Ta cũng muốn trả cho ông hiệp sĩ một xơ-canh nữa.

BÁ TƯỚC: - Mười hai hay mười ba đối với tôi cũng thế thôi. Ngài cầm lấy.

HẦU TƯỚC: - Lúc nào có, tôi sẽ xin trả ngài ngay.

BÁ TƯỚC: - Lúc nào có cũng được, tuỳ ngài. Đối với tôi, ngài biết đấy, tiền thì tôi không thiếu, và muốn trả thù được Mirandôlin, tôi có thể tiêu tới một nghìn đồng đu-blông.

HẦU TƯỚC: - Phải, quả vậy, cô ta là một con quỷ vong ân bội nghĩa! Cô ta đối xử với tôi như thế đấy, sau khi tôi đã phải tốn kém cho cô ta biết bao nhiêu!

BÁ TƯỚC: - Tôi muốn làm cho nhà trọ này lụn bại. Tôi đã làm cho hai nữ diễn viên kia phải đi nơi khác rồi?

HẦU TƯỚC: - Nữ diễn viên à? Họ ở đâu?

BÁ TƯỚC: - Họ ở đây! Bà bá tước và bà tử tước ấy!

HẦU TƯỚC: - Thế nào, họ không phải là hai bà sang trọng ư?

BÁ TƯỚC: - Không! Đấy là hai nữ diễn viên thường! Phường bạn họ đã tới đây và họ đã lộ chân tướng.

HẦU TƯỚC: *(Nói một mình)* - Cái lọ! *(Với bá tước)* Hiện giờ họ ở đâu?

BÁ TƯỚC: - Trong một quán trọ cạnh nhà hát.

HẦU TƯỚC: *(Nói một mình)* - Ta phải đi lấy lại cái lọ đó ngay mới được.

Ông ta vào.

BÁ TƯỚC: *(Một mình)* - Ta định trả thù cô ta như thế đấy. Còn ông hiệp sĩ, để đánh lừa ta, đã khéo giả vờ đến thế, ta sẽ cho ông biết tay một cách khác.

Ông ta vào.

CẢNH MƯỜI BA

Một gian phòng có ba cửa ra vào. Miranđôlin, một mình.

MIRANĐÔLIN: - Ồ, khốn nạn thân tôi. Tôi đang ở trong một cảnh ngộ rối bời! Nếu ông hiệp sĩ thấy ta ở đây thì gay quá! Ông ấy đang nổi cơn điên! Ta không muốn ma đưa lối quỷ đưa đường cho ông ta đến tìm ta tại đây. Ta sẽ đóng cửa này lại. *(Miranđôlin khoá chặt cửa)* Bây

giờ ta bắt đầu thấy hối hận về hành động của ta. Quả là ta đã đùa bỡn nhiều quá để dắt mũi con người kiêu căng, khinh miệt phụ nữ kia, nhưng giờ đây ông ta đang cơn điên, thanh danh ta và cả cuộc sống của ta đang bị đe doạ! Bây giờ đã đến lúc ta phải có một quyết định dứt khoát! Ta ở một mình không ai bảo vệ. Ta chỉ thấy có anh chàng Fabrixơ hiền lành kia là có thể phục vụ ta khi cần thiết. Ta sẽ hứa hôn với anh ta... Nhưng... ta đã hứa, hứa mãi rồi: có lẽ anh ta sẽ chán không tin ta được nữa... Cứ lấy anh ta hẳn đi mà hoá hơn. Tóm lại, bằng cuộc hôn nhân đó, ta mới có thể hy vọng bảo vệ quyền lợi và thanh danh mình mà không phương hại đến tự do của ta.

CẢNH MƯỜI BỐN

Vẫn Miranđôlin, thêm hiệp sĩ ở bên trong sân khấu, rồi Fabrixơ. Hiệp sĩ ở bên trong, gõ cửa.

MIRANĐÔLIN: - Có người gõ cửa. Ai nhỉ?

Cô ta lại gần cửa.

HIỆP SĨ: *(Từ phía sau cửa)* - Miranđôlin!

MIRANĐÔLIN: *(Nói một mình)* - Lại ông bạn thân mến của tôi rồi!

HIỆP SĨ: - Miranđôlin, mở cửa cho tôi!

MIRANĐÔLIN: *(Nói một mình)* - Mở ra cho ông ta à? Ta không đến nỗi dại thế đâu! *(Nói to)* Ngài muốn gì, thưa ngài hiệp sĩ?

HIỆP SĨ: - Mở ra cho tôi.

MIRANĐÔLIN: - Xin ngài làm ơn về phòng ngài và chờ tôi ở đấy, tôi sẽ đến với ngài ngay.

HIỆP SĨ: - Tại sao cô lại không muốn mở cửa cho tôi nhỉ?

MIRANĐÔLIN: - Khách đang tới đông. Xin ngài cứ về phòng ngài đi, tôi sẽ đến ngay đây.

HIỆP SĨ: - Tôi về đây. Nhưng nếu cô không đến thì hãy coi chừng!

Ông ta đi khỏi.

MIRANĐÔLIN: - "Nếu cô không đến thì hãy coi chừng". Nếu ta đến đấy mới phải coi chừng thì có. Tình hình diễn biến ngày

càng xấu đi! Nếu có thể thì nên thu xếp lại. Chẳng rõ ông ta đã đi chưa? *(Nhìn qua khe lỗ khoá)* Đi rồi, ông ta đi rồi. Ông ấy đợi ta tại phòng ông, nhưng ta sẽ không đến! *(Gọi sang cửa khác).* Fabrixơ! Ôi Fabrixơ!... Nếu như giờ đây, Fabrixơ, để trả thù ta, lại từ chối ta thì mới tuyệt đấy... Mà không, cũng chẳng hại gì! Ta biết những cách chau mày, những điệu bộ để chinh phục đàn ông dù cho họ có là đá đi chăng nữa. *(Gọi)* Fabrixơ!

FABRIXƠ: *(Ra)* - Bà vừa gọi tôi đấy à?

MIRANĐÔLIN: - Anh hãy lại đây: tôi muốn nói riêng với anh một chuyện.

FABRIXƠ: - Tôi nghe đây.

MIRANĐÔLIN: - Anh biết đấy, ông hiệp sĩ Đơ Ripafratta vừa mới tỏ tình với tôi, ông ta yêu tôi.

FABRIXƠ: - Tôi đã nhìn thấy điều đó.

MIRANĐÔLIN: - Thật ư? Anh đã thấy điều đó ư? Thực thà mà nói tôi lại chẳng nhận thấy gì cả!

FABRIXƠ: - Con người ngây thơ tội nghiệp! Bà đã chẳng nhận thấy gì hết phải không? Vậy bà đã chẳng nhìn thấy ông ta cau có với bà khi bà là quần áo đấy ư? Và ông ta còn ghen với tôi nữa?

MIRANĐÔLIN: - Tôi có khờ lắm đâu mà lại đi nghĩ đến những việc đó! Quả là ông ta cũng có nói với tôi đôi điều thực tình khiến tôi thẹn đỏ cả mặt, Fabrixơ ạ!

FABRIXƠ: - Bà đã thấy chưa cái nguy cơ đe doạ một phụ nữ trẻ trung, cô đơn, không cha, không mẹ... không người thân thích. Nếu bà có chồng rồi thì sẽ khác hẳn.

MIRANĐÔLIN: - Phải, tôi nghĩ rằng anh nói có lý đấy. Vì thế nên tôi tính đến chuyện lấy chồng.

FABRIXƠ: - Bà hãy nhớ lại những lời cụ ông đã nói.

MIRANĐÔLIN: - Vâng, tôi xin nhớ.

CẢNH MƯỜI LĂM

Vẫn những người đó, thêm hiệp sĩ ở bên trong sân khấu.

Hiệp sĩ vẫn gõ cái cửa lần trước.

MIRANĐÔLIN: - Có người gõ cửa.

FABRIXƠ: *(Nói thật to ra phía cửa)* - Ai đấy?

HIỆP SĨ: - Mở cửa ra cho tôi!

MIRANĐÔLIN: - Ông hiệp sĩ.

FABRIXƠ: *(Lại gần cửa)*- Ông muốn gì?

MIRANĐÔLIN: *(Với Fabrixơ)* - Chờ cho tôi đi hẵng!

FABRIXƠ: - Nàng sợ gì?

MIRANĐÔLIN: - Tôi chẳng biết nữa, Fabrixơ thân mến ạ. Có lẽ tôi sợ đức hạnh của mình bị xúc phạm.

Miranđôlin vào.

FABRIXƠ: - Đừng sợ gì cả. Tôi sẽ bảo vệ nàng.

HIỆP SĨ: - Mở ra cho ta, lạ quá nhỉ!

Ông ta đẩy cửa.

FABRIXƠ: - Thưa ông, ông muốn gì? Tại sao ông đập cửa mạnh thế? Không ai xử sự như thế trong một quán trọ tử tế thế này.

HIỆP SĨ: - Hãy mở cửa ra, trời ạ!

FABRIXƠ: Cha đời, mẹ kiếp! Ta không muốn gây ra tai hoạ! *(Gọi)* Kìa, có ai đấy không? Chẳng có ai cả hay sao?

CẢNH MƯỜI SÁU

Vẫn những người ấy thêm hầu tước và bá tước ra bằng cửa giữa.

BÁ TƯỚC: *(Đứng ở bậu cửa)* - Có chuyện gì đấy?

HẦU TƯỚC: *(Cũng nói từ chỗ bậu cửa)* - Chuyện gì ồn thế?

FABRIXƠ: *(Nói nhỏ)* - Thưa với các ngài, ông hiệp sĩ định phá cửa này ạ.

HIỆP SĨ: - Mở ra cho ta không ta phá cửa đấy!

HẦU TƯỚC: *(Với bá tước)* - Ông ta hoá điên hay sao thế? Ta chuồn đi thôi.

BÁ TƯỚC: *(Với Fabrixơ)* - Cứ mở cửa ra cho ông ta! Vừa đúng lúc tôi muốn nói chuyện với ông ta.

FABRIXƠ: - Tôi sẽ mở, nhưng cầu xin các ngài...

BÁ TƯỚC: - Đừng sợ gì cả, có chúng tôi đây!

HẦU TƯỚC: *(Nói một mình)* - Nếu tình thế không ổn, ta sẽ chuồn thẳng.

Fabrixơ mở cửa.

HIỆP SĨ: *(Bước vào phòng giận dữ)* - Cô ta đâu?

FABRIXƠ: - Ngài tìm ai?

HIỆP SĨ: - Mirandôlin đâu?

FABRIXƠ: - Không biết!

HẦU TƯỚC: *(Nói một mình)* - Rất hay! Ông ta bực tức với Mirandôlin ấy mà!

HIỆP SĨ: - Con mụ gian ác, ta sẽ tìm thấy nó cho mà xem!

Ông ta đi về phía cửa và nhìn thấy hầu tước cùng bá tước.

BÁ TƯỚC: - Ngài bực tức với ai thế, ngài hiệp sĩ?

HẦU TƯỚC: - Tôi với ngài là bạn thân đây, ngài hiệp sĩ!

HIỆP SĨ: *(Nói một mình)* - Ồ, dù cho có đổi lấy cả vàng ở thế gian đi nữa, ta cũng không muốn để lộ sự hèn yếu của ta!

FABRIXƠ: - Ngài định làm gì bà chủ tôi?

HIỆP SĨ: - Ta không lôi thôi gì với mi cả. Khi ta ra lệnh, ta muốn người khác phải tuân hành. Ta chi tiền chỉ vì việc đó thôi. Và ta thề có trời là bà chủ mi sẽ lôi thôi với ta đấy!

FABRIXƠ: - Đại nhân chi tiền để được phục vụ trong những việc đường hoàng và chân chính. Nhưng xin ngài tha lỗi cho,

ngài sẽ không thể nghĩ rằng một người phụ nữ đáng kính trọng...

HIỆP SĨ: - Mi nói lăng nhăng gì vậy?... Tại sao mi lại chõ mõm vào? Việc của ta không liên quan gì đến mi. Ta biết ta đã ra lệnh gì cho bà chủ mi và...

FABRIXƠ: - Ngài đã ra lệnh cho bà chủ tôi phải đến phòng ngài.

HIỆP SĨ: - Cút đi, đồ khốn, không thì ta đập vỡ sọ bây giờ.

FABRIXƠ: - Tôi lấy làm ngạc nhiên thấy một nhà quý tộc như ngài...

HẦU TƯỚC: - Im đi, Fabrixơ!

BÁ TƯỚC: - Đi nơi khác đi Fabrixơ!

HIỆP SĨ: - Xéo ngay, Fabrixơ!

FABRIXƠ: *(Nổi nóng)* - Và tôi, tôi bảo cho các ông biết là...

HẦU TƯỚC: - Bước đi!

BÁ TƯỚC: - Bước đi!

Họ đẩy Fabrixơ đi.

FABRIXƠ: *(Nói một mình)* - Lạy Chúa! Ta thật muốn gây hoạ lắm rồi!

Hắn đi vào.

Bắt ta phải đợi trong phòng như thế này ư?

BÁ TƯỚC: *(Nói nhỏ, với hầu tước)* - Hắn làm sao thế?

HẦU TƯỚC: *(Cũng nói nhỏ, với bá tước)* - Ngài không thấy sao? Ông ta chết mê chết mệt vì Miranđôlin đấy!

HIỆP SĨ: *(Nói một mình)* - Và cô ta còn làm duyên với cái tên Fabrixơ! Và lại còn nói sẽ lấy nó nữa kia!

BÁ TƯỚC: *(Nói một mình)* - Giờ đây đã đến lúc ta trả thù! *(Nói to)* Thưa ngài hiệp sĩ, thực là bất lịch sự khi người ta đi chế giễu những sự hèn yếu của người khác trong khi mình cũng có trái tim mềm yếu.

HIỆP SĨ: - Xin ông cho biết như thế nghĩa là thế nào?

BÁ TƯỚC: - Tôi biết vì sao ông phẫn nộ!

HIỆP SĨ: *(Vẻ khó chịu)* - Thưa ngài hầu tước, ngài có hiểu ông ta nói gì chăng?

HẦU TƯỚC: - Tôi không hiểu tý gì, một tý, một ty gì cả, ông bạn ạ!

BÁ TƯỚC: - Tôi đang nói về ngài, cái người đã mượn cớ rất là ghét phụ nữ để tìm cách nẫng mất của tôi trái tim Mirandôlin, một trái tim mà thưa ngài, tôi đã chinh phục được.

HIỆP SĨ: *(Giọng run rẩy, với hầu tước)* - Tôi ấy à?

HẦU TƯỚC: - Tôi thì tôi im, tôi xin im!

BÁ TƯỚC: - Chính tôi là người để ngài đối đáp, thưa hiệp sĩ, chính tôi là người để ngài phải trả lời. Nhưng chắc ngài lấy làm xấu hổ về cách xử sự khiếm nhã của ngài chăng?

HIỆP SĨ: - Tôi lấy làm xấu hổ vì đã nghe ngài mãi rồi mà không nói cho ngài biết là ngài nói dối.

BÁ TƯỚC: - Tôi mà là kẻ nói dối à?

HẦU TƯỚC: - Chuyện càng ngày càng hỏng bét rồi!

HIỆP SĨ: - Vậy ai đã cho phép ngài nói? ... Thưa

ngài hầu tước, ông bá tước đây không hiểu những điều ông ta đang nói.

HẦU TƯỚC: - Tôi đứng ngoài cuộc. Tôi không muốn nhúng vào chuyện đó.

BÁ TƯỚC: - Chính ngài là kẻ nói dối, ngài hiệp sĩ ạ.

HẦU TƯỚC: - Thưa các ngài, tôi xin mặc các ngài đấy!

Ông ta định đi.

HIỆP SĨ: *(Cố giữ ông ta lại)* - Ngài hãy ở lại!

BÁ TƯỚC: - Và thưa ngài hiệp sĩ, ngài sẽ phải dùng gươm đọ lý với tôi.

HIỆP SĨ: - Vâng, tôi sẽ dùng gươm đọ lý với ngài!... Ngài hầu tước, xin ngài đưa kiếm của ngài cho tôi!

HẦU TƯỚC: - Thôi, thôi, xin cả hai ngài bình tĩnh lại chứ! Bá tước thân mến, ngài hiệp sĩ yêu Miranđôlin thì có việc gì đến ngài kia chứ?

HIỆP SĨ: - Tôi mà yêu cái con? ... Không đúng đâu, và ai nói thế, chính là kẻ nói dối!

HẦU TƯỚC: - Nói dối ư? Ai chứ không phải tôi đâu vì tôi không nói thế.

HIỆP SĨ: - Vậy thì ai?

BÁ TƯỚC: - Chính tôi đã nói thế, và tôi giữ ý kiến đó, và ngài không làm tôi sợ đâu!

HIỆP SĨ: - Thưa ngài hầu tước, đưa kiếm ngài cho tôi.

HẦU TƯỚC: - Kìa, ngài hiệp sĩ...

HIỆP SĨ: - Vậy cả ngài nữa cũng là kẻ thù của tôi ư?

HẦU TƯỚC: - Không, không, tôi là bạn của tất thảy mọi người!

BÁ TƯỚC: - Ngài hiệp sĩ, ngài đã xử sự một cách thiếu nhân phẩm!

HIỆP SĨ: - A! Thề có trời!

Ông ta giằng lấy kiếm của hầu tước, kéo theo cả bao kiếm.

HẦU TƯỚC: - Ngài hiệp sĩ, ngài thiếu tôn trọng tôi đấy!

HIỆP SĨ: - Nếu ngài tự cho mình là bị lăng nhục, thưa ngài hầu tước, thì cả ngài nữa cũng sẽ được tôi lấy thanh kiếm này để thoả mãn ngài.

HẦU TƯỚC: - Ngài quá nóng nẩy! *(Nói một mình)* Ta phát ớn lên vì hắn!...

BÁ TƯỚC: *(Rút kiếm ra)* - Ngài hiệp sĩ, tôi đòi hỏi ngài thoả mãn danh dự của tôi!

HIỆP SĨ: - Xin tuân lệnh ngài ngay lập tức...

Ông ta tìm cách rút kiếm ra khỏi bao nhưng không được.

HẦU TƯỚC: - Ngài không tuốt kiếm ra được đâu, ngài hiệp sĩ, kiếm này không nhận ngài là chủ nó!

HIỆP SĨ: - Ồ, thật không sao chịu nổi!

Ông ta cố rút kiếm ra khỏi bao.

HẦU TƯỚC: - Ngài không tuốt kiếm ra được đâu, tôi đã bảo mà!

BÁ TƯỚC: - Tôi đã kiên trì đến cùng rồi!

HIỆP SĨ: - Chà! Được rồi! *(Ông rút được kiếm ra khỏi bao nhưng nhận thấy lưỡi kiếm chỉ có một đoạn)* Nhưng thế này là thế nào chứ?

HẦU TƯỚC: - Ngài đã làm gãy kiếm của tôi rồi!

HIỆP SĨ: - Nửa còn lại đâu? Trong bao không có gì hết!

HẦU TƯỚC: - À, mà phải, đúng thế! Tôi nhớ ra là đã đánh gãy kiếm trong trận đọ sức vừa qua.

HIỆP SĨ: *(Với bá tước)* - Để tôi đi lấy chiếc khác.

BÁ TƯỚC: - Xin thề có trời là ngài không thoát khỏi tay tôi đâu!

HIỆP SĨ: - Thoát khỏi tay ngài à? Tôi sẵn sàng đọ với ngài ngay cả bằng lưỡi kiếm có một mẩu này.

HẦU TƯỚC: - Đó là một lưỡi kiếm Tây Ban Nha. Nó không sợ một cái gì hết!

BÁ TƯỚC: - Hãy giảm bớt những lời ba hoa đi thôi, thưa ngài anh hùng rơm!

HIỆP SĨ: - Phải, với mẩu kiếm này!

Ông ta tiến về phía bá tước

BÁ TƯỚC: *(Trong tư thế phòng ngự)* - Hãy lui!

CẢNH MƯỜI TÁM

Vẫn những người ấy, thêm Miranđôlin và Fabrixơ.

FABRIXƠ: *(Ra)* - Dừng lại, thưa các ngài, dừng lại!

MIRANĐÔLIN: *(Ra)* - Dừng lại, thưa các ngài, dừng lại!

HIỆP SĨ: *(Nói một mình)* - Chà! Nàng thật đáng nguyền rủa!

MIRANĐÔLIN: - Khốn nạn thân tôi! Các ngài đây đang lăm lăm tay kiếm!

HẦU TƯỚC: - Cô thấy chưa, cô Miranđôlin? Tất cả là tại cô!

MIRANĐÔLIN: - Thế là thế nào? Tại tôi à?

BÁ TƯỚC: - Ngài hiệp sĩ đây đã mê cô!

HIỆP SĨ: - Tôi ấy à? Tôi mê... Không đúng! Ngài nói dối!

MIRANĐÔLIN: - Ngài hiệp sĩ mê tôi ư? Ô, không, thưa ngài bá tước, ngài nhầm rồi! Tôi có thể khẳng định là ngài nhầm đấy!

BÁ TƯỚC: - Chà! Bà còn định thông đồng với ông ta sao?

HẦU TƯỚC: - Thế là rõ rành rành rồi!

HIỆP SĨ: *(Run rẩy)* - Rõ cái gì chứ, rành rành cái gì chứ, thưa ngài hầu tước?

HẦU TƯỚC: - Tôi nói rằng nếu có chuyện đó thì thế là rõ rồi... Và nếu không có chuyện đó thì, phải đấy, thì thế là không rõ rồi!

MIRANĐÔLIN: - Ngài hiệp sĩ mê tôi ư? Ngài đã phủ nhận điều đó và khi phủ nhận điều đó

trước mặt tôi, ngài đã làm mếch lòng tôi, hạ thấp tôi xuống và làm cho tôi thấy được cả tính cương nghị của ngài cùng tâm hồn yếu đuối của tôi. Phải, sự thật buộc tôi phải nói rằng: nếu tôi đã thành công trong việc làm cho ngài phải mê tôi thì tôi cho đó là tôi đã lập được một chiến công lớn lao nhất trần đời. Nhưng với một con người không thể chịu đựng được phụ nữ, coi khinh phụ nữ và có ý nghĩ xấu về họ, thì ta không thể hy vọng làm cho ông ta yêu đương được. Thưa các ngài, tôi là một người đàn bà thẳng thắn, thật thà: khi tôi cần nói gì là tôi nói ngay, và tôi không có khả năng giấu giếm sự thật. Tôi đã có ý thử làm cho ngài hiệp sĩ yêu tôi, nhưng tôi đã không thành công. *(Với hiệp sĩ)* Có phải thế không, thưa ngài? Tôi đã làm rất nhiều, nhưng uổng công, vô ích.

HIỆP SĨ: *(Nói một mình)* - Chà, ta không thể nào nói được.

BÁ TƯỚC: - Cô thấy đấy, Mirandôlin! Ông ta lúng túng!

HẦU TƯỚC: - Ông ta không có can đảm phủ nhận việc đó.

HIỆP SĨ: *(Tức giận)* - Ngài ấy, ngài hầu tước ạ, ngài hãy im đi! Ngài không hiểu những điều ngài nói.

HẦU TƯỚC: *(Vẻ phiền muộn)* - Ồ, ngài hiệp sĩ, ngài bao giờ cũng cứ bực tức với tôi!

MIRANĐÔLIN: - Ồ, ngài hiệp sĩ không phải hạng người mê gái. Ngài thừa biết chuyện đó quá tầm thường! Ngài thừa biết thủ đoạn xảo trá của phụ nữ; ngài không tin vào lời họ; và ngay cả những giọt nước mắt của họ cũng không thuyết phục nổi ngài! Còn đối với những cơn ngất lịm, ngài chỉ biết cười khinh bỉ!

HIỆP SĨ: - Vậy những giọt nước mắt của đàn bà là giả vờ và những cơn ngất lịm của họ là giả dối sao?

MIRANĐÔLIN: - Sao kia? Phải chăng là ngài không biết hay ngài giả tảng không biết như vậy?

HIỆP SĨ: - Thề có trời, một hành vi dối trá như vậy đáng được một nhát dao xuyên tim?

MIRANĐÔLIN: - Thôi, thưa ngài hiệp sĩ, xin ngài đừng vội nóng thế, nếu không các ngài đây sẽ tưởng là ngài thực sự yêu đương rồi.

BÁ TƯỚC: - Ông ta yêu đấy, ông ta yêu đấy, và không thể che giấu được nữa!

HẦU TƯỚC: - Chỉ nhìn vào mắt ông ta cũng rõ!

HIỆP SĨ: *(Tức giận)* - Không, ngài hầu tước, tôi không phải thế!

HẦU TƯỚC: - Ông ta bao giờ cũng cứ bực tức với tôi!

MIRANĐÔLIN: - Không, thưa các ngài, ngài hiệp sĩ không yêu đâu! Tôi nói thế, tôi giữ ý kiến đó và sẵn sàng chứng minh điều đó.

HIỆP SĨ: *(Nói một mình)* - Ta không chịu được nữa! *(Với bá tước)* Để lúc khác, khi ngài thấy tôi mang một thanh kiếm chứ không phải cái này...

Ông ta ném mẩu kiếm của hầu tước xuống đất.

HẦU TƯỚC: - Này, cẩn thận đấy! Cái đốc kiếm tôi mua đắt lắm đấy!

Ông ta nhặt kiếm lên.

MIRANĐÔLIN: - Không, thưa ngài hiệp sĩ, ngài đừng bỏ đi, thanh danh của ngài đang bị đe dọa. Các ngài đây tưởng là ngài yêu tôi. Hãy làm cho họ đừng nhầm nữa.

HIỆP SĨ: - Hoàn toàn vô ích thôi!

MIRANĐÔLIN: - Ồ, không, thưa ngài hiệp sĩ, khoan một chút đã.

HIỆP SĨ: *(Nói một mình)* - Không hiểu cô ta định làm gì?

MIRANĐÔLIN: *(Vẻ bề trên)* - Thưa các ngài, dấu hiệu rõ rệt nhất của tình yêu là tính ghen tuông, và thật hiển nhiên là ai mà không có máu ghen thì người đó không có tình yêu. Nếu ngài hiệp sĩ đem lòng yêu tôi thì ngài sẽ không thể chịu để cho tôi thuộc về một người khác, nhưng ngài sẽ chịu đựng được điều đó và các ngài sẽ thấy...

HIỆP SĨ: - Cô định lấy ai?

MIRANĐÔLIN: - Lấy người mà cha tôi đã dành cho tôi.

FABRIXƠ: - Thưa bà, chắc là bà muốn nói đến tôi chăng?

MIRANĐÔLIN: - Phải, Fabrixơ thân mến, chính tôi nhận lời đính ước với anh!

HIỆP SĨ: *(Nói một mình, vẻ bối rối)* - Cô ta nhận lời lấy tên này à? Thật không thể tha thứ được!

BÁ TƯỚC: *(Nói một mình)* - Nếu cô ta lấy Fabrixơ tức là cô ta không yêu ông hiệp sĩ. *(Với Mirandôlin)* Phải, cô lấy chồng đi, và tôi hứa sẽ tặng cô ba trăm ê-quy.

HẦU TƯỚC: - Mirandôlin ạ, phải làm cái điều ăn chắc! Cô cứ lấy chồng đi, tôi sẽ tặng ngay cô mười hai xơ-canh!

MIRANDÔLIN: - Cảm ơn các ngài, xin cảm ơn, nhưng tôi không cần đến của hồi môn. Tôi là một người phụ nữ khốn khó, không có nhan sắc, không có trí tuệ, không thể lung lạc nổi một người có tài cán, nhưng Fabrixơ yêu tôi, và giờ đây trước mặt các ngài, tôi xin tuyên bố lấy anh ấy...

HIỆP SĨ: - Phải, đồ tồi, mi muốn lấy ai thì lấy. Ta biết mi đã đánh lừa ta, ta biết trong thâm tâm mi đã thắng thế và hãnh diện vì đã làm nhục ta và ta thấy rõ mi vẫn còn muốn thử thách lòng kiên nhẫn của ta nữa. Mi đáng

được trả giá cho những trò lừa dối của mi bằng một nhát dao xuyên ngực, mi đáng được ta moi tim mi đem tặng cho tất cả giống đàn bà lẳng lơ của mi để làm gương! Nhưng làm thế là ta tự hạ thấp mình quá đi. Ta sẽ tránh xa cái mặt đáng ghét của mi bằng cách nguyền rủa những trò nhũng nhẽo lả lướt, những lời dối trá và những giọt nước mắt của mi. Mi đã cho ta biết được cái quyền lực tai hại mà nữ giới của mi có thể tác động đến đàn ông chúng ta và mi đã dùng ngay ta để dạy cho ta một bài học là: muốn thắng được bọn người như mi chỉ có khinh bỉ họ thì chưa đủ mà còn phải trốn tránh họ như trốn tránh quan ôn ấy!

Ông ta vào.

CẢNH MƯỜI CHÍN

Miranđôlin, hầu tước, bá tước và Fabrixơ

BÁ TƯỚC: - Thế đấy, Miranđôlin ạ, sau chuyến

này, ông ta vẫn cứ có thể nói với chúng tôi rằng ông ta không mê cô đâu.

HẦU TƯỚC: - Nếu ông ta vẫn còn cho tôi là kẻ nói dối, thì lấy danh dự nhà quý tộc, tôi sẽ thách ông đấu với tôi đấy!

MIRANĐÔLIN: - Hãy khoan, thưa các ngài, hãy khoan! Ông hiệp sĩ đã ra đi rồi, và nếu ông ta không quay trở lại và sự việc kết thúc như vậy, tôi có thể nói là mình gặp may! Con người tội nghiệp! Tôi đã thành công trong việc làm cho ông ta mê tôi và tôi vừa trải qua một cơn nguy hiểm nghiêm trọng!... Thôi, giờ thì ta không nói đến việc ấy nữa! Fabrixơ, lại đây, anh thân mến, và đưa tay anh cho em nào!

FABRIXƠ: - Tay tôi ấy à? Nàng hãy từ từ! Nàng tưởng là tôi muốn lấy một người thích làm cho đầu óc người khác phải quay cuồng đến thế hay sao?

MIRANĐÔLIN: - Thôi, thôi, anh chàng ngốc ơi! Đấy chỉ là một chuyện giỡn cợt, một trò bông đùa, một điểm danh dự mà thôi! Trước đây tôi còn là con gái, tôi

không phụ thuộc vào ai cả. Còn khi tôi đã lấy chồng, tôi biết mình phải làm gì chứ!

FABRIXƠ: - Vậy ư? Vậy nàng sẽ làm gì nào, xin cho biết?

CẢNH CUỐI CÙNG

Vẫn những người ấy, thêm hầu phòng của hiệp sĩ.

HẦU PHÒNG: *(Ra)* - Thưa bà Mirandôlin, trước khi lên đường, con xin đến chào bà.

MIRANĐÔLIN: - Anh ra đi đấy à?

HẦU PHÒNG: - Thưa bà, vâng. Chủ con đã ở ngoài trạm, đang cho đóng ngựa. Ông đang chờ con cùng với hành lý đi Livuốcnơ.

MIRANĐÔLIN: - Xin lỗi nhé, nếu tôi đã không...

HẦU PHÒNG: - Con không thể chậm trễ được. Xin cám ơn bà và chào bà.

Nó vào

MIRANĐÔLIN: - Cảm ơn Chúa! Ông hiệp sĩ đi rồi! Dẫu sao thì tôi cũng hối hận vì tôi tin rằng ông ta ra đi mà trong lòng còn

bực bội! Chà! Đúng, đây là lần cuối cùng tôi chơi một trò nguy hiểm đến thế!

BÁ TƯỚC: - Mirandôlin, dù cô lấy chồng hay còn độc thân, tôi vẫn trước sao sau vậy với cô!

HẦU TƯỚC: - Lúc nào cô cũng có thể trông cậy vào sự bảo trợ của tôi!

MIRANĐÔLIN: - Thưa các ngài, giờ thì tôi đã có chồng, tôi không muốn có người bảo trợ, không muốn có người theo đuổi, không muốn quà cáp gì nữa! Cho tới nay tôi đã quá bông-đùa, và suýt nữa thì phải hối hận vì chuyện đó. Nhưng giờ đây, chấm dứt: đây là chồng tôi!

FABRIXƠ: - Từ từ thôi, nàng ạ, từ từ thôi!

MIRANĐÔLIN: - Thế là thế nào? Từ từ à? Có chuyện gì vậy? Tại sao anh lại do dự? Đưa tay đây nào!

FABRIXƠ: - Trước hết, tôi muốn ta hãy thoả thuận với nhau về một vài điều nho nhỏ.

MIRANĐÔLIN: - Điều nho nhỏ nào? Phải dứt khoát đi! Hoặc là anh lấy tôi, hoặc là anh trở lại quê anh!

FABRIXƠ: - Về chuyện lấy nàng thì nào tôi còn đòi hỏi gì hơn... nhưng rồi sau đó...

MIRANĐÔLIN: - Nhưng rồi sau đó, phải, Fabrixơ thân mến, em sẽ hoàn toàn là của anh. Đừng nghi ngờ gì em, em yêu anh mãi mãi.

FABRIXƠ: *(Đưa tay cho Miranđôlin).* - Chà, Miranđôlin. Miranđôlin. Anh không cưỡng lại nữa!

MIRANĐÔLIN: *(Nói một mình)* - Nào, thế là đã giải quyết thêm được một việc nữa!

BÁ TƯỚC: - Miranđôlin, cô là một phụ nữ có bản lĩnh; cô có tài khéo léo dẫn dắt đàn ông đi theo ý muốn của cô.

HẦU TƯỚC: - Xin lấy danh dự nhà quý tộc mà nói, cô có phép thần thông!

MIRANĐÔLIN: - Nếu quả là tôi có thể tin cậy vào lòng tốt của các ngài, tôi xin các ngài hãy ban cho tôi ân huệ cuối cùng.

BÁ TƯỚC: - Xin cô cứ nói.

HẦU TƯỚC: - Tôi nghe đây.

FABRIXƠ: *(Nói một mình)* - Lại còn muốn bày chuyện gì nữa thế!

MIRANĐÔLIN: - Tôi cầu xin các ngài mở rộng lòng nhân ái đi tìm một quán trọ khác.

FABRIXƠ: *(Nói một mình)* - Hay lắm! Giờ thì ta tin chắc nàng yêu ta rồi!

BÁ TƯỚC: - Phải, tôi hiểu cô và xin khâm phục cô. Tôi sẽ đi, nhưng cho dù tôi có ở chỗ nào chăng nữa thì xin cô hãy nhớ là tôi vẫn vô cùng quý mến cô.

HẦU TƯỚC: - Này, Miranđôlin, cô có mất một chiếc lọ con bằng vàng không?

MIRANĐÔLIN: - Có, thưa ngài hầu tước.

HẦU TƯỚC: - Đây, nó đây. Tôi đã tìm được và xin trả cô... Để làm vừa lòng cô, cả tôi cũng xin đi chỗ khác. Nhưng cô nhớ cho là bất kỳ ở nơi nào, cô đều được hưởng sự bảo trợ của tôi!

MIRANĐÔLIN: - Những tình cảm các ngài bày tỏ đó là thân thiết đối với tôi, trong phạm vi mà phép lịch sự và đức hạnh cho phép. Tình cảnh tôi đã đổi thay, tôi cũng muốn đổi thay cả lối sống của mình. Và thưa các vị, *(cô ta nói cùng công chúng)* các vị hãy lợi dụng những gì các vị vừa được xem, sao cho có lợi

nhất và có được sự yên tĩnh của tâm hồn. Và nếu khi nào các vị thấy có nguy cơ sa ngã trước cử chỉ lả lơi ong bướm của những kẻ như tôi, thì xin các vị hãy nhớ đến những ngón chơi khăm và mưu mẹo tinh ranh của *cô chủ quán!*

HẾT

KIỆT TÁC SÂN KHẤU THẾ GIỚI

CÔ CHỦ QUÁN

Tác giả: **CÁCLÔ GÔNĐÔNI**

Người dịch: **HOÀNG HỮU ĐẢN**

NHÀ XUẤT BẢN SÂN KHẤU

CÔNG TY MINH THÀNH - BỘ CHỈ HUY QUÂN SỰ

TP. HỒ CHÍ MINH

*

* *

Chịu trách nhiệm xuất bản

HÀ ĐÌNH CẨN

Chịu trách nhiệm bản thảo

NGÔ THẾ OANH

Biên tập

THẾ NGỌC

Trình bày bìa

NGÔ TRỌNG HIỂN

Sửa bản in

BAN BIÊN TẬP

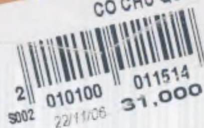
In 500c khổ 14,5x20,5 tại Công ty In Văn hóa Sài Gòn
Giấy phép xuất bản số 206-2006/CXB/080-27/SK cấp ngày 20-3-2006.
In xong và nộp lưu chiểu Quý II - 2006.

Tủ sách Kiệt Tác Sân Khấu Thế Giới ra mắt bạn đọc là công sức của nhiều thế hệ Sân khấu nối tiếp sưu tầm, nghiên cứu, dịch thuật...có ảnh hưởng lớn không chỉ về sân khấu mà có tầm ảnh hưởng đến phát triển văn học nghệ thuật Việt Nam nói chung.

Từ các tác phẩm cổ đại với các tên tuổi hàng đầu về bi kịch và hài kịch bộ sách trải rộng qua nhiều thời kỳ rực rỡ của sân khấu thế giới như thời đại Phục hưng, Lãng mạn và Hiện đại... giới thiệu những kiệt tác chói sáng có sức sống xuyên qua nhiều thế kỷ của những nhà viết kịch kiệt xuất... Nhiều tác phẩm ra đời từ hàng ngàn năm trước nhưng tư tưởng và nghệ thuật vẫn đồng hành với các bạn đọc và khán giả hôm nay.

Tủ sách kiệt tác kịp thời ra mắt bạn đọc trọn vẹn 100 cuốn trong năm 2006, chào mừng những sự kiện trọng đại của đất nước.

Giá: 31.000đ